

**DIRECȚIA CONTROL INTERN MANAGERIAL
ȘI RELAȚII INTERINSTITUȚIONALE**

Aprob

SECRETAR GENERAL AL GUVERNULUI

Toni GREBLĂ

RAPORT

**PRIVIND CONTROLUL INTERN MANAGERIAL
PE ANUL 2017**

Avizat

Președinte Comisia de Monitorizare

Marin POPESCU

Elaborat

Director DCIMRI

Nicoleta PETRE

- octombrie 2018 -

CUPRINS

INTRODUCERE	3
CAP. 1. CADRUL GENERAL ÎN DOMENIUL CONTROLULUI INTERN MANAGERIAL	4
1.1. Cadrul legislativ și organizatoric în domeniul sistemului de control intern managerial.....	4
1.2. Obiective generale și specifice Direcției Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale.	10
Cap. 2. STADIUL IMPLEMENTĂRII ȘI DEZVOLTĂRII SISTEMULUI DE CONTROL INTERN MANAGERIAL LA ENTITĂȚILE PUBLICE	11
2.1. Analiza stadiului general al implementării sistemului de control intern managerial la nivelul entităților publice centrale.....	11
2.2. Analiza stadiului implementării standardelor de control intern managerial la nivelul ordonatorilor principali de credite	15
2.2.1. Analiza implementării standardelor de control intern managerial la nivelul ordonatorilor principali de credite - aparat propriu.....	17
2.2.2. Analiza implementării standardelor de control intern managerial la entitățile publice aflate în subordonarea și coordonarea ordonatorilor principali de credite	44
2.2.3. Evoluția gradului de implementare a standardelor de control intern managerial la nivelul ordonatorilor principali de credite – aparat propriu, cu cel al entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite	50
2.3. Analiza raportărilor anuale ale conducătorilor entităților publice centrale, asupra sistemului de control intern managerial	60
CAP.3 ANALIZA ACTIVITĂȚII DE VERIFICARE ȘI ÎNDRUMARE METODOLOGICĂ A STADIULUI IMPLEMENTĂRII ȘI DEZVOLTĂRII SISTEMULUI DE CONTROL INTERN MANAGERIAL LA ENTITĂȚILE PUBLICE	72

3.1. Activitatea de verificare și îndrumare metodologică a sistemului de control intern managerial, în anul 2017	72
3.2. Analiza activității de monitorizare a implementării recomandărilor, formulate de către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, în baza misiunilor de verificare și îndrumare metodologică pe anul 2016 și 2017	75
3.3. Activității derulate de Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, pentru consolidarea implementării politici în domeniul sistemului de control intern managerial	76
CAP. 4. CONCLUZII ȘI PROPUNERI	78
4.1. Concluzii	78
4.1.1. Concluzii privind stadiul general al implementării și dezvoltării sistemelor de control intern managerial în cadrul entităților publice centrale	78
4.1.2. Concluzii privind implementarea standardelor de control intern managerial la nivelul ordonatorilor principali de credite - aparat propriu.	79
4.1.3. Concluzii privind implementarea standardelor de control intern managerial la nivelul entităților publice aflate în subordonarea și coordonarea ordonatorilor principali de credite ...	80
4.1.4. Concluzii privind evoluția gradului de implementare a standardelor de control intern managerial la nivelul ordonatorilor principali de credite – aparat propriu, comparativ cu cel al entităților publice subordonate și aflate în coordonarea acestora	80
4.1.5. Concluzii privind raportările anuale, ale conducătorilor ordonatorilor principali de credite, asupra sistemului de control intern managerial	81
4.2. Propuneri pentru dezvoltarea sistemelor de control intern managerial în cadrul entităților publice	82

INTRODUCERE

Raportul privind controlul intern managerial pe anul 2017 prezintă stadiul implementării și dezvoltării sistemelor de control intern managerial la nivelul entităților publice la care se exercită funcția de ordonator principal de credite al bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și bugetului oricărui fond special.

Activitatea în domeniul sistemelor de control intern managerial a fost preluată de către Secretariatul General al Guvernului de la Ministerul Finanțelor Publice, potrivit prevederilor art. 11 din **OUG nr. 86/2014** privind stabilirea unor măsuri de reorganizare la nivelul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată prin **Legea nr. 174/2015**, cu modificările și completările ulterioare.

În aceste condiții, Secretariatul General al Guvernului, prin Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, elaborează și prezintă Guvernului, *Raportul privind stadiul implementării sistemelor de control intern managerial la nivelul ordonatorilor principali de credite pe anul 2017*, numit în continuare *Raport privind controlul intern managerial pe anul 2017*, în conformitate cu prevederile art. 8³ alin. 1 din Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 400/2015 modificat și completat prin Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 600/2018.

Raportul privind controlul intern managerial pe anul 2017 elaborat de către Secretariatul General al Guvernului, prin Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, prezintă evoluția sistemelor de control intern managerial la nivelul tuturor ordonatorilor principali de credite ai bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și bugetului oricărui fond special, în conformitate cu raportările acestora.

De asemenea, *Raportul privind controlul intern managerial pe anul 2017* reflectă o imagine a modului în care standardele de control intern managerial, prevăzute în Anexa 1 la Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 400/2015, cu modificările și completările ulterioare, au fost implementate la nivelul ordonatorilor principali de credite, prin efectuarea unei analize asupra fiecărui standard de control intern managerial și evidențierea unor concluzii și propuneri relevante.

În final, scopul *Raportului privind controlul intern managerial pe anul 2017* este de a prezenta Guvernului stadiul implementării și dezvoltării sistemelor de control intern managerial la nivelul entităților publice la care se exercită funcția de ordonator principal de credite al bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și bugetului oricărui fond special și al entităților publice aflate în subordonarea sau coordonarea acestora, precum și concluziile și propunerile pentru îmbunătățirea activității entităților publice în domeniul sistemului de control intern managerial.

CAP. 1. CADRUL GENERAL ÎN DOMENIUL CONTROLULUI INTERN MANAGERIAL

1.1. Cadrul legislativ și organizatoric în domeniul sistemului de control intern managerial

În conformitate cu Hotărârea Guvernului nr.21/2017 privind organizarea, funcționarea și atribuțiile Secretariatului General al Guvernului, potrivit art.3 alin (1) pct. 24, acesta are, printre altele, ca atribuție principală *”Elaborarea și implementarea politicii în domeniul sistemelor de control intern managerial”*.

În cadrul Secretariatului General al Guvernului a fost înființată **Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale**, în baza art.11, alin. 6 din OUG nr. 86/2014 privind stabilirea unor măsuri de reorganizare la nivelul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, aprobată prin Legea nr. 174/2015, cu modificările și completările ulterioare.

Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale are responsabilitatea elaborării și implementării politicii în domeniul sistemului de control intern managerial și a îndrumării metodologice, coordonării și supravegherii implementării sistemului de control intern managerial în cadrul entităților publice.

Conform Regulamentului de Organizare și Funcționare **Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale îndeplinește următoarele atribuții:**

- a) Elaborează și actualizează strategia în domeniul controlului intern managerial.
- b) Implementează și monitorizează aplicarea cerințelor generale și specifice controlului intern managerial în strategiile de la nivel național.
- c) Inițiază și fundamentează propuneri pentru îmbunătățirea cadrului normativ privind Codul controlului intern managerial al entităților publice.
- d) Elaborează și actualizează cadrul metodologic general privind coordonarea, îndrumarea metodologică și supravegherea stadiului implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial la entitățile publice, în care se exercită funcția de ordonator principal de credite al bugetului de stat, al bugetului asigurărilor sociale de stat sau al bugetului oricărui fond special, conform Ordinului Secretarului General al Guvernului nr. 201/2016.
- e) Elaborează și actualizează instrumente de lucru precum metodologii, ghiduri, manuale pentru aplicarea unitară a controlului intern managerial la nivelul entităților publice centrale și locale, pe baza bunei practici în domeniu.
- f) Implementează și gestionează programe finanțate din fonduri europene în domeniul controlului intern managerial.

- g) Implementează sistemul de control intern managerial la nivelul Secretariatului General al Guvernului și asigură elaborarea raportărilor privind stadiul implementării și dezvoltării acestuia.
- h) Asigură secretariatul Comisiei de Monitorizare (CM) la nivelul Secretariatului General al Guvernului.
- i) Asigură secretariatul tehnic pentru procesul de management al riscurilor la nivelul Secretariatului General al Guvernului.
- j) Elaborează Planul anual de activitate pentru efectuarea misiunilor de verificare și îndrumare metodologică privind implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern managerial în cadrul entităților publice în care se exercită funcția de ordonator principal de credite al bugetului de stat, al bugetului asigurărilor sociale de stat sau al bugetului oricărui fond special.
- k) Desfășoară misiuni de verificare tematică și îndrumare metodologică privind modul de implementare și dezvoltare a sistemului de control intern managerial la nivelul entităților publice, conform Planului anual de activitate și Normelor metodologice privind coordonarea, îndrumarea metodologică și supravegherea stadiului implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial al entităților publice, aprobate prin Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 201/2016.
- l) Desfășoară misiuni de verificare operativă în domeniul sistemului de control intern managerial, dispuse de către Secretarul General al Guvernului.
- m) Elaborează documentele în urma misiunilor de verificare și îndrumare metodologică și propune recomandări pentru remedierea disfuncționalităților constatate în implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern managerial la nivelul entităților publice.
- n) Analizează și centralizează raportările privind sistemul de control intern managerial de la ordonatorii principali de credite.
- o) Elaborează și prezintă Guvernului Raportul anual privind stadiul implementării sistemului de control intern managerial la nivelul entităților publice, ordonatori principali de credite.
- p) Gestionează postarea și actualizarea informațiilor din secțiunea dedicată controlului intern managerial pe site-ul web respectiv pe pagina de intranet a Secretariatului General al Guvernului.
- q) Inițiază activități de conștientizare și diseminare a sistemului de control intern managerial la nivelul autorităților administrației publice centrale și locale.
- r) Asigură asistență pentru interpretarea unitară a reglementărilor în domeniul sistemului de control intern managerial, prin elaborarea răspunsurilor la solicitări de puncte de vedere, scrisori, adrese, sesizări și petiții, înregistrate la nivelul Secretariatului General al Guvernului și în cadrul direcției.
- s) Participă la evenimente interne și internaționale având ca obiect controlul intern managerial.

La elaborarea prezentului Raport s-au avut în vedere următoarele reglementări:

- *Hotărârea de Guvern nr. 21/2017 privind organizarea, funcționarea și atribuțiile Secretariatului General al Guvernului.*
- *Legea nr. 174/2015 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență nr. 86/2014 privind stabilirea unor măsuri de reorganizare la nivelul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative;*
- *Ordonanța Guvernului nr. 119/1999 privind controlul intern/managerial și controlul financiar preventiv, republicată, cu modificările și completările ulterioare;*
- *Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 400/2015 pentru aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice, cu modificările și completările ulterioare;*
- *Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 201/2016 pentru aprobarea Normelor metodologice privind coordonarea, îndrumarea metodologică și supravegherea stadiului implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial la entitățile publice;*

În cursul anului 2017, Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale a demarat procesul de revizuire a cadrului legislativ în domeniul controlului intern managerial, acesta concretizându-se prin **emiterea unui nou ordin**, respectiv Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 600/2018 privind aprobarea *Codul controlului intern managerial al entităților publice*, publicat în Partea I a Monitorului Oficial nr. 387/07.05.2018 și abrogarea Ordinului Secretarului General al Guvernului nr. 400/2015.

Premise care au stăut la baza acestei inițiative au fost:

- **Concluziile și recomandările** formulate în misiunile de verificare și îndrumare metodologică, derulate de către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale la entitățile publice centrale.
- **Recomandarea** formulată de Curtea de Conturi a României cu ocazia auditului efectuat la nivelul Secretariatului General al Guvernului în anul 2016 respectiv ”revizuirea Ordinului Secretarului General al Guvernului nr. 400/2015”.
- **Îndeplinirea indicatorului de rezultat R1**, Activitatea A.6. ”Elaborarea unui proiect de act normativ de revizuire a OSGG nr.400/2015” din cadrul proiectului ”Creșterea gradului de implementare a sistemului de control intern managerial intern în autoritățile și instituțiile publice”, cod SIPOCA 34, din cadrul POCA, Axa prioritară 2 - Administrație și sistem judiciar accesibile și transparente, Obiectivul specific 2.2 - Creșterea transparenței, eticii și integrității în cadrul autorităților și instituțiilor publice.

Obiectivele principale în procesul de revizuire a cadrului normativ în domeniul sistemului de control intern managerial (SCIM) au fost:

- ✓ Corelarea cu cadrul normativ la nivel internațional și noutățile aduse de *Cadrul integrat de control intern*, revizuit de COSO în anul 2013 precum și cu buna practică de la nivelul Comisiei Europene.
- ✓ Simplificarea și reducerea numărului de documente specifice sistemului de control intern, pornind de la faptul că forma Ordinului Secretarului General al Guvernului nr.400/2015 pune accent pe elaborarea de documente, în detrimentul aplicării în practică a controlului intern managerial, existând riscul iminent de scădere a interesului conducerii entităților publice pentru aplicarea controlului intern managerial, ca urmare a percepției acestuia ca o activitate excesiv birocratizată.
- ✓ Reducerea consumului de resurse în sectorul public pentru implementarea controlului intern managerial și elaborarea documentelor specifice domeniului prin realocarea și redistribuirea resurselor implicate în acest proces.
- ✓ Corelarea cu modul de implementare, în paralel, a sistemului de management al calității ISO 9001 sau cu alte sisteme de management;
- ✓ Asigurarea implementării sistemului de control intern managerial, atât la nivelul administrației centrale cât și la nivelul administrației locale, printr-o abordare simplificată în ceea ce privește organizarea și evaluarea procesului de implementare a sistemului de control intern managerial la nivelul administrației locale.

Procesul de modificare și completare a Ordinului Secretarului General al Guvernului nr. 400/2015 a fost unul amplu și etapizat, culegerea informațiilor și propunerilor de modificare realizându-se pe mai multe paliere, precum:

- ✓ **Organizarea a trei sesiuni de dezbatere publică** pe marginea metodologiilor elaborate în cadrul proiectului „Consolidarea implementării standardelor de control intern managerial la nivel central și local - SIPOCA 34”, acestea având un impact direct asupra procesului de implementare a sistemului de control intern managerial.
- ✓ **Organizarea în luna septembrie 2017 a unei sesiuni de dezbatere publică** pe tematica exclusivă a modificării și completării cadrului de reglementare a Ordinului Secretarului General al Guvernului nr.400/2015, dezbatere susținută la Institutul Național de Statistică cu participarea a **130 de persoane**, reprezentanți ai entităților din administrația publică centrală și locale, instituții de învățământ superior și specialiști în domeniul sistemului de control intern managerial;
- ✓ **Participarea în luna noiembrie 2017 la o sesiune** de diseminare și conștientizare a sistemului de control intern managerial, la invitația Asociației Comunelor din România, cu reprezentanții comunelor din filiala Dâmbovița, ocazie cu care s-au luat câteva puncte de

vedere pentru aplicarea într-un mod cât mai practic a sistemului de control intern managerial la nivelul administrației publice locale.

- ✓ **Constituirea unui Grup de lucru interinstituțional** format din *Curtea de Conturi a României* - instituție care auditează componenta de control intern managerial, *Ministerul Finanțelor Publice* - instituție care evaluează componenta de control intern managerial prin auditori interni, *Ministerul Apărării Naționale* - instituție care a solicitat participarea în grupul de lucru pe considerentul unui sistem de control intern managerial bine dezvoltat și *Autoritatea Națională de Management a Calității în Sănătate* - instituție care a solicitat de asemenea participarea în grupul de lucru, cu experiență în implementarea simultană a sistemului de control intern managerial cu alt sistem de management.
- ✓ **Postarea electronică** a proiectului de ordin pe site-ul Secretariatului General al Guvernului, în vederea asigurării transparenței procesului și colectării unui număr cât mai mare de propuneri de modificări ale cadrului normativ.
- ✓ **Organizarea unei consultări la nivelul autorităților publice locale** prin intermediul *Uniunii Naționale a Consiliilor Județene din România*, *Asociației Municipiilor din România*, *Asociației Orașelor* și *Asociației Comunelor din România*.
- ✓ **Informarea și consultarea internă a membrilor Comisiei de Monitorizare din cadrul Secretariatului General al Guvernului** și a persoanelor desemnate responsabile cu implementarea controlului intern managerial de la nivelul structurilor instituției.
- ✓ **Informarea și consultarea externă a instituțiilor aflate în subordonarea și în coordonarea Secretariatului General al Guvernului.**
- ✓ **Organizarea unei sesiuni de dezbatere publică finale**, organizată în data de 29.03.2018 la Hotel Marshal, activitate bugetată în cadrul proiectului SIPOCA 34.

Principale modificări aduse prin noul Ordin al Secretarului General al Guvernului nr. 600/2018, au vizat următoarele direcții:

- 1) **Revizuirea componenței structurii Comisiei de Monitorizare**, în vederea aplicării practice și rezonabile în cadrul entităților publice mari.
- 2) Abordarea **procesului de organizare al Comisiei de Monitorizare** și evaluarea sistemului de control intern managerial, prin simplificarea acestuia la nivelul entităților din administrația publică locală.
- 3) **Eliminarea structurii Echipei de Gestionare a Riscurilor** – EGR și preluarea atribuțiilor acesteia de către Comisia de Monitorizare.
- 4) **Corelarea cu ultimele modificări și actualizări ale Cadrului integrat de control intern** – COSO 2013 (revizuit) și a bunei practice de la nivelul Uniunii Europene.
- 5) **Revizuirea cerințelor standardelor de control intern managerial.**

- 6) **Clarificarea unor concepte** specifice sistemului de control intern managerial ambigue și completarea cu unele omise, precum: funcții sensibile, profilul de risc, limita de toleranță, risc inerent, risc rezidual etc.
- 7) **Redefinirea unui model de elaborare al procedurilor** (Anexa 2B), de la un format care genera un conflict în entitățile care au implementat și sistemul de management al calității, la o structură minimală, pe care trebuie să o respecte o procedură.
- 8) **Îmbunătățirea Chestionarului de autoevaluare** a sistemului de control intern managerial – prin completarea cu activități practice a căror realizare poate fi justificată prin documente relevante.
- 9) **Simplificarea procesului de raportare** a sistemului de control intern managerial.
- 10) **Reducerea numărului de documente** necesare pentru implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern managerial, prin corelarea cerințelor sistemului cu activitățile și documentele curente.
- 11) Abordarea sistemului de control intern managerial de către entități publice care au **implementat sistemul de management al calității** conform ISO 9000 sau alt sistem de management.
- 12) **Reconsiderarea modului de evaluare** a sistemului de control intern managerial prin corespondența cu sistemul de evaluare a activității de audit public intern, prin cele patru aprecieri ale gradului de conformitate a sistemului de control intern managerial al entităților publice.

1.2. Obiective generale și specifice Direcției Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale.

OBIECTIV GENERAL 1 - Elaborarea și implementarea politicilor în domeniul controlului intern managerial.

Obiective specifice

- 1.1. Elaborarea, dezvoltarea și actualizarea legislației specifice controlului intern managerial.
- 1.2. Implementarea și monitorizarea strategiilor naționale în domeniul controlului intern managerial.
- 1.3. Elaborarea și implementarea metodologiilor și instrumentelor de lucru specifice controlului intern managerial.
- 1.4. Implementarea proiectelor în domeniul controlului intern managerial, finanțate din fonduri europene.

OBIECTIV GENERAL 2 – Îndrumarea metodologică, coordonarea și supravegherea implementării sistemelor de control intern managerial la nivelul entităților din administrația publică centrală și Secretariatul General al Guvernului.

Obiective specifice

- 2.1. Efectuarea de misiuni de îndrumare metodologică.
- 2.2. Asigurarea secretariatului tehnic al Comisiei de Monitorizare.
- 2.3. Dezvoltarea sistemului de control intern managerial în cadrul Direcției Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale.
- 2.4. Diseminarea sistemului de control intern managerial în cadrul entităților din administrația publică centrală și locală.

Cap. 2. STADIUL IMPLEMENTĂRII ȘI DEZVOLTĂRII SISTEMULUI DE CONTROL INTERN MANAGERIAL LA ENTITĂȚILE PUBLICE

2.1. Analiza stadiului general al implementării sistemului de control intern managerial la nivelul entităților publice centrale

Entitățile publice care au calitatea de ordonator principal de credite al bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat sau bugetului oricărui fond special transmit, la **Secretariatul General al Guvernului, Direcției Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale**, situațiile centralizatoare semestriale privind stadiul implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial (până la data de 25 a lunii următoare fiecărui semestru încheiat) și situațiile centralizatoare anuale (până la 20 februarie a anului următor, pentru anul precedent) în conformitate cu art. 8 din nr. 400/2015, cu modificările și completările ulterioare, privind Codul controlului intern managerial al entităților publice.

Evaluarea stadiului implementării și dezvoltării sistemelor de control intern managerial se realizează, de către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, la nivelul entităților publice, inclusiv a celor subordonate sau aflate în coordonarea acestora.

Pe baza informațiilor transmise de către entitățile publice centrale, Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale a elaborat *Centralizarea privind stadiul implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial la data de 31 decembrie 2017*, situație prezentată în **Anexa nr. 1** la prezentul raport, din analiza căreia rezultă următoarele:

- ✓ Numărul total de entități publice centrale, ordonatori principali de credite, care trebuie să raporteze implementarea sistemului de control intern managerial este de **61 entități publice**, conform Anexei nr.3 la Legea bugetului de stat pe 2017.
- ✓ Numărul de entități publice centrale care sunt exceptate de la raportarea sistemului de control intern managerial, conform art.8¹, alin. 3 din Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 400/2015, cu modificările și completările ulterioare sunt în număr de patru, respectiv: Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, Serviciul de Protecție și Pază și Serviciul de Telecomunicații Speciale.
- ✓ Numărul de entități publice centrale care nu au raportat: Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Civic (minister ulterior desființat), Consiliul de Monitorizare a Implementării Convenției.
- ✓ Astfel, numărul total al entităților publice centrale, ordonatori principali de credite, care au raportat implementarea sistemului de control intern managerial pe anul 2017, din totalul celor 61 entități publice, este de **55 entități publice centrale**.
- ✓ Cele 55 de entități publice centrale, care au efectuat raportările, au în subordonare și coordonare (cumulat) un număr de **2.055 de entități publice**.

- ✓ **Comisia de monitorizare** a fost constituită în procent de **100%** la toate cele 55 de entități publice centrale și 2.055 de entități publice aflate în subordonare și în coordonare.
- ✓ **Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial** a fost elaborat și aprobat de către **51 de entități publice** centrale și nu a fost elaborat de patru entități, respectiv Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Economiei, Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale și Ministerul Relației cu Parlamentul; la nivelul entităților publice aflate în subordonare și coordonarea ordonatorilor principali de credite, **Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial** a fost elaborat de **2.026 entități publice**, ceea ce reprezintă **98,6%** din totalul celor 2.055 entități publice.
- ✓ **Obiectivele generale** au fost stabilite de către toate cele **55 de entități publice centrale** și de către **2.038 de entități publice** aflate în subordonare și coordonare, din totalul celor 2.055 entități publice.
- ✓ **Activitățile procedurale** au fost inventariate de către toate cele **55 de entități publice centrale** și de către **2.047 de entități publice** aflate în subordonare și coordonare, din totalul celor 2.055 entități publice.
- ✓ **Procedurile** au fost elaborate și actualizate de către **54 de entități publice centrale** (mai puțin Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat) și de către **2.001 de entități publice** aflate în subordonare și coordonare, din totalul celor 2.055 entități publice.
- ✓ **Indicatorii de performanță sau de rezultat** asociați obiectivelor specifice au fost stabiliți de către **52 de entități publice centrale** (mai puțin de Societatea Română de Televiziune, Ministerul Turismului, Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat) și de către **1.935 entități publice** aflate în subordonare și coordonare, din totalul celor 2.055 entități publice.
- ✓ **Riscurile** au fost identificate de către **50 de entități publice centrale**, din totalul celor 55 entități publice (mai puțin Senatul României, Societatea Română de Radiodifuziune, Societatea Română de Televiziune, Ministerul pentru Relația cu Parlamentul, Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat) și de către **1.973 de entități publice** aflate în subordonare și coordonare, din totalul celor 2.055 entități publice.

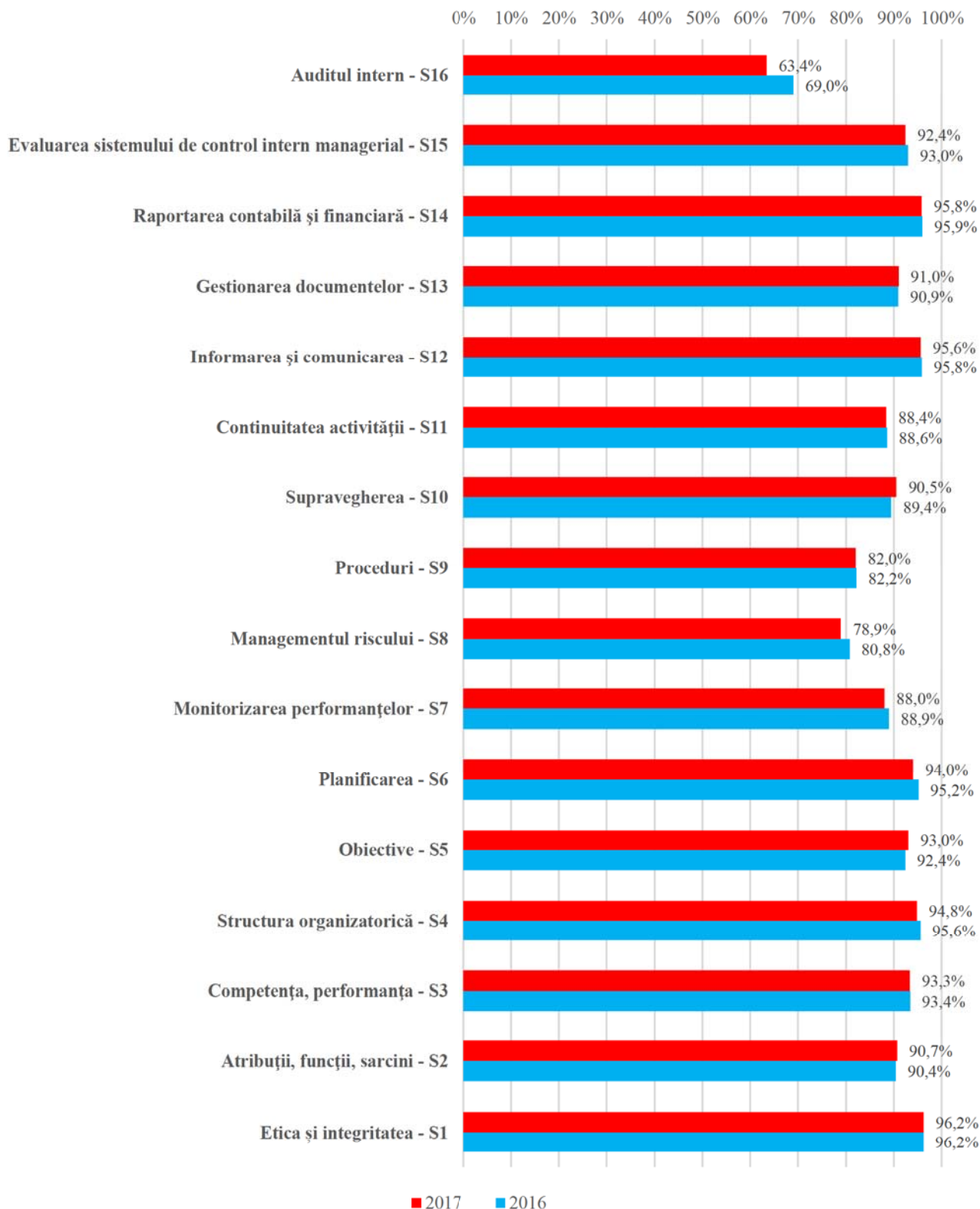
La nivelul entităților publice centrale (aparatură proprie și entități publice aflate în subordonare și coordonare), gradul de implementare al standardelor de control intern managerial, pentru anul 2017 comparativ cu anul 2016, a fost stabilit de către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, prin centralizarea raportărilor privind autoevaluările din cadrul entităților publice (Anexele 4.2. la Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 400/2015, cu modificările și completările ulterioare), așa cum rezultă din tabelul următor.

Tabel nr. 1

Gradul de implementare al standardelor de control intern managerial la nivelul entităților publice - aparat propriu și entităților publice aflate în subordonare și coordonare

Număr standard	Denumire standard de control intern managerial	Anul 2016	Anul 2017
Standardul 1	Etica și integritatea	96,2%	96,2%
Standardul 2	Atribuții, funcții, sarcini	90,4%	90,7%
Standardul 3	Competența, performanța	93,4%	93,3%
Standardul 4	Structura organizatorică	95,6%	94,8%
Standardul 5	Obiective	92,4%	93,0%
Standardul 6	Planificarea	95,2%	94,0%
Standardul 7	Monitorizarea performanțelor	88,9%	88,0%
Standardul 8	Managementul riscului	80,8%	78,9%
Standardul 9	Proceduri	82,2%	82,0%
Standardul 10	Supravegherea	89,4%	90,5%
Standardul 11	Continuitatea activității	88,6%	88,4%
Standardul 12	Informarea și comunicarea	95,8%	95,6%
Standardul 13	Gestionarea documentelor	90,9%	91,0%
Standardul 14	Raportarea contabilă și financiară	95,9%	95,8%
Standardul 15	Evaluarea sistemului de control intern managerial	93,0%	92,4%
Standardul 16	Auditul intern	69,0%	63,4%

Gradul de implementare al standardelor de control intern managerial la nivelul entităților publice - aparat propriu și entități publice aflate în subordonare și coordonare în perioada 2016 - 2017

2.2. Analiza stadiului implementării standardelor de control intern managerial la nivelul ordonatorilor principali de credite

Stadiul implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial, la nivelul aparatului propriu, în conformitate cu Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 201/2016¹ și *Manualului de implementare a sistemului de control intern managerial*², se evaluează prin parcurgerea următoarelor etape:

- 1) Stabilirea obiectivelor generale și specifice ale entității publice;
- 2) Stabilirea activităților și acțiunilor (operațiilor) pentru realizarea obiectivelor specifice;
- 3) Stabilirea riscurilor la acțiunile și activitățile din cadrul obiectivelor;
- 4) Elaborarea registrelor de riscuri pe compartimente, centralizarea la nivelul entității și analiza *Informării privind procesul de gestionare a riscurilor și de implementare a măsurilor de control*, pe baza rapoartelor anuale ale compartimentelor;
- 5) Stabilirea modalităților de dezvoltare a sistemului de control intern managerial care presupune anticipat codificarea procedurilor formalizate;
- 6) Managementul documentelor, a fluxurilor de informații, a proceselor și a modului de comunicare între structurile entității și alte entități, situație necesară pentru implementarea *Standardului 12 - Informare și comunicare*;
- 7) Stabilirea unui sistem de monitorizare a desfășurării activităților la nivelul compartimentelor;
- 8) Autoevaluarea realizării obiectivelor generale și a celor specifice și îmbunătățirea sistemului de control intern managerial, pe baza *Informării privind monitorizarea indicatorilor de performanță*, elaborată de către secretarul *Comisiei de Monitorizare*, la nivelul entității;
- 9) Elaborarea procedurilor formalizate pe procese sau activități, pe baza procedurii proprii de sistem - *Procedura privind elaborarea procedurilor*, în conformitate cu *Anexa 2 din Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 400/2015, cu modificările și completările ulterioare*;
- 10) Analiza *Programului de pregătire profesională a personalului* pentru implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern managerial în cadrul entității publice.

¹ Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 201/2016 , pentru aprobarea Normelor metodologice privind coordonarea, îndrumarea metodologică și supravegherea stadiului implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial la entitățile publice.

² Manual elaborat de Secretariatul General al Guvernului în cadrul proiectului „Consolidarea implementării standardelor de control intern managerial la nivel central și local”, **cod SIPOCA 34**.

Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale a elaborat, pe baza informațiilor transmise de către entitățile publice centrale, *Centralizarea privind stadiul implementării standardelor de control intern managerial la data de 31 decembrie 2017*, situație prezentată în **Anexa nr. 2** la prezentul raport; corelat cu Legea bugetului de stat pe anul 2017, rezultă:

Total ordonatori principali de credite care conform Legii bugetului de stat pe 2017 **61**

Număr ordonatori principali de credite, care au raportat **55**

Număr ordonatori principali de credite, care nu au raportat **2**

- *Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Civic (desființat ulterior)*
- *Consiliul de Monitorizare a Implementării Convenției*

Număr ordonatori principali de credite, care sunt exceptați de la raportare (conform art. 81, alin. 3 din

OSGG nr. 400/2015, cu modificările și completările ulterioare) **4**

- *Serviciul Român de Informații*
- *Serviciul de Informații Externe*
- *Serviciul de Protecție și Pază*
- *Serviciul de Telecomunicații Speciale*

2.2.1. Analiza implementării standardelor de control intern managerial la nivelul ordonatorilor principali de credite - aparat propriu.

Stadiul implementării standardelor de control intern managerial la nivelul entităților publice centrale – aparat propriu, la data de 31 decembrie 2017 comparativ cu anul 2016, este prezentat în tabelul următor.

Tabel nr. 2

Stadiul implementării standardelor de control intern managerial pe fiecare ordonator principal de credite – aparat propriu

Nr. crt.	Ordonator principal de credite - aparat propriu -	Anul 2016				Anul 2017			
		Număr standarde control intern managerial			Grad implementare nr. standarde (%)	Număr standarde control intern managerial			Grad implementare nr. standarde (%)
		I	PI	NI		I	PI	NI	
1.	Curtea Constituțională	16	0	0	100,0	16	0	0	100,0
2.	Consiliul Concurenței	16	0	0	100,0	16	0	0	100,0
3.	Ministerul Afacerilor Interne	16	0	0	100,0	16	0	0	100,0
4.	Ministerul Apărării Naționale	16	0	0	100,0	16	0	0	100,0
5.	Ministerul Finanțelor Publice	16	0	0	100,0	16	0	0	100,0
6.	Oficiul Național de Prevenire și Combaterea Spălării Banilor	16	0	0	100,0	16	0	0	100,0
7.	Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat	16	0	0	100,0	16	0	0	100,0
8.	Agenția Națională de Presă Agerpres	15	0	1	93,8	16	0	0	100,0
9.	Consiliul Superior al Magistraturii	16	0	0	100,0	16	0	0	100,0
10.	Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal	16	0	0	100,0	16	0	0	100,0
11.	Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor	16	0	0	100,0	16	0	0	100,0
12.	Avocatul Poporului	15	1	0	93,8	15	1	0	93,8
13.	Secretariatul General al Guvernului	10	6	0	62,5	15	1	0	93,8
14.	Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene ³	15	1	0	93,8	16	0	0	100,0
15.	Ministerul Justiției	15	0	1	93,8	15	1	0	93,8
16.	Ministerul Muncii și Justiției Sociale	16	0	0	100,0	15	1	0	93,8
17.	Ministerul Public	8	8	0	50,0	15	1	0	93,8
18.	Agenția Națională de Integritate	16	0	0	100,0	16	0	0	100,0
19.	Institutul Cultural Român	15	1	0	93,8	15	1	0	93,8
20.	Academia Română	15	1	0	93,8	15	1	0	93,8
21.	Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării	11	5	0	68,8	11	5	0	68,8
22.	Autoritatea Electorală Permanentă	9	7	0	56,3	10	5	1	62,5
23.	Senatul României	10	6	0	62,5	16	0	0	100,0
24.	Înalta Curte de Casație și Justiție	14	2	0	87,5	14	2	0	87,5

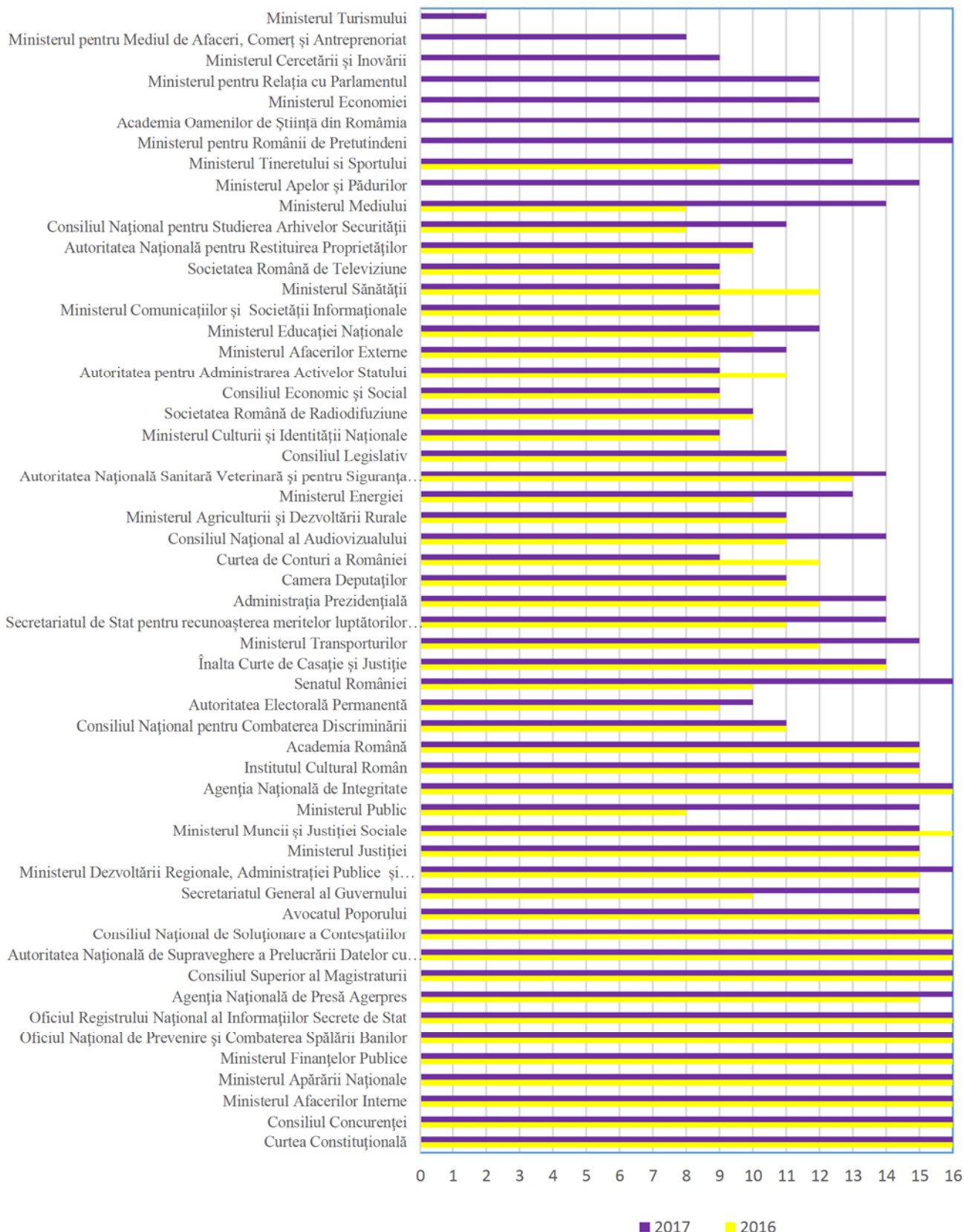
³ În anul 2016 Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene a fost reprezentat prin două entități, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice respectiv Ministerul Fondurilor Europene.

Nr. crt.	Ordonator principal de credite - aparat propriu -	Anul 2016				Anul 2017			
		Număr standarde control intern managerial			Grad implementare nr. standarde (%)	Număr standarde control intern managerial			Grad implementare nr. standarde (%)
		I	PI	NI		I	PI	NI	
25.	Ministerul Transporturilor	12	3	1	75,0	15	1	0	93,8
26.	Secretariatul de Stat pentru recunoașterea meritelor luptătorilor împotriva regimului comunist instaurat în România în perioada 1945-1989	11	5	0	68,8	14	2	0	87,5
27.	Administrația Prezidențială	12	4	0	75,0	14	2	0	87,5
28.	Camera Deputaților	11	5	0	68,8	11	5	0	68,8
29.	Curtea de Conturi a României	12	4	0	75,0	9	7	0	56,3
30.	Consiliul Național al Audiovizualului	11	5	0	68,8	14	2	0	87,5
31.	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale	11	5	0	68,8	11	5	0	68,8
32.	Ministerul Energiei	10	6	0	62,5	13	3	0	81,3
33.	Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor	13	1	2	81,3	14	0	2	87,5
34.	Consiliul Legislativ	11	5	0	68,8	11	5	0	68,8
35.	Ministerul Culturii și Identității Naționale	9	7	0	56,3	9	5	2	56,3
36.	Societatea Română de Radiodifuziune	10	3	3	62,5	10	3	3	62,5
37.	Consiliul Economic și Social	9	7	0	56,3	9	7	0	56,3
38.	Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului	11	5	0	68,8	9	7	0	56,3
39.	Ministerul Afacerilor Externe	9	7	0	56,3	11	5	0	68,8
40.	Ministerul Educației Naționale	10	6	0	62,5	12	4	0	75,0
41.	Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale	9	5	2	56,3	9	7	0	56,3
42.	Ministerul Sănătății	12	4	0	75,0	9	7	0	56,3
43.	Societatea Română de Televiziune	9	4	3	56,3	9	4	3	56,3
44.	Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților	10	3	3	62,5	10	4	2	62,5
45.	Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității	8	8	0	50,0	11	5	0	68,8
46.	Ministerul Mediului ⁴	8	8	0	50,0	14	2	0	87,5
47.	Ministerul Apelor și Pădurilor ⁵	-	-	-	-	15	1	0	93,8
48.	Ministerul Tineretului și Sportului	9	7	0	56,3	13	3	0	81,3
49.	Ministerul pentru Românii de Pretutindeni	-	-	-	-	16	0	0	100,0
50.	Academia Oamenilor de Știință din România	-	-	-	-	15	1	0	93,8
51.	Ministerul Economiei	-	-	-	-	12	4	0	75,0
52.	Ministerul pentru Relația cu Parlamentul	-	-	-	-	12	4	0	75,0
53.	Ministerul Cercetării și Inovării	-	-	-	-	9	4	3	56,3
53.	Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat	-	-	-	-	8	6	2	50,0
55.	Ministerul Turismului	-	-	-	-	2	6	8	12,5
Grad mediu implementare standarde de control intern managerial					78,3 %				81,1 %

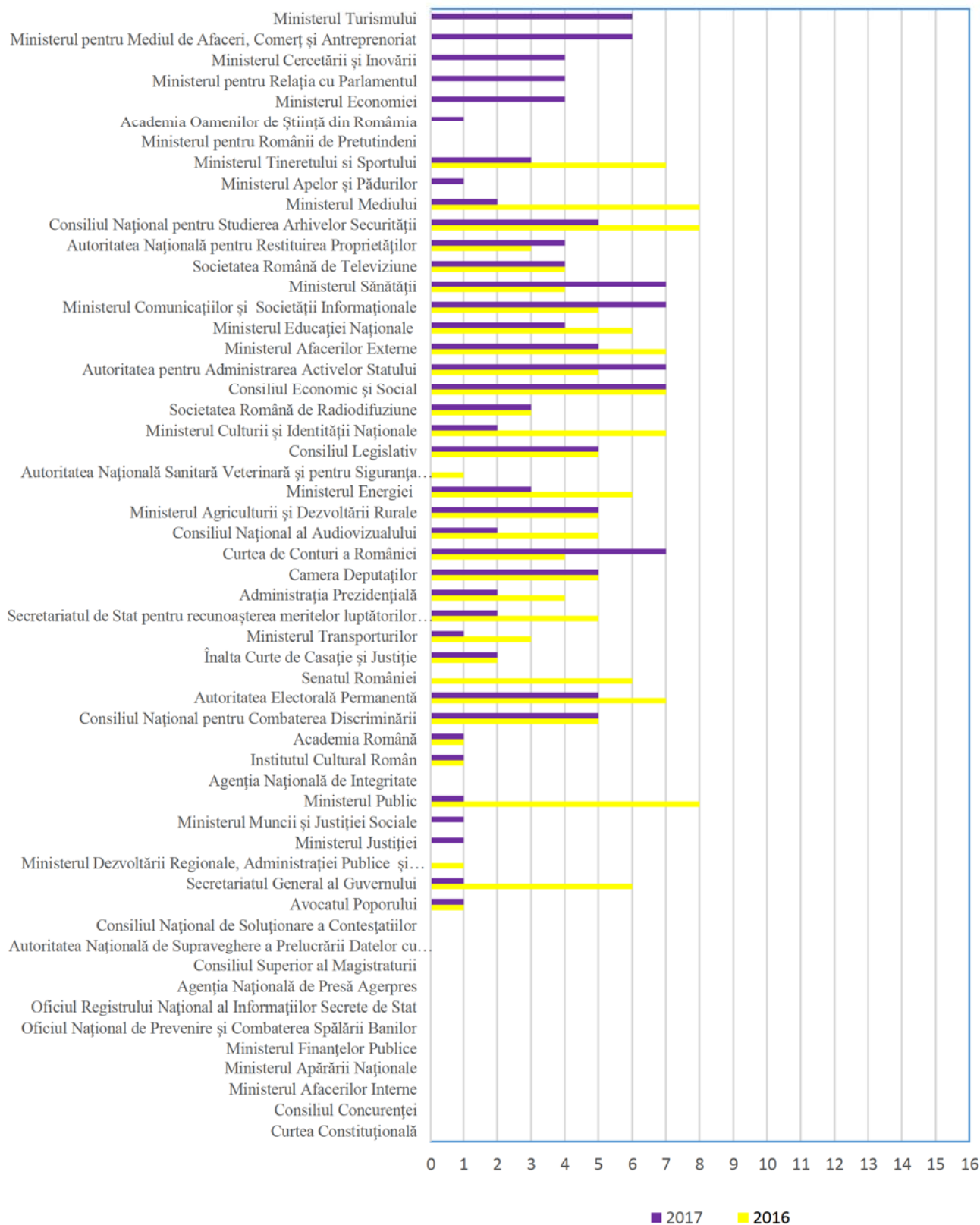
⁴ În anul 2016 Ministerul Mediului și Ministerul Apelor și Pădurilor au fost comasate în Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor

⁵ Idem.

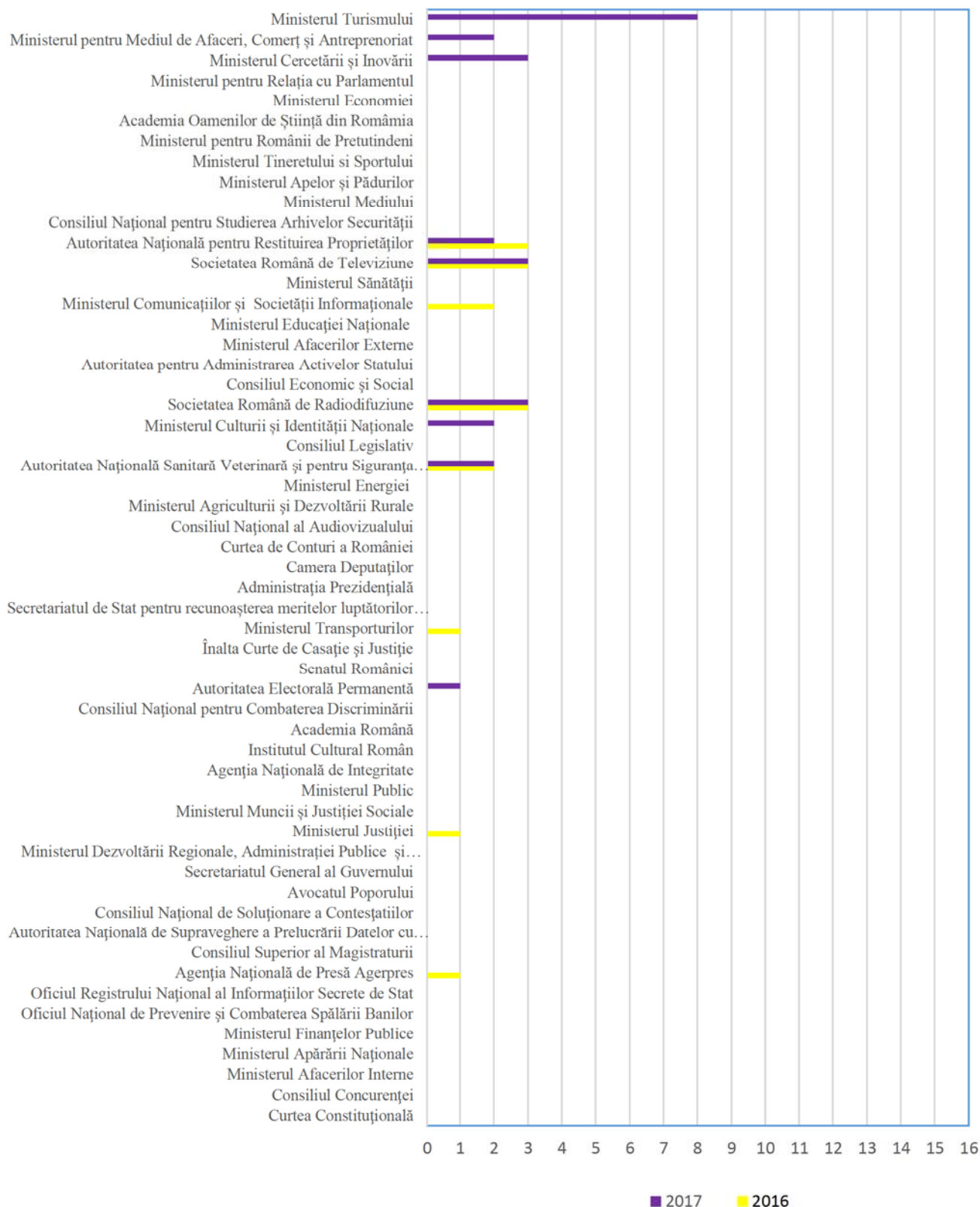
**Numărul standardelor implementate (I)
pe fiecare ordonator principal de credite - aparat propriu**

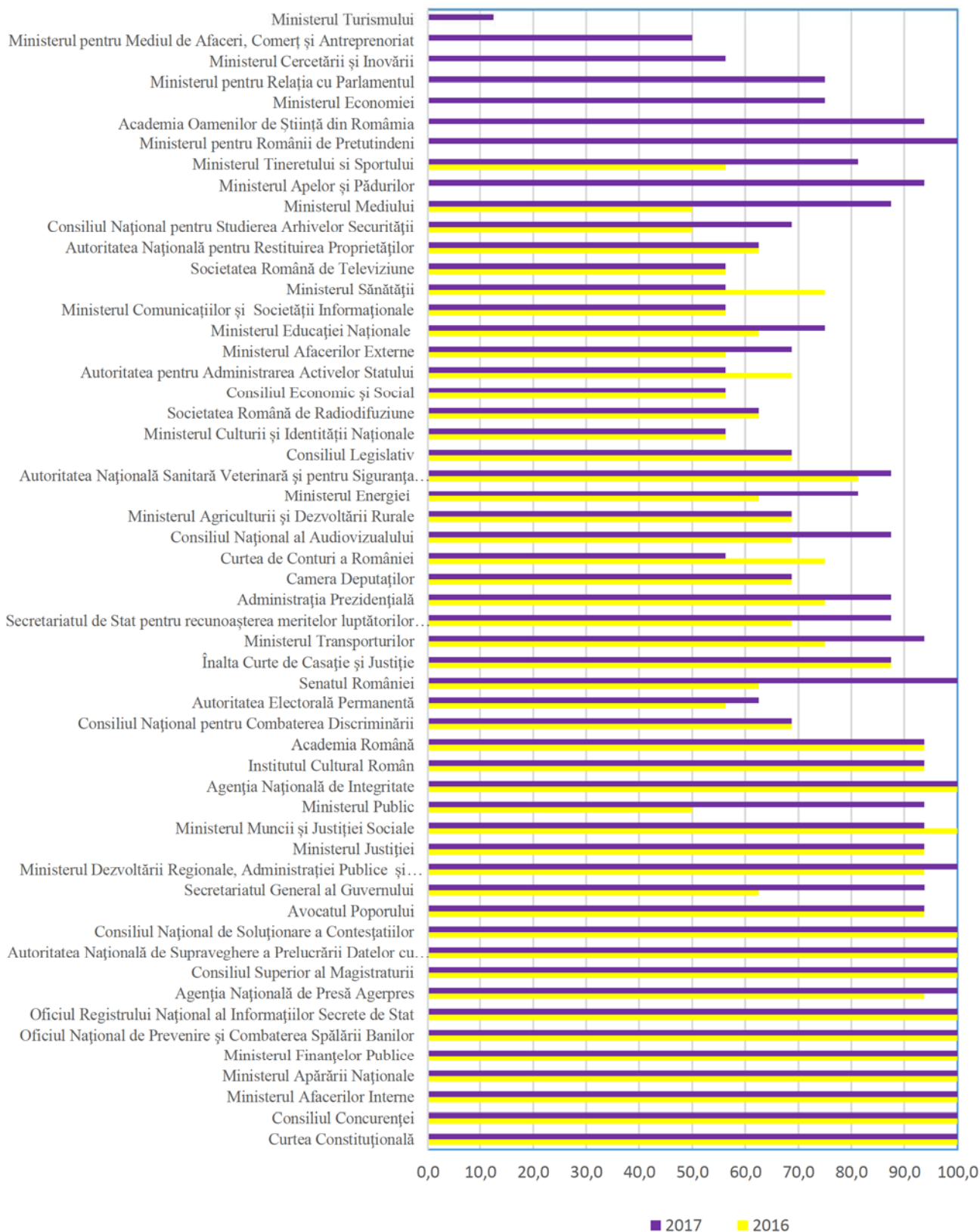
**Numărul standardelor parțial implementate (PI)
pe fiecare ordonator principal de credite - aparat propriu**

**Numărul standardelor neimplementate (NI)
pe fiecare ordonator principal de credite - aparat propriu**

**Gradul de implementare a standardelor (I)
pe fiecare ordonator principal de credite – aparat propriu**

Din analiza stadiului implementării standardelor de control intern managerial la data de 31 decembrie 2017 la nivelul fiecărui ordonator principal de credite (al bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și bugetului oricărui fond special) – aparatul propriu, constatăm:

- 1) **Gradul mediu de implementare** al standardelor de control intern managerial, așa cum rezultă din situațiile centralizatoare la nivelul celor 55 de ordonatori principali de credite (Anexa nr.2), care au raportat la data de *31 decembrie 2017*, comparativ cu anul 2016, este după cum urmează:

Tabel nr. 2.1

Standarde	Grad mediu de implementare al standardelor	
	Anul 2016	Anul 2017
Implementate	78,3 %	81,1 %
Parțial implementate	19,6 %	15,9 %
Neimplementate	2,1 %	3,0 %

- 2) Din cei 55 de ordonatori principali de credite, numai **15 au implementate toate cele 16 standarde** de control intern managerial, respectiv **27,3 %**.

Tabel nr. 2.2

Nr. Crt.	Ordonatori principali de credite
1.	Curtea Constituțională
2.	Consiliul Concurenței
3.	Ministerul Afacerilor Interne
4.	Ministerul Apărării Naționale
5.	Ministerul Finanțelor Publice
6.	Oficiul Național de Prevenire și Combaterea Spălării Banilor
7.	Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat
8.	Agenția Națională de Presă Agerpres
9.	Consiliul Superior al Magistraturii
10.	Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal
11.	Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor
12.	Agenția Națională de Integritate
13.	Senatul României
14.	Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene
15.	Ministerul pentru Românii de Pretutindeni

Analiza gradului de implementare a standardelor de control intern managerial, pe fiecare standard, la nivelul ordonatorilor principali de credite – aparat propriu, pentru care standardele de control intern managerial se află în una din cele trei situații, respectiv implementat (I), parțial implementat (PI) și neimplementat (NI), conform datelor centralizate în **Anexa nr.2** este prezentată în tabelul următor.

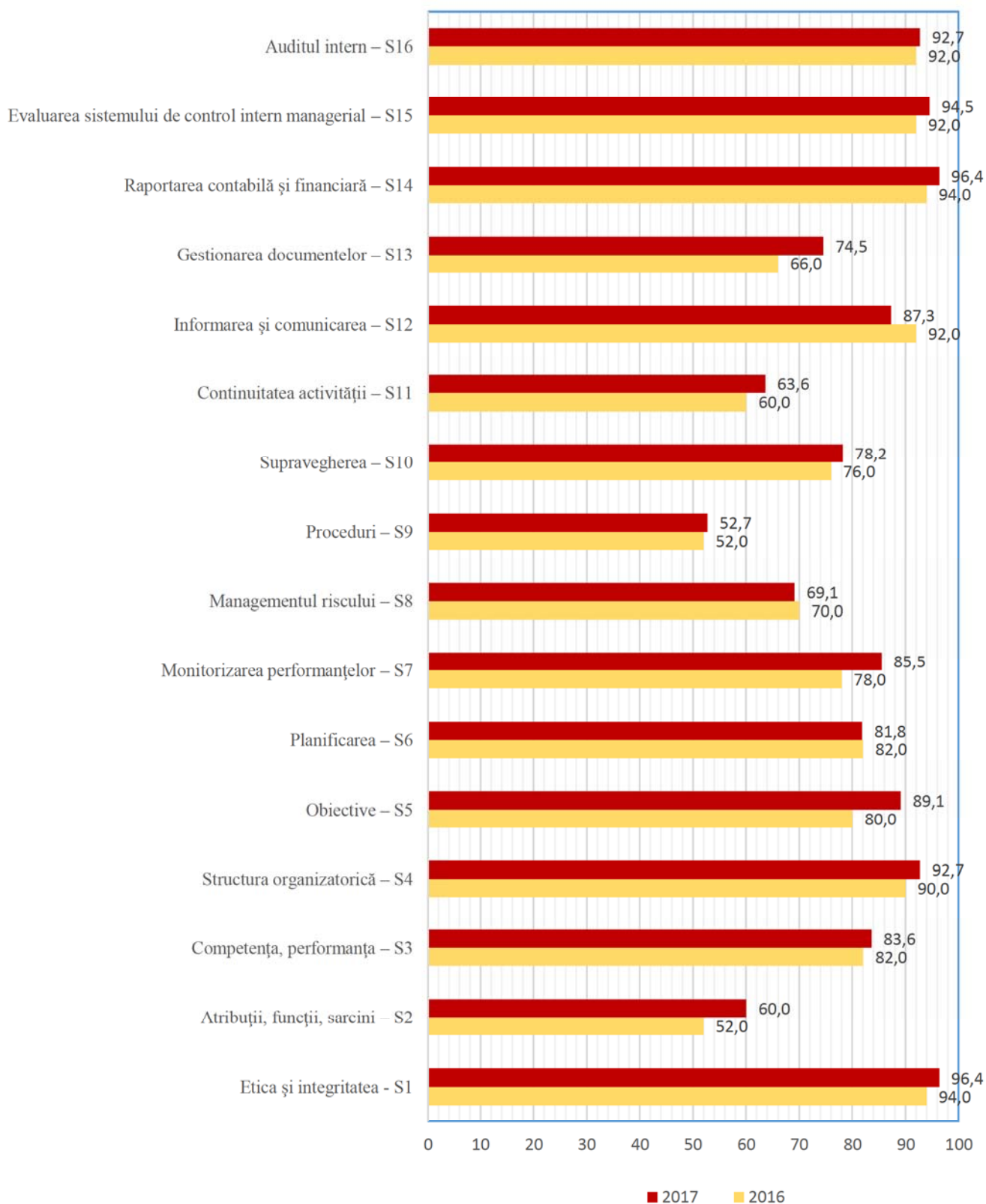
Tabel nr. 3

Nr. Standard	Standard de control intern managerial	Anul 2016						Anul 2017					
		Număr de ordonatori principali de credite, aparat propriu			Grad implementare (%)			Număr de ordonatori principali de credite, aparat propriu			Grad implementare (%)		
		I	PI	NI	I	PI	NI	I	PI	NI	I	PI	NI
1	S1 - Etica și integritatea	47	3	0	94,0	6,0	0,0	53	1	1	96,4	1,8	1,8
2	S2 - Atribuții, funcții, sarcini	26	19	5	52,0	38,0	10,0	33	16	6	60,0	29,1	10,9
3	S3 - Competența, performanța	41	7	2	82,0	14,0	4,0	45	9	1	83,6	14,5	1,8
4	S4 - Structura organizatorică	45	5	0	90,0	10,0	0,0	51	4	0	92,7	7,3	0,0
5	S5 - Obiective	40	9	1	80,0	18,0	2,0	49	6	0	89,1	10,9	0,0
6	S6 - Planificarea	41	9	0	82,0	18,0	0,0	45	9	1	81,8	16,4	1,8
7	S7 - Monitorizarea performanțelor	39	10	1	78,0	20,0	2,0	47	6	2	85,5	10,9	3,6
8	S8 - Managementul riscului	35	14	1	70,0	28,0	2,0	38	13	4	69,1	23,6	7,3
9	S9 - Proceduri	26	21	3	52,0	42,0	6,0	29	22	4	52,7	40,0	7,3
10	S10 - Supravegherea	38	12	0	76,0	24,0	0,0	43	11	1	78,2	20,0	1,8
11	S11 - Continuitatea activității	30	18	2	60,0	36,0	4,0	35	16	4	63,6	29,1	7,3
12	S12 - Informarea și comunicarea	46	4	0	92,0	8,0	0,0	48	7	0	87,3	12,7	0,0
13	S13 - Gestionarea documentelor	33	16	1	66,0	32,0	2,0	41	13	1	74,5	23,6	1,8
14	S14 - Raportarea contabilă și financiară	47	3	0	94,0	6,0	0,0	53	2	0	96,4	3,6	0,0
15	S15 - Evaluarea sistemului de control intern managerial	46	4	0	92,0	8,0	0,0	52	3	0	94,5	5,5	0,0
16	S16 - Auditul intern	46	3	1	92,0	6,0	2,0	51	3	1	92,7	5,5	1,8

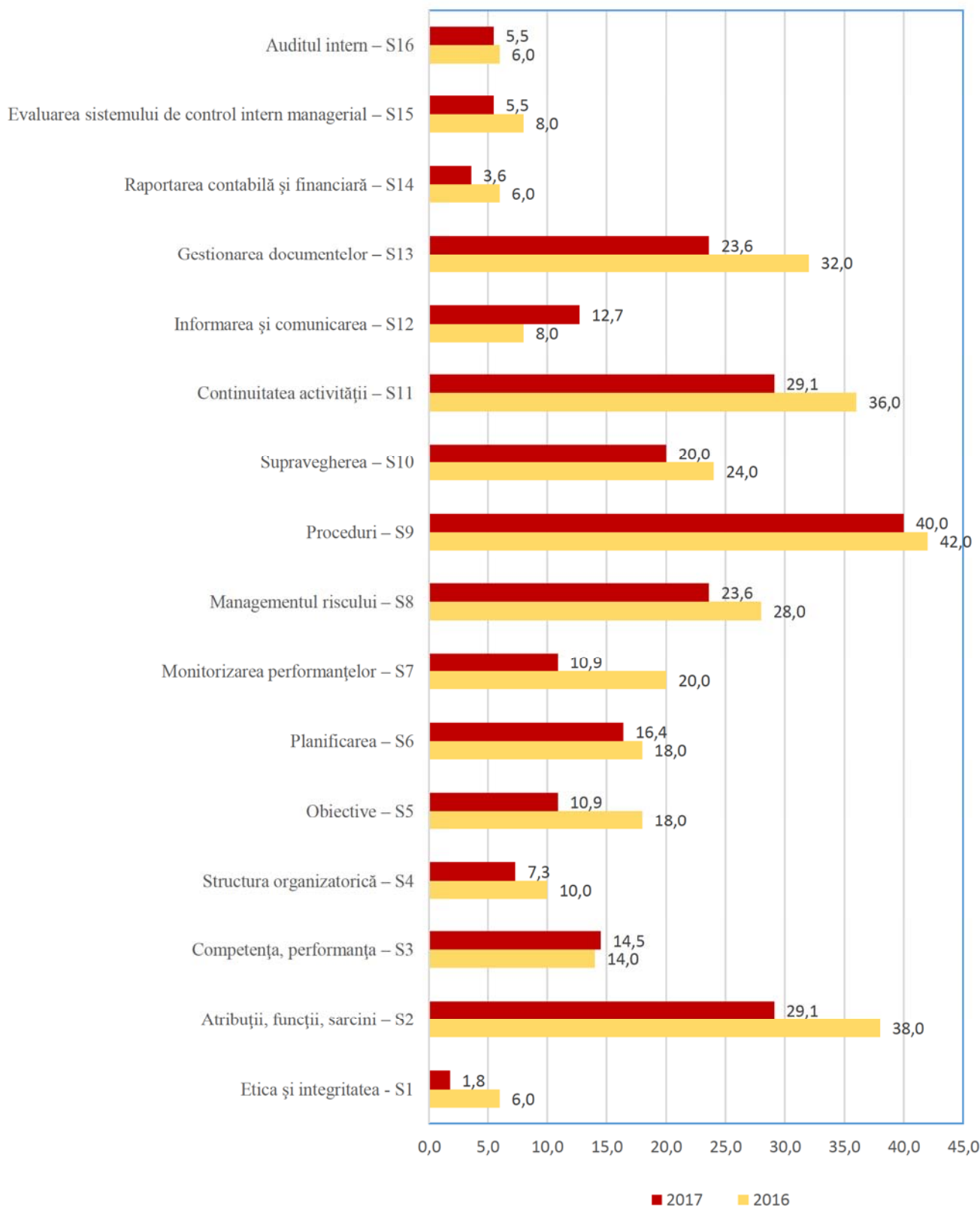
◆ Evoluție

◆ Regresie

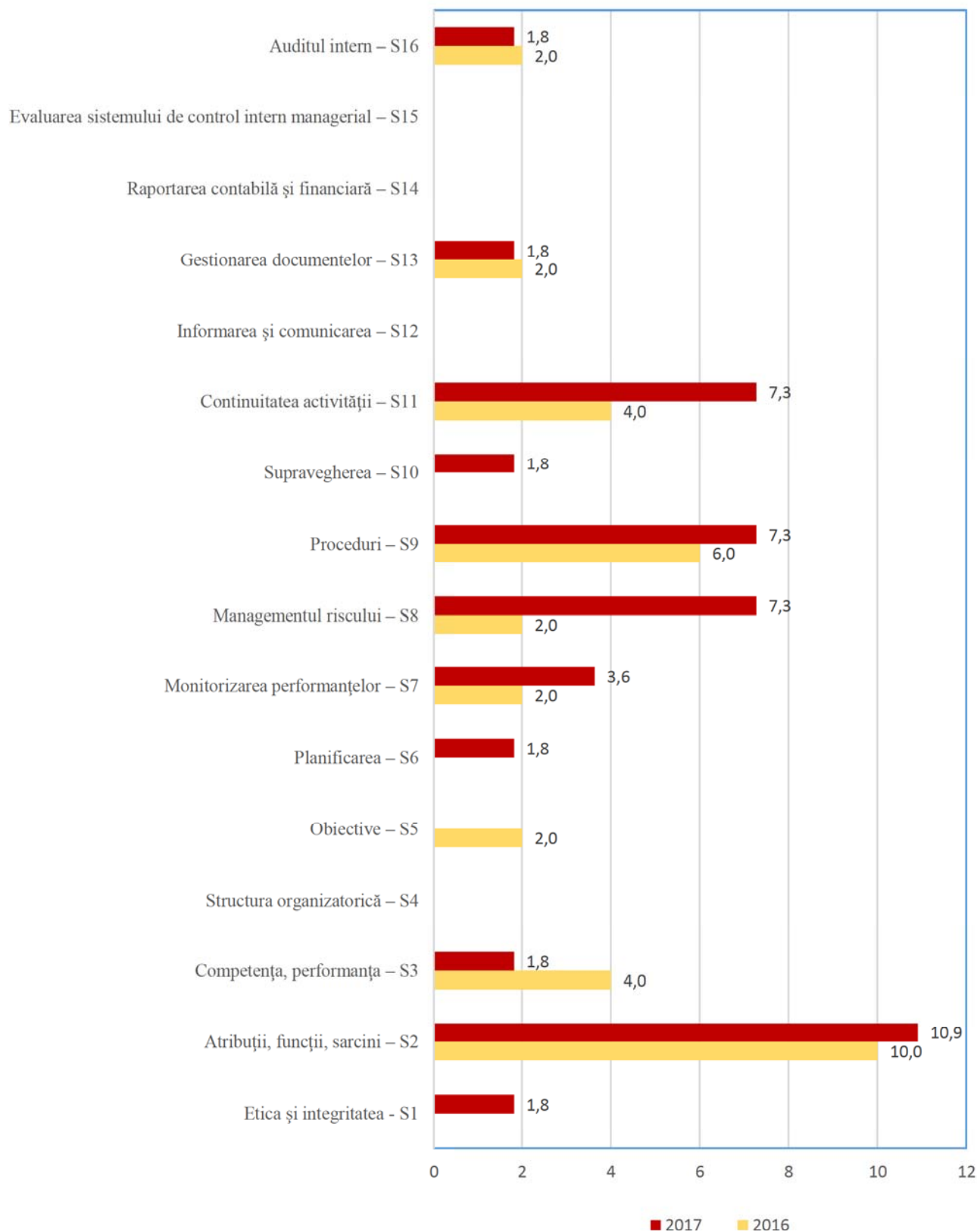
*Gradul de implementare (I) al fiecărui standard
la ordonatorii principali de credite - aparat propriu (%)*

*Gradul de implementare parțială (PI) al fiecărui standard
la ordonatorii principali de credite - aparat propriu (%)*

*Gradul de neimplementare (NI) al fiecărui standard
la ordonatorii principali de credite - aparat propriu (%)*

Situația analitică a stadiului implementării fiecărui standard de control intern managerial la ordonatori principali de credite – aparat propriu

I. Mediul de control

Standardul 1 - Etică, integritate

Conducerea și salariații entității publice cunosc și susțin valorile etice și valorile entității, respectă și aplică reglementările cu privire la etică, integritate, evitarea conflictelor de interese, prevenirea și raportarea fraudelor, actelor de corupție și semnalarea neregulilor.

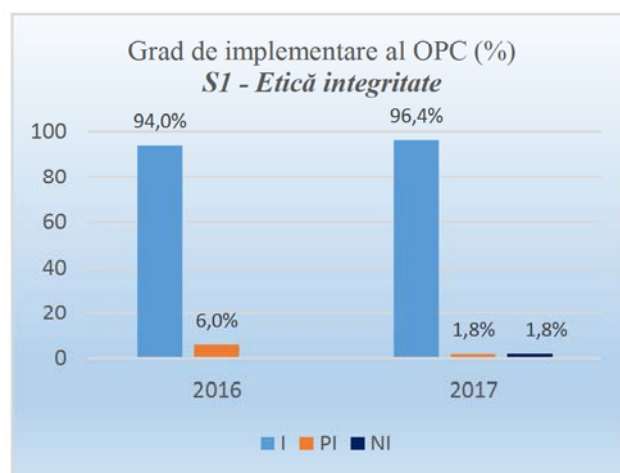
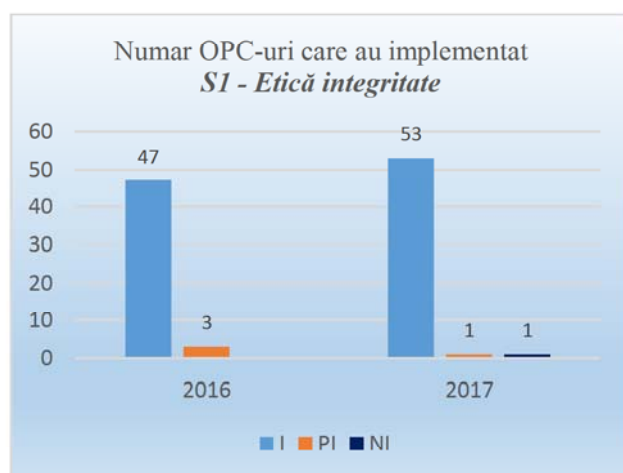
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 47 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 94,0% *au implementat* acest standard;
- 3 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 6,0% *au implementat parțial* acest standard.

Anul 2017

- 53 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 96,4% *au implementat (I)* acest standard;
- 1 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 1,8% *a implementat parțial (PI)* acest standard – Ministerul Sănătății;
- 1 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 1,8% *nu a implementat (NI)* acest standard – Ministerul Turismului.

Standardul 2 – Atribuții, funcții, sarcini

Entitățile publice trebuie să ofere personalului propriu o descriere clară a atribuțiilor și sarcinilor. Potrivit acestui standard entitatea publică trebuie să asigure întocmirea și actualizarea permanentă a documentului privind misiunea entității publice, a regulamentelor interne și fișelor posturilor, pe care le comunică salariaților.

Conducătorul entității publice dispune identificarea funcțiilor sensibile pe baza unor factori de risc, centralizarea acestora la nivelul entității publice și stabilirea unei politici adecvate de gestionare a acestora prin elaborarea unor măsuri, astfel încât efectele negative asupra activităților desfășurate în cadrul entității publice să fie minime.

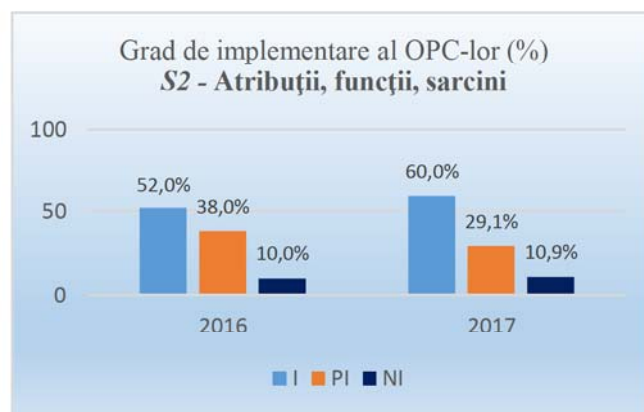
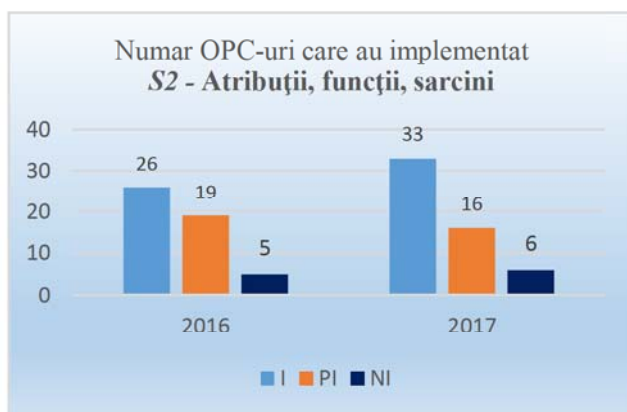
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 26 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 52,0% *au implementat* acest standard;
- 19 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 38,0% *au implementat parțial* acest standard;
- 5 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 10,0% *nu au implementat* acest standard.

Anul 2017

- 33 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 60,0% *au implementat* acest standard;
- 16 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 29,1% *au implementat parțial* acest standard;
- 6 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 10,9% *nu au implementat* acest standard.

Standardul 3 - Competența, performanța

Entitatea publică trebuie să implementeze politici și practici care să asigure ocuparea posturilor de către persoane competente, cărora să le încredințeze sarcini de serviciu potrivit competențelor; totodată trebuie să le asigure condiții pentru îmbunătățirea capacității profesionale a salariaților.

Performanțele profesionale ale salariaților sunt evaluate anual în raport cu obiectivele postului.

Atât conducătorii cât și angajații trebuie să dețină cunoștințele, abilitățile și experiența necesară pentru realizarea sarcinilor care le sunt atribuite în vederea atingerii obiectivelor stabilite.

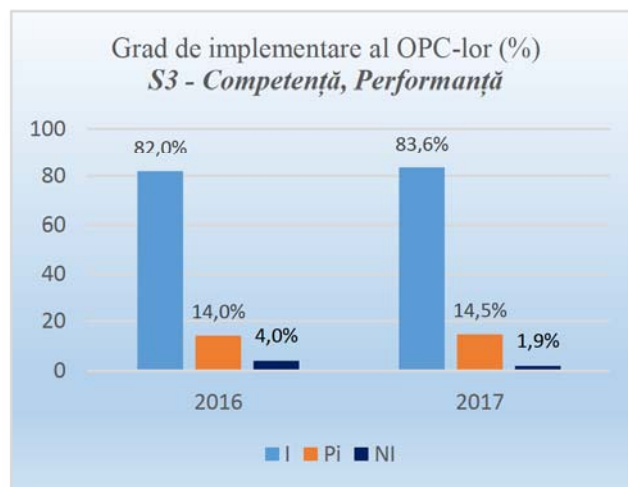
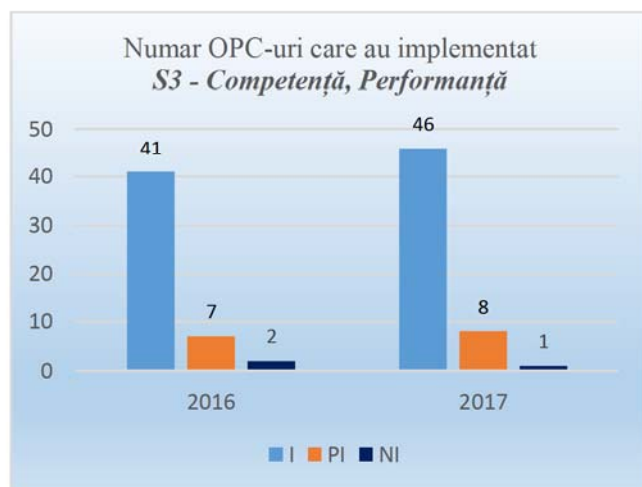
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 41 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 82,0% *au implementat* acest standard;
- 7 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 14,0% *au implementat parțial* acest standard;
- 2 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 4,0% *nu au implementat* acest standard.

Anul 2017

- 46 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 83,6% *au implementat* acest standard;
- 8 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 14,5% *au implementat parțial* acest standard;
- 1 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 1,9% *nu a implementat* acest standard – Ministerul Turismului.

Standardul 4 - Structura organizatorică

Conducătorul entității publice definește structura organizatorică, competențele, responsabilitățile, sarcinile, relațiile organizatorice și comunică salariaților documentele specifice ale structurii organizatorice.

Conducătorul entității publice stabilește, în scris, limitele competențelor și responsabilităților pe care le delegă, în conformitate cu cerințele legale.

Structura organizatorică trebuie stabilită în concordanță cu misiunea și scopul entității, astfel încât să sprijine procesul decizional printr-o delegare adecvată a responsabilităților și să servească realizării în condiții de economicitate, eficiență și eficacitate a obiectivelor stabilite.

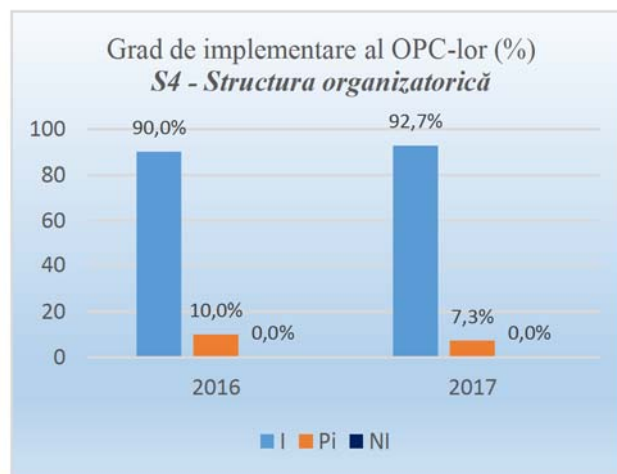
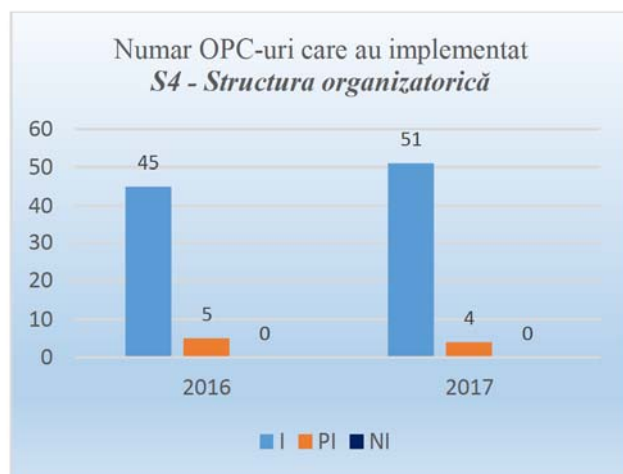
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 45 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 90,0% *au implementat* acest standard;
- 5 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 10,0% *au implementat parțial* acest standard.

Anul 2017

- 51 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 92,7% *au implementat* acest standard;
- 4 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 7,3% *au implementat parțial* acest standard.

II. Performanțe și managementul riscului

Standardul 5 – Obiective

Conducerea entității publice definește obiectivele generale, legate de scopurile entității, de fiabilitatea informațiilor, conformitatea cu legile, regulamentele și politicile interne, precum și obiectivele specifice și le comunică, după caz, tuturor salariaților și terților interesați.

Obiectivele entității publice trebuie formulate clar, de o manieră care să permită monitorizarea îndeplinirii lor și să fie actualizate ori de câte ori este necesar.

Conducătorii compartimentelor transpun obiectivele generale în obiective specifice și în rezultate așteptate pentru fiecare activitate și le comunică salariaților.

Conducătorii entităților publice actualizează și reevaluează obiectivele ori de câte ori constată modificarea premiselor care au stat la baza fixării obiectivelor, ca urmare a transformării mediului intern și extern.

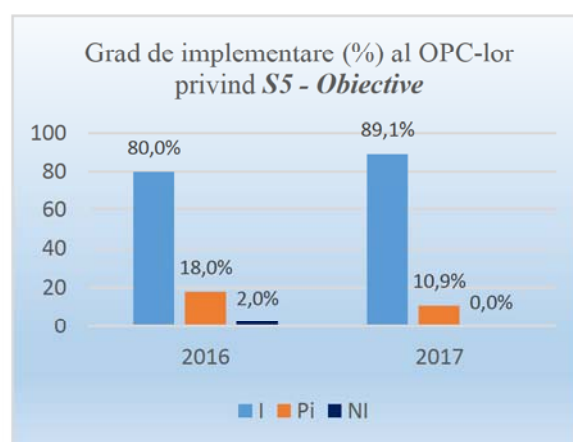
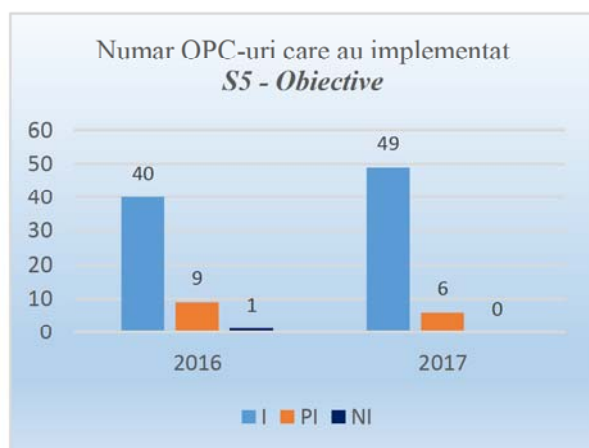
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 40 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 80,0% *au implementat* acest standard;
- 9 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 18,0% *au implementat parțial* acest standard;
- 1 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 2,0% *nu a implementat* acest standard.

Anul 2017

- 49 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 89,1% *au implementat* acest standard;
- 6 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 10,9% *au implementat parțial* acest standard.

Standardul 6 - Planificarea

Planificarea este un instrument prin care conducerea entității publice evidențiază un ansamblu unitar și coerent de argumente pentru asigurarea faptului că obiectivele vor fi realizate, cu resursele alocate, în baza unor planuri, programe etc.

Pentru ca planificarea să fie realizată, conducerea entității publice întocmește planuri sau alte documente de planificare prin care se pun în concordanță activitățile necesare pentru atingerea tuturor obiectivelor stabilite, cu resursele maxim posibil de alocate, se stabilesc termene de realizare și persoane responsabile, astfel încât riscurile susceptibile să afecteze realizarea obiectivelor entității să fie minime.

O planificare reușită necesită analiza, evaluarea, revizuirea, actualizarea sistematică și coordonarea planurilor convenite pentru a reflecta: modificarea obiectivelor; evenimentele semnificative care nu au fost anticipate inițial; modificarea volumului resurselor alocate.

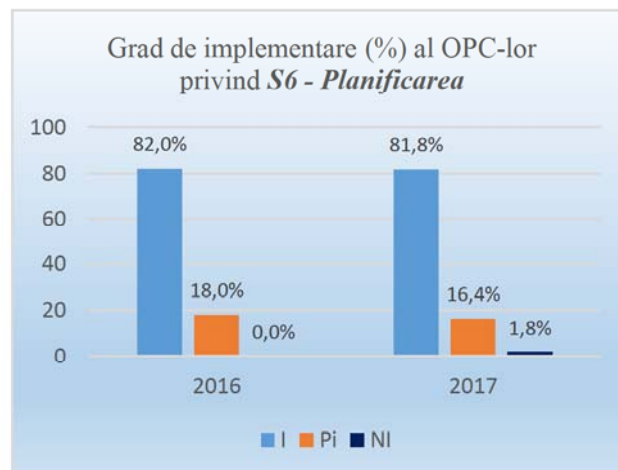
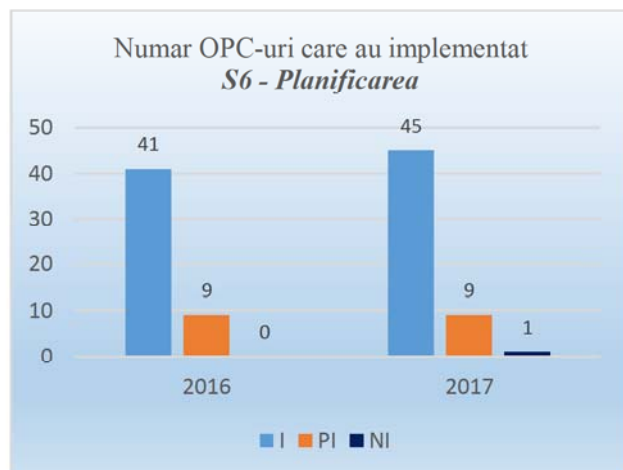
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 41 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 82,0% *au implementat* acest standard;
- 9 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 18,0% *au implementat parțial* acest standard.

Anul 2017

- 45 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 81,8% *au implementat* acest standard;
- 9 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 16,4% *au implementat parțial* acest standard;
- 1 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 1,8% *nu a implementat* acest standard – Ministerul Turismului.

Standardul 7 - Monitorizarea performanțelor

Conducătorul entității publice dispune monitorizarea performanțelor pentru obiectivele și/sau activitățile compartimentelor, prin intermediul unor indicatori cantitativi și/sau calitativi, inclusiv cu privire la economicitate, eficiență și eficacitate.

Conducătorii compartimentelor monitorizează performanțele activităților aflate în coordonare, prin elaborarea unui sistem adaptat dimensiunii și specificului activității compartimentului. Monitorizarea performanțelor activităților desfășurate se realizează la nivelul fiecărui compartiment în vederea informării conducerii entității publice privind realizarea obiectivelor propuse.

Conducătorii compartimentelor se asigură că este stabilit cel puțin un indicator de performanță pentru obiectivele stabilite și activitățile prevăzute în plan și/sau desfășurate, cu ajutorul căruia se monitorizează și raportează realizările. Pe baza indicatorilor stabiliți, conducătorul compartimentului elaborează anual o raportare privind monitorizarea performanțelor, care poate fi inclusă într-un raport mai amplu precum un raport de activitate sau alt document de raportare al entității publice.

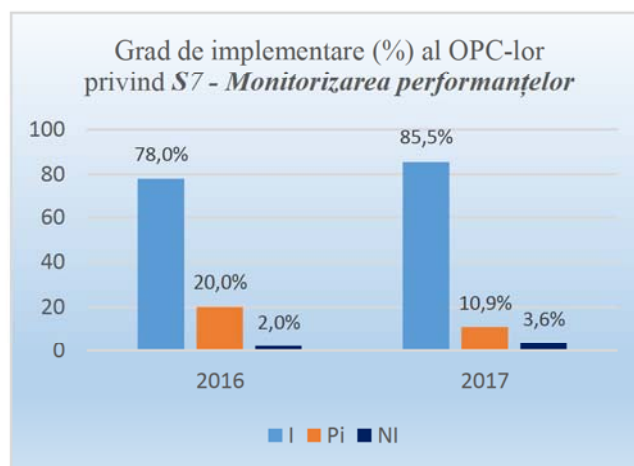
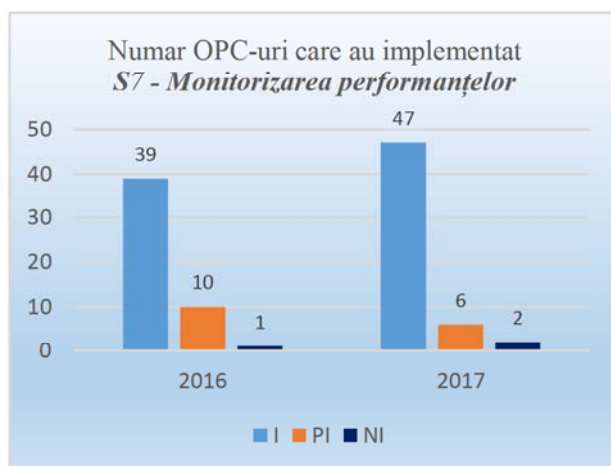
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 39 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 78,0%, *au implementat* acest standard;
- 10 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 20,0% *au implementat parțial* acest standard;
- 1 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 2,0% *nu a implementat* acest standard.

Anul 2017

- 47 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 85,5% *au implementat* acest standard;
- 6 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 10,9% *au implementat parțial* acest standard;
- 2 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 3,6% *nu au implementat* acest standard – Societatea Română de Televiziune și Ministerul Turismului.

Standardul 8 - Managementul riscului

Conducătorul entității publice trebuie să organizeze și implementeze un proces de management al riscurilor, care să faciliteze realizarea obiectivelor acesteia în condiții de economicitate, eficiență și eficacitate.

Pentru ca acest standard să fie implementat, entitățile publice își definesc propriul proces de management al riscurilor adaptat dimensiunii, complexității și mediului specific, în vederea identificării tuturor surselor posibile de risc și pentru diminuarea sau eliminarea probabilității și impactului riscurilor.

Conducătorul entității publice are obligația organizării și implementării unui proces eficient de management al riscurilor, prin: identificarea riscurilor, evaluarea acestora, stabilirea strategiei de gestionare a riscurilor, monitorizarea implementării măsurilor de control și revizuirea acestora în funcție de eficacitatea rezultatelor acestora, raportarea periodică a situației riscurilor.

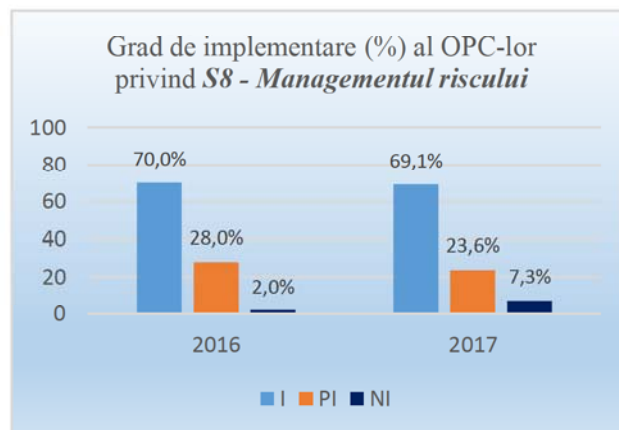
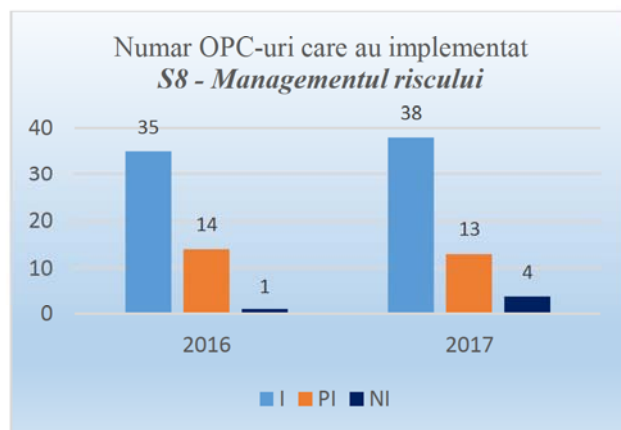
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 35 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 70,0% *au implementat* acest standard;
- 14 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 28,0% *au implementat parțial* acest standard;
- 1 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 2,0% *nu a implementat* acest standard.

Anul 2017

- 38 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 69,1% *au implementat* acest standard;
- 13 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 23,6% *au implementat parțial* acest standard;
- 4 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 7,3% *nu a implementat* acest standard.

III. Activități de control

Standardul 9 – Proceduri

Conducerea entității publice trebuie să asigure elaborarea procedurilor documentate într-un mod unitar, pentru procesele majore sau activitățile semnificative desfășurate în cadrul entității și a le aduce la cunoștință personalului implicat.

Conducerea entității publice se asigură că pentru procesele și activitățile, declarate procedurale, există o documentație adecvată și că operațiunile sunt consemnate în proceduri documentate.

Procedurile documentate elaborate trebuie să fie în conformitate cu structura prevăzută în *Anexa nr. 2* la OSGG nr.600/2018 sau cu o procedură de sistem privind elaborarea procedurilor la nivelul entității publice.

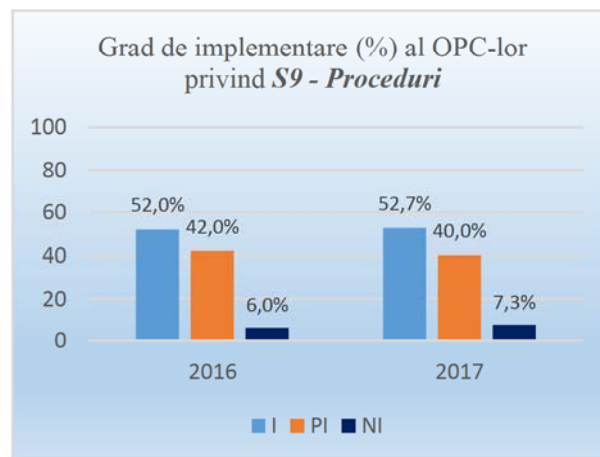
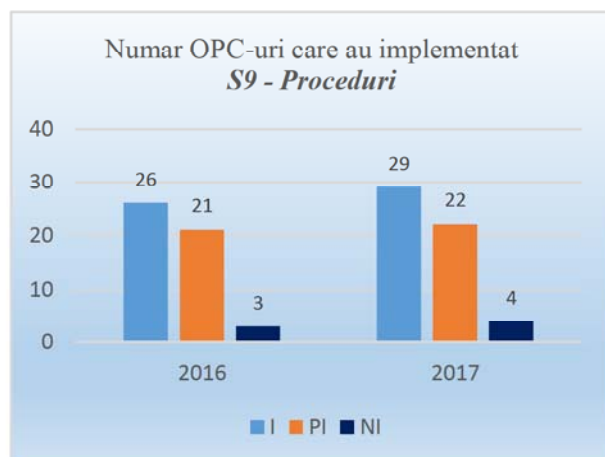
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 26 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 52,0% *au implementat* acest standard;
- 21 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 42,0% *au implementat parțial* acest standard;
- 3 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 6,0% *nu au implementat* acest standard.

Anul 2017

- 29 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 52,7% *au implementat* acest standard;
- 22 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 40,0% *au implementat parțial* acest standard;
- 4 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 7,3% *nu au implementat* acest standard.

Standardul 10 – Supravegherea

Conducerea entității publice trebuie să inițieze, aplice și dezvolte instrumente adecvate de supervizare și control ale proceselor și activităților specifice compartimentului, în scopul realizării acestora în condiții de economicitate, eficiență, eficacitate, siguranță și legalitate.

Conducerea entității publice trebuie să monitorizeze modul de aplicare a instrumentelor de control, pentru a se asigura că procedurile sunt respectate de către salariați în mod efectiv și continuu.

Conducătorii compartimentelor verifică și aprobă activitățile salariaților, dau instrucțiunile necesare pentru a asigura minimizarea erorilor și pierderilor, eliminarea neregulilor și fraudei, respectarea legislației și corecta înțelegere și aplicare a instrucțiunilor.

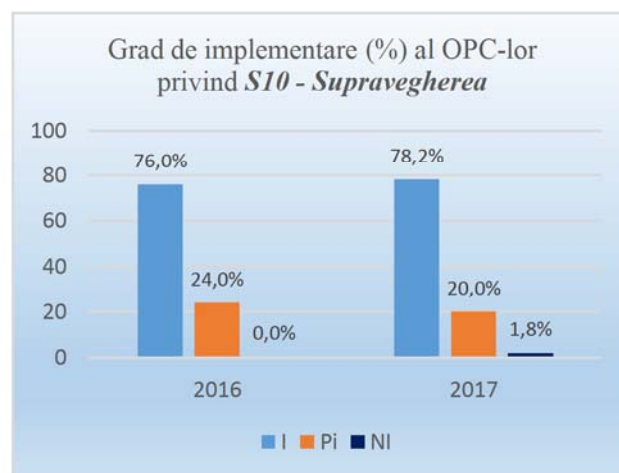
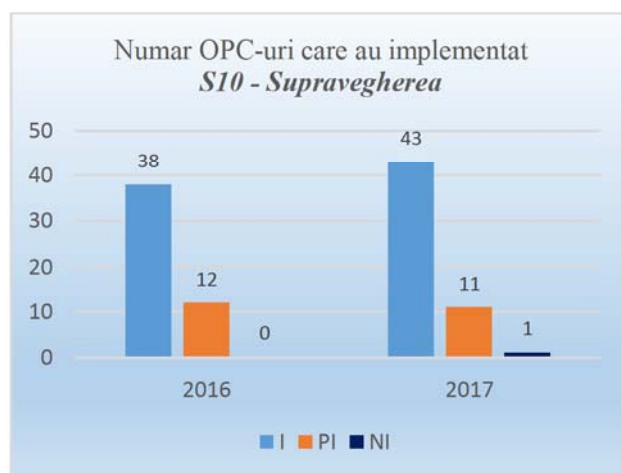
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 38 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 76,0% *au implementat* acest standard;
- 12 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 24,0% *au implementat parțial* acest standard.

Anul 2017

- 43 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 78,2% *au implementat* acest standard;
- 11 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 20,0% *au implementat parțial* acest standard;
- 1 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 1,8% *nu a implementat* acest standard - Ministerul Turismului.

Standardul 11 - Continuitatea activității

Conducerea entității publice trebuie să identifice principalele amenințări cu privire la continuitatea derulării proceselor și activităților și să asigure măsurile corespunzătoare pentru ca activitatea acestuia să poată continua în orice moment, în toate împrejurările și în toate planurile, indiferent care ar fi natura amenințării.

Conducătorii compartimentelor inventariază situațiile generatoare care pot conduce la discontinuități în activitate și întocmesc un plan de continuitate a activităților, care are la bază identificarea și evaluarea cauzelor care pot afecta continuitatea operațională.

Planul de continuitate a activității trebuie să fie cunoscut, accesibil și aplicat în practică de salariații care au stabilite sarcini și responsabilități în implementarea acestuia.

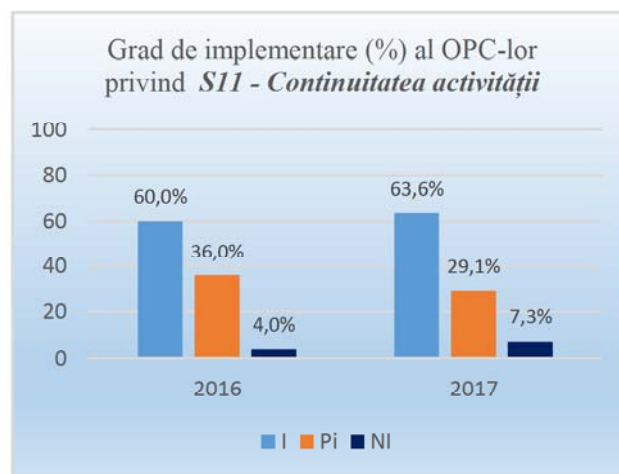
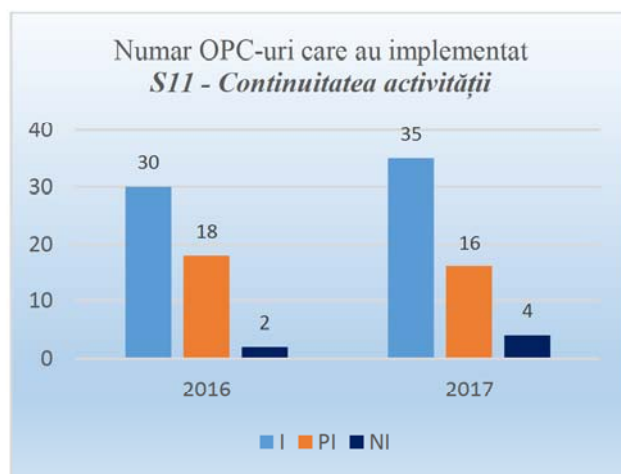
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 30 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 60,0% *au implementat* acest standard;
- 18 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 36,0% *au implementat parțial* acest standard;
- 2 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 4,0% *nu au implementat* acest standard.

Anul 2017

- 35 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 63,6% *au implementat* acest standard;
- 16 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 29,1% *au implementat parțial* acest standard;
- 4 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 7,3% *nu au implementat* acest standard.

IV. Informarea și comunicarea

Standardul 12 - Informarea și comunicarea

În entitatea publică trebuie stabilite tipurile de informații, conținutul, calitatea, frecvența, sursele, destinatarii acestora și se dezvoltă un sistem eficient de comunicare internă și externă, astfel încât conducerea și salariații să își poată îndeplini în mod eficace și eficient sarcinile, iar informațiile să ajungă complete și la timp la utilizatori.

Calitatea informațiilor și comunicarea eficientă sprijină conducerea și angajații entității în îndeplinirea sarcinilor, responsabilităților și în atingerea obiectivelor.

Conducerea entității publice stabilește fluxuri și canale de comunicare care să asigure transmiterea eficace a datelor, informațiilor și deciziilor necesare desfășurării proceselor entității.

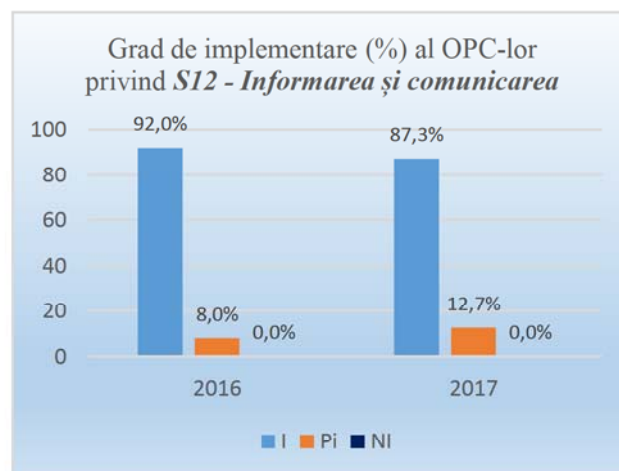
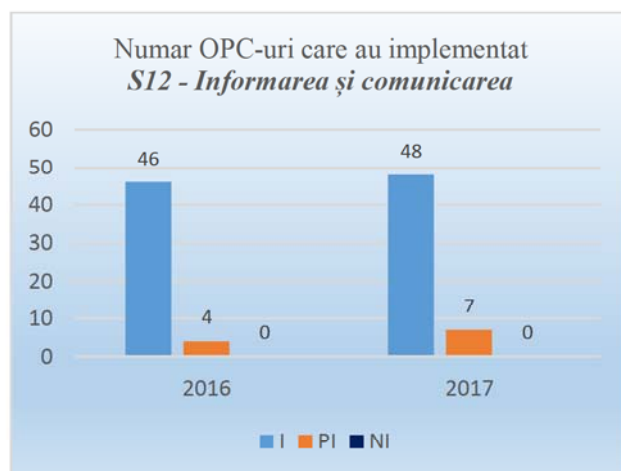
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 46 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 92,0% *au implementat* acest standard;
- 4 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 8,0% *au implementat parțial* acest standard.

Anul 2017

- 48 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 87,3% *au implementat* acest standard;
- 7 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 12,7% *au implementat parțial* acest standard.

Standardul 13 - Gestionarea documentelor

Conducătorul entității publice organizează și gestionează procesul de creare, revizuire, organizare, stocare, utilizare, identificare și arhivare a documentelor interne și a celor provenite din exteriorul entității, oferind control asupra ciclului complet de viață al acestora și accesibilitate conducerii, salariaților entității, precum și terților abilitați.

În fiecare entitate publică trebuie să fie definite reguli clare și să fie stabilite proceduri cu privire la înregistrarea, expedierea, redactarea, clasificarea, îndosărirea, protejarea și păstrarea documentelor.

Entitățile publice trebuie să își creeze un sistem propriu de arhivare a documentelor, potrivit unei proceduri, în vederea asigurării conservării lor în bune condiții și pentru a fi accesibile personalului în a le utiliza.

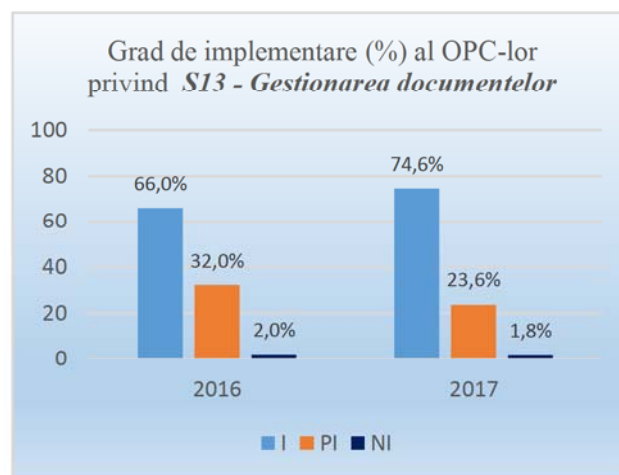
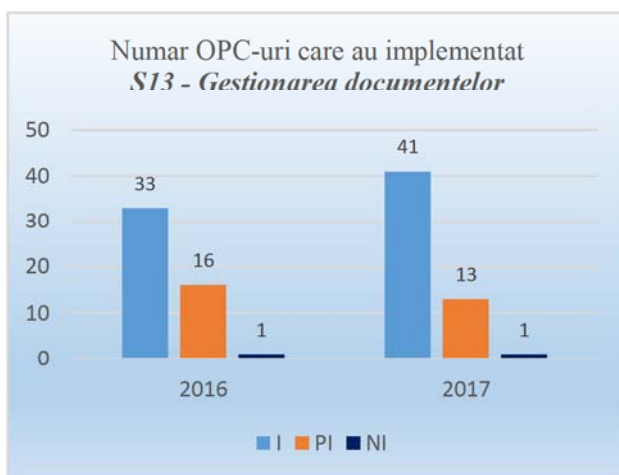
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 33 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 66,0% *au implementat* acest standard;
- 16 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 32,0% *au implementat parțial* acest standard;
- 1 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 2,0% *nu a implementat* acest standard.

Anul 2017

- 41 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 74,6% *au implementat* acest standard;
- 13 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 23,6% *au implementat parțial* acest standard;
- 1 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 1,8% *nu a implementat* acest standard – Autoritatea Națională Sanitară Veterinară.

Standardul 14 - Raportarea contabilă și financiară

Conducătorul entității publice trebuie să asigure buna desfășurare a proceselor și exercitarea formelor de control intern adecvate, care garantează că datele și informațiile aferente utilizate pentru întocmirea situațiilor contabile anuale și a rapoartelor financiare sunt corecte, complete și furnizate la timp.

Conducătorul entității publice este responsabil de organizarea și ținerea la zi a contabilității și de prezentarea la termen a situațiilor financiare asupra situației patrimoniului aflat în administrarea sa, precum și a execuției bugetare, în vederea asigurării exactității tuturor informațiilor contabile aflate sub controlul său.

În fiecare entitatea publică trebuie să fie elaborate proceduri și controale contabile documentate în mod corespunzător, care să vizeze corecta aplicare a actelor normative din domeniul financiar-contabil și al controlului intern.

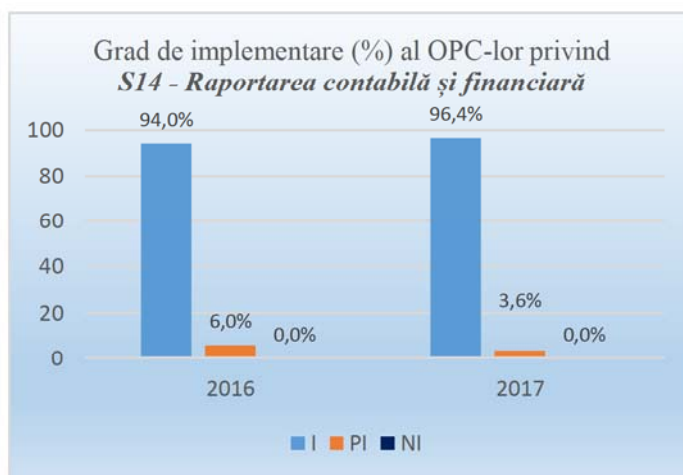
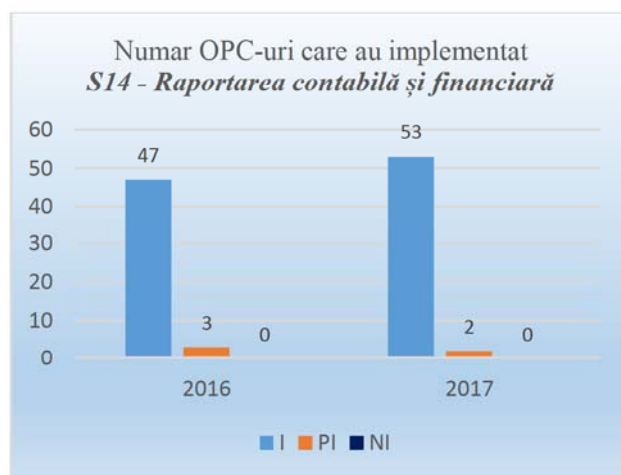
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 47 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 94,0% *au implementat* acest standard;
- 3 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 6,0% *au implementat parțial* acest standard.

Anul 2017

- 53 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 96,4% *au implementat* acest standard;
- 2 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 3,6% *au implementat parțial* acest standard - Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării și Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat.

V. Evaluare și audit

Standardul 15 - Evaluarea sistemului de control intern managerial

Conducătorul entității publice atribuie responsabilități de evaluare a controlului intern managerial conducătorilor compartimentelor elaborând, în acest scop, politici, planuri și programe.

Conducătorul entității publice dispune și monitorizează evaluarea controlului intern managerial prin intermediul compartimentelor, în conformitate cu Anexa 3 și Anexa 4 din OSGG nr.600/2018.

Conducătorul entității publice elaborează, anual, prin asumarea responsabilității manageriale, un raport asupra propriului sistem de control intern managerial.

Conducătorul entității publice asigură verificarea și evaluarea în mod continuu a funcționării sistemului de control intern managerial și a componentelor sale, pentru a identifica la timp punctele slabe respectiv deficiențele controlului intern și pentru a lua măsuri de corectare și/sau eliminare în timp util a acestora.

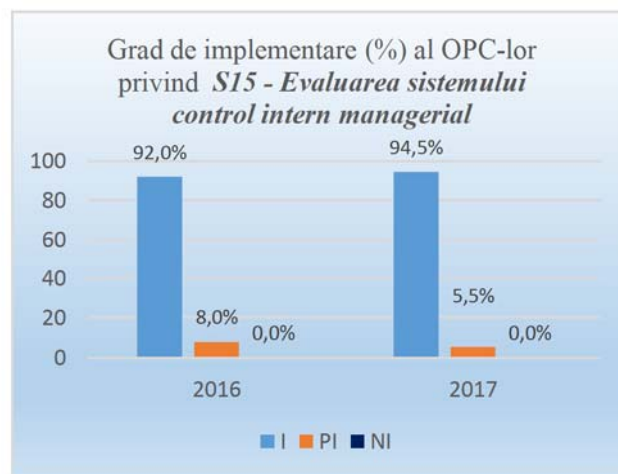
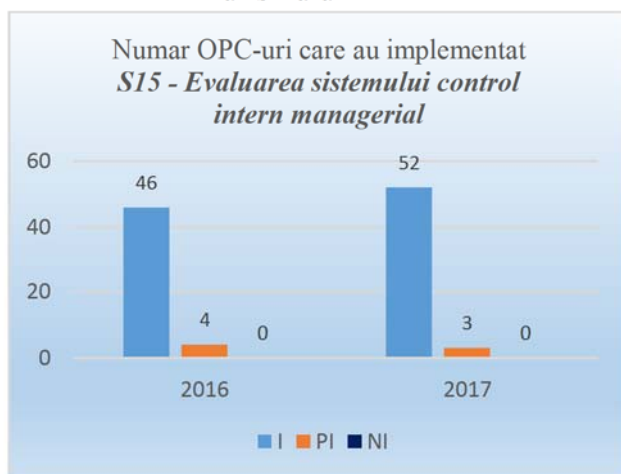
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 46 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 92,0% *au implementat* acest standard;
- 4 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 8,0% *au implementat parțial* acest standard.

Anul 2017

- 52 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 94,5% *au implementat* acest standard;
- 3 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 5,5% *au implementat parțial* acest standard – Camera Deputaților, Ministerul Economiei și Ministerul Turismului

Standardul 16 - Auditul intern

Entitatea publică înființează un compartiment de audit public intern (sau are acces la o capacitate de audit competentă), organizat cu scopul îmbunătățirii managementului entității publice prin activități de asigurare și consiliere.

Auditul intern asigură evaluarea independentă și obiectivă a activităților desfășurate în cadrul entităților publice pentru îndeplinirea obiectivelor acestora, inclusiv evaluarea sistemului de control intern managerial.

Domeniul activității de audit intern trebuie să permită obținerea unei asigurări cu privire la eficiența și eficacitatea managementului riscului, controlului și proceselor de guvernanță.

Compartimentul de audit public intern trebuie dimensionat pe baza volumului de activitate și a mărimii riscurilor asociate, astfel încât să asigure auditarea activităților cuprinse în sfera auditului public intern.

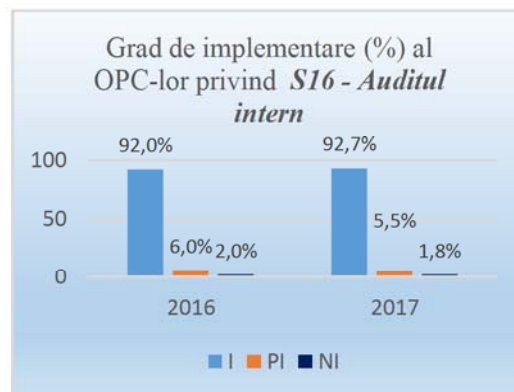
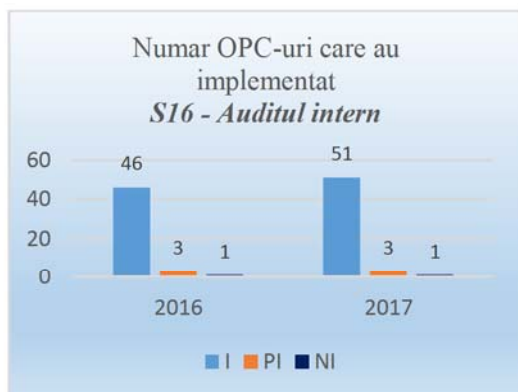
Din analiza datelor cuprinse în raportările ordonatorilor principali de credite, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, conform Tabelului nr. 3, rezultă următoarea situație:

Anul 2016

- 46 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 92,0% *au implementat* acest standard;
- 3 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 6,0% *au implementat parțial* acest standard;
- 1 din cei 50 ordonatori principali de credite, respectiv 2,0% *nu a implementat* acest standard.

Anul 2017

- 51 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 92,7% *au implementat* acest standard;
- 3 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 5,5% *au implementat parțial* acest standard – Ministerul Economiei, Ministerul Educației Naționale, Ministerul Apelor și Pădurilor;
- 1 din cei 55 ordonatori principali de credite, respectiv 1,8% *nu a implementat* acest standard - Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat.

2.2.2. Analiza implementării standardelor de control intern managerial la entitățile publice aflate în subordonarea și coordonarea ordonatorilor principali de credite

Stadiul implementării standardelor de control intern managerial, conform rezultatelor autoevaluării la data de 31 decembrie 2017, la nivelul entităților publice subordonate sau aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite, este prezentat detaliat în **Anexa nr. 2** la prezentul raport.

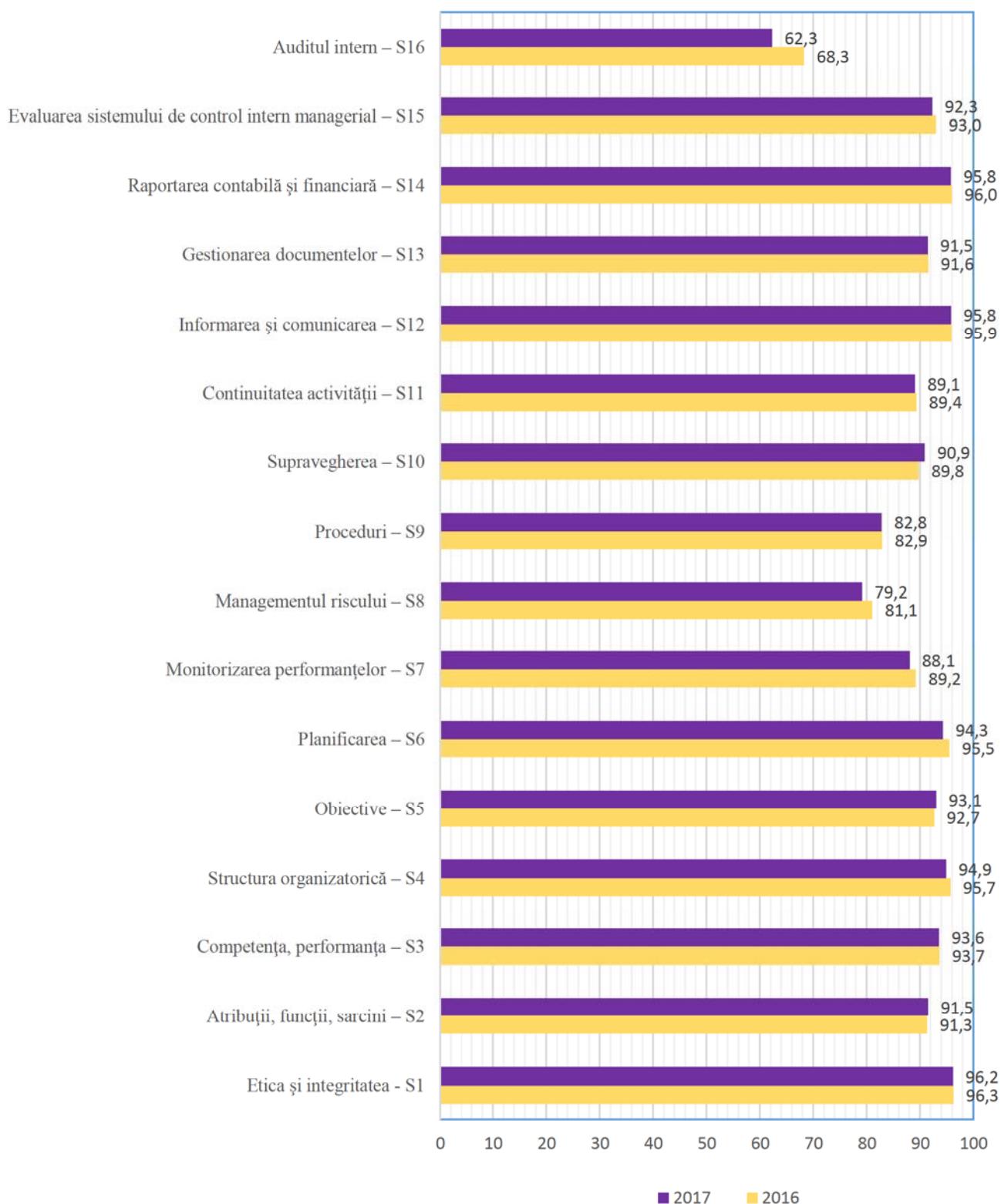
*Gradul mediu de implementare al standardelor de control intern managerial la nivelul ordonatorilor secundari și terțiari de credite subordonați sau aflați în coordonarea ordonatorilor principali de credite, poate fi apreciat ca unul corespunzător, acesta fiind de circa 90%, așa cum rezultă din **Anexa nr. 2**, coloana 9.*

*Gradul de implementare al standardelor de control intern managerial, la nivelul entităților publice subordonate sau aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite, conform **Anexei nr. 2** la raport, în anul 2017 comparativ cu anul 2016 (standardele se află în una din cele trei situații, respectiv implementat, parțial implementat sau neimplementat) se prezintă conform tabelului următor.*

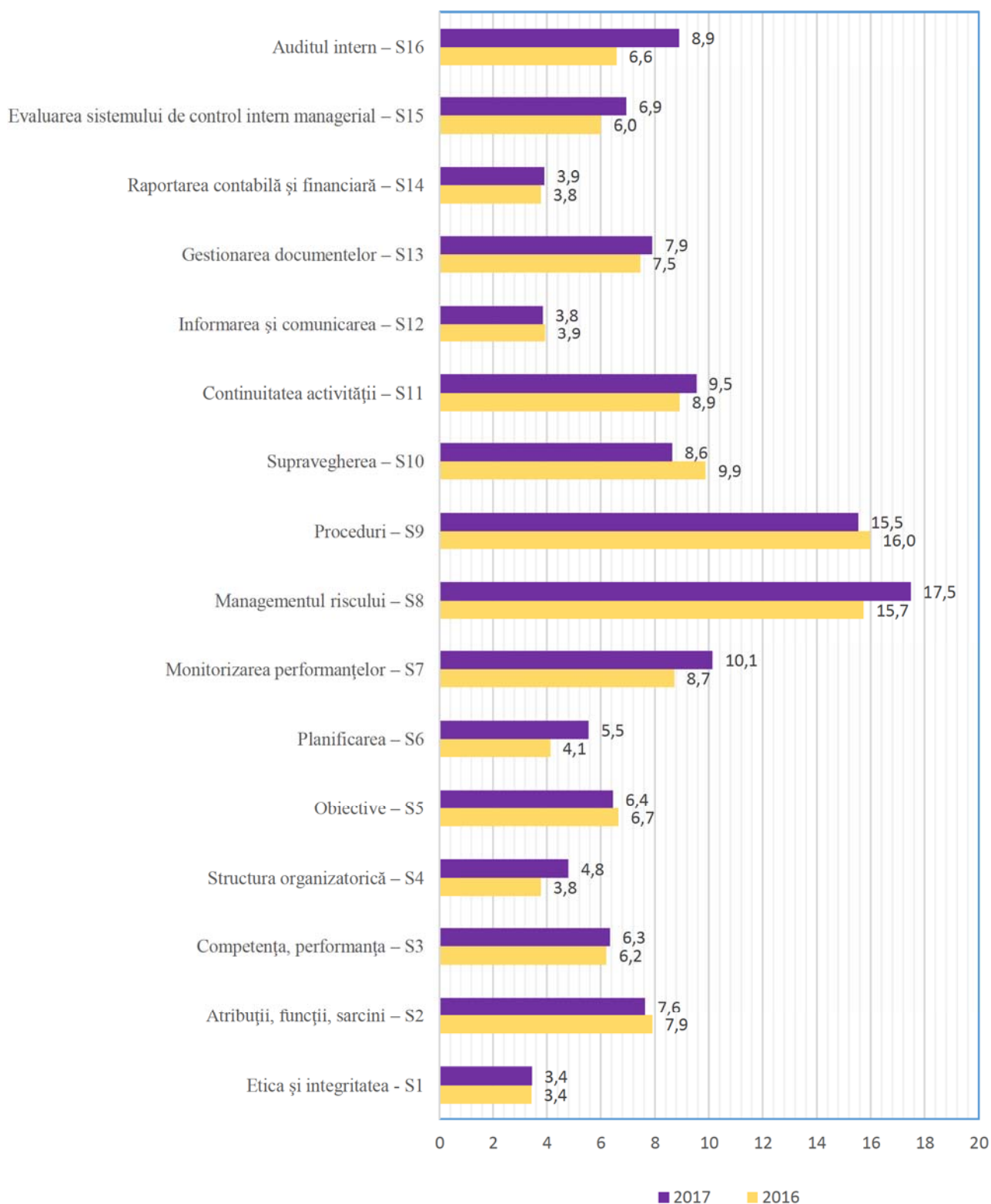
Tabel nr. 4.a

Nr. standard	Standard de control intern managerial	ANUL 2016						ANUL 2017					
		Nr. de entități publice subordonate sau aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite la care standardul este:			Grad de implementare (%)			Nr. de entități publice subordonate sau aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite la care standardul este:			Grad de implementare (%)		
		I	PI	NI	I	PI	NI	I	PI	NI	I	PI	NI
1	S1 - Etica și integritatea	1.910	68	6	96,3	3,4	0,3	1.928	69	7	96,2	3,4	0,4
2	S2 - Atribuții, funcții, sarcini	1.812	157	15	91,3	7,9	0,8	1.834	153	17	91,5	7,6	0,9
3	S3 - Competența, performanța	1.858	123	3	93,6	6,2	0,2	1.875	127	2	93,6	6,3	0,1
4	S4 - Structura organizatorică	1.899	75	10	95,7	3,8	0,5	1.900	96	6	94,9	4,8	0,3
5	S5 - Obiective	1.839	132	13	92,7	6,6	0,7	1.863	129	10	93,1	6,4	0,5
6	S6 - Planificarea	1.895	82	7	95,5	4,1	0,4	1.889	111	3	94,3	5,5	0,2
7	S7 - Monitorizarea performanțelor	1.770	173	41	89,3	8,7	2,0	1.764	203	36	88,1	10,1	1,8
8	S8 - Managementul riscului	1.608	312	64	81,0	15,7	3,3	1.585	350	67	79,2	17,5	3,3
9	S9 - Proceduri	1.645	317	22	82,9	16,0	1,1	1.658	311	33	82,8	15,5	1,7
10	S10 - Supravegherea	1.781	196	7	89,8	9,9	0,3	1.820	173	10	90,9	8,6	0,5
11	S11 - Continuitatea activității	1.773	177	34	89,4	8,9	1,7	1.782	191	28	89,1	9,5	1,4
12	S12 - Informarea și comunicarea	1.903	78	3	95,9	3,9	0,2	1.918	77	7	95,8	3,8	0,4
13	S13 - Gestionarea documentelor	1.817	148	19	91,6	7,4	1,0	1.829	158	13	91,5	7,9	0,6
14	S14 - Raportarea contabilă și financiară	1.905	75	5	96,0	3,8	0,2	1.916	79	6	95,8	3,9	0,3
15	S15 - Evaluarea sistemului de control intern managerial	1.845	119	20	93,0	6,0	1,0	1.849	139	15	92,3	6,9	0,8
16	S16 - Auditul intern	1.151	111	424	68,3	6,6	25,1	903	129	418	62,3	8,9	28,8

Gradul de implementare (I) a standardelor de control intern managerial la nivelul entităților publice subordonate sau aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite (%)

Gradul de implementare parțială (PI) a standardelor de control intern managerial la nivelul entităților publice subordonate sau aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite (%)

Gradul de neimplementare (NI) a standardelor de control intern managerial, la nivelul entităților publice subordonate sau aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite (%)

Gradul mediu de implementare a standardelor de control intern managerial, la nivelul entităților publice subordonate sau aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite în perioada 2016 – 2017.

Tabel nr. 4.b

Standarde de control intern managerial	Grad mediu de implementare al standardelor	
	Anul 2016	Anul 2017
<i>Implementate (I)</i>	90,1 %	89,4%
<i>Parțial implementate (PI)</i>	7,4 %	7,9%
<i>Neimplementate (NI)</i>	2,4 %	2,7%

Mențiuni

- Ordonatorii principali de credite au efectuat numai operațiunea de centralizare a informațiilor cuprinse în ***Situațiile centralizatoare***, ale rezultatelor autoevaluării, întocmite de entitățile publice subordonate și aflate în coordonare, astfel încât, gradul de implementare al standardelor la nivelul acestora **trebuie privit și tratat cu mare prudență**.
- La fel trebuie privită și operațiunea de autoevaluare realizată de conducătorii compartimentelor din cadrul unor entități publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite.

2.2.3. Evoluția gradului de implementare a standardelor de control intern managerial la nivelul ordonatorilor principali de credite – aparat propriu, cu cel al entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite

Tabel nr. 4.c

Standard	Anul 2016			Anul 2017		
	Aparat propriu	Entități publice subordonate	Creștere / Descreștere	Aparat propriu	Entități publice subordonate	Creștere / Descreștere
S1 - Etica și integritatea	94,0	96,3	-2,3%	96,4	96,2	0,2%
S2 - Atribuții, funcții, sarcini	52,0	91,3	-39,3%	60,0	91,5	-31,5%
S3 - Competența, performanța	82,0	93,7	-11,7%	83,6	93,6	-10,0%
S4 - Structura organizatorică	90,0	95,7	-5,7%	92,7	94,9	-2,2%
S5 - Obiective	80,0	92,7	-12,7%	89,1	93,1	-4,0%
S6 - Planificarea	82,0	95,5	-13,5%	81,8	94,3	-12,5%
S7 - Monitorizarea performanțelor	78,0	89,2	-11,2%	85,5	88,1	-2,6%
S8 - Managementul riscului	70,0	81,1	-11,1%	69,1	79,2	-10,1%
S9 - Proceduri	52,0	82,9	-30,9%	52,7	82,8	-30,1%
S10 - Supravegherea	76,0	89,8	-13,8%	78,2	90,9	-12,7%
S11 - Continuitatea activității	60,0	89,4	-29,4%	63,6	89,1	-25,4%
S12 - Informarea și comunicarea	92,0	95,9	-3,9%	87,3	95,8	-8,5%
S13 - Gestionarea documentelor	66,0	91,6	-25,6%	74,5	91,5	-16,9%
S14 - Raportarea contabilă și financiară	94,0	96,0	-2,0%	96,4	95,8	0,6%
S15 - Evaluarea sistemului de control intern managerial	92,0	93,0	-1,0%	94,5	92,3	2,2%
S16 - Auditul intern	92,0	68,3	23,7%	92,7	62,3	30,5%

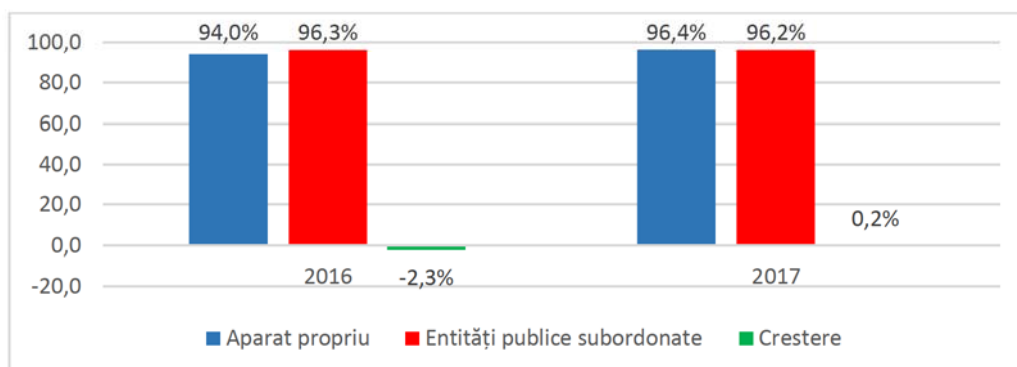
◆ Descreștere majoră de peste 10%

Mediul de control

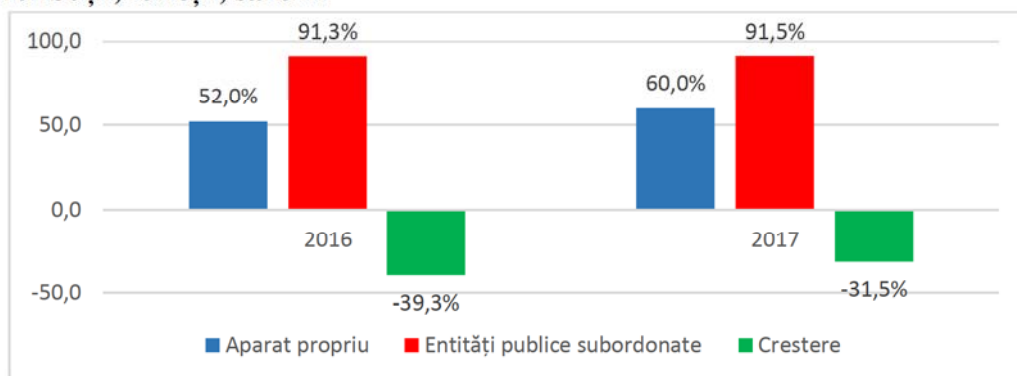
Anul 2017

- gradul de implementare a *Standardului 1* de la nivelul ordonatorilor principali de credite - aparat propriu este superior celui aferent entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 0,2%;
- gradul de implementare a *Standardului 2* de la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite este superior celui aferent aparatului propriu al ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 31,5%;
- gradul de implementare a *Standardului 3* de la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite este superior celui aferent aparatului propriu al ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 10,0%;
- gradul de implementare a *Standardului 4* de la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite este superior celui aferent aparatului propriu al ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 2,2%.

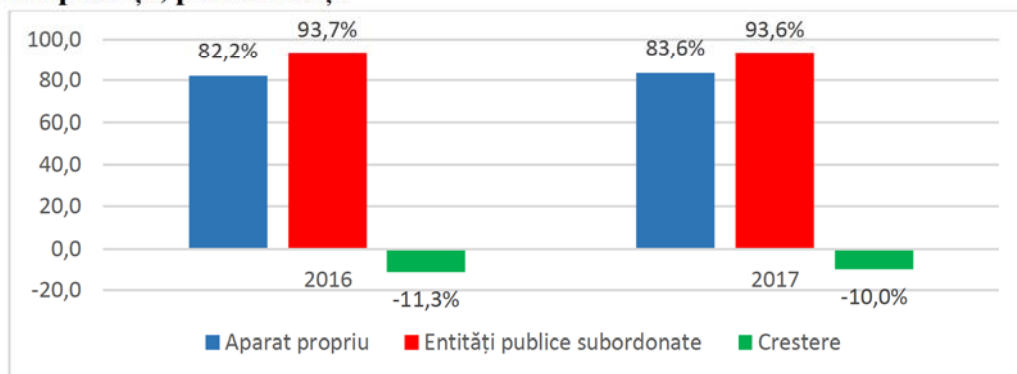
Standardul 1 – Etica integritate

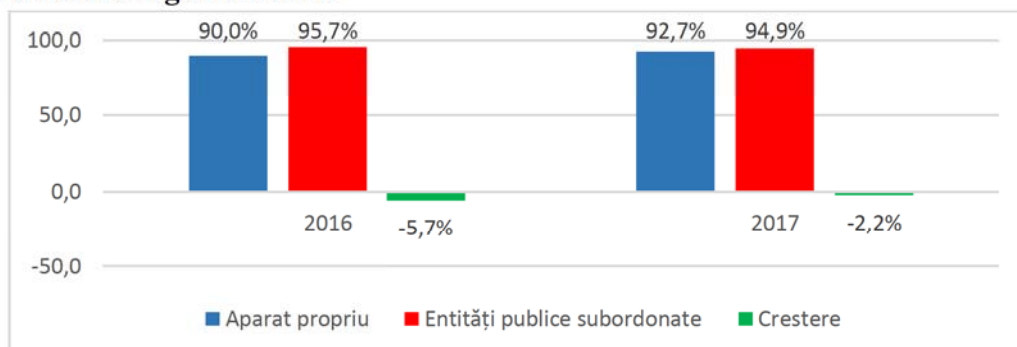
Standardul 2 – Atribuții, funcții, sarcini

Standardul 3 – Competență, performanță

Standardul 4 – Structura organizatorică

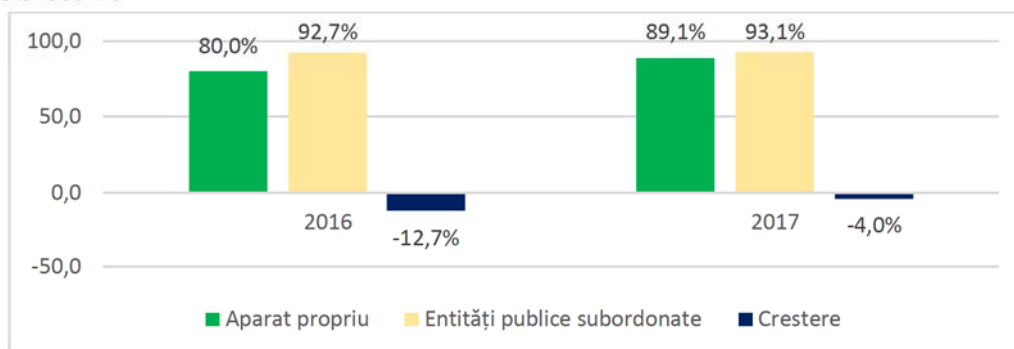

Performanțe și managementul riscului

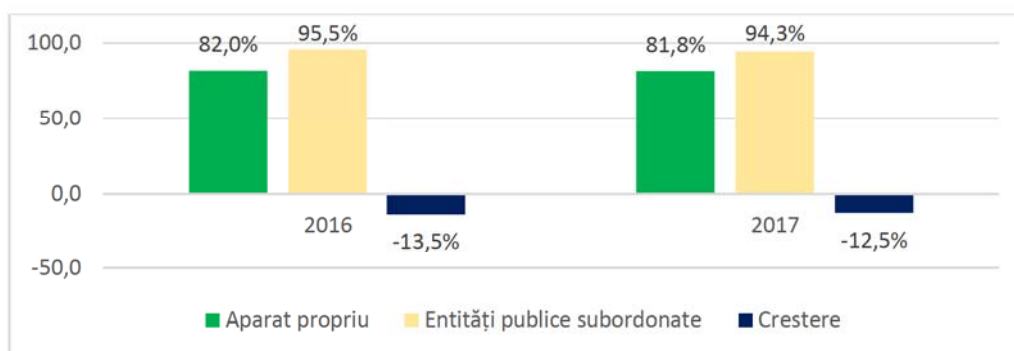
Anul 2017

- gradul de implementare a *Standardului 5* de la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite este superior celui aferent aparatului propriu al ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 4,0%;
- gradul de implementare a *Standardului 6* de la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite este superior celui aferent aparatului propriu al ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 12,5%;
- gradul de implementare a *Standardului 7* de la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite este superior celui aferent aparatului propriu al ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 2,6%;
- gradul de implementare a *Standardului 8* de la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite este superior celui aferent aparatului propriu al ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 10,1%.

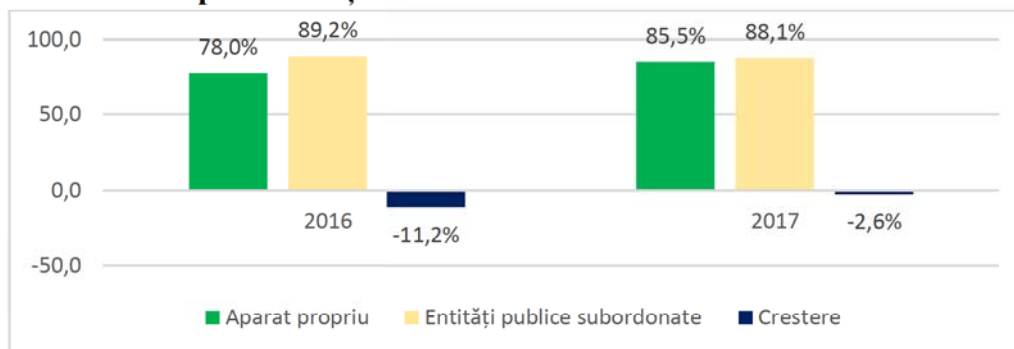
Standardul 5 – Obiective

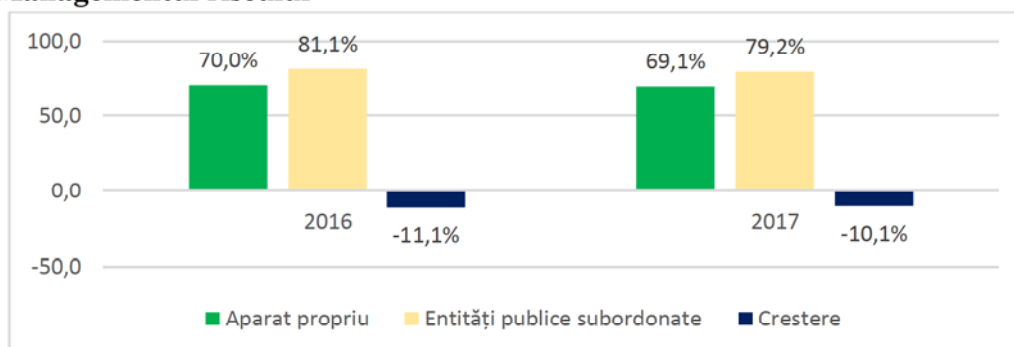
Standardul 6 – Planificarea

Standardul 7 – Monitorizarea performanțelor

Standardul 8 – Managementul riscului

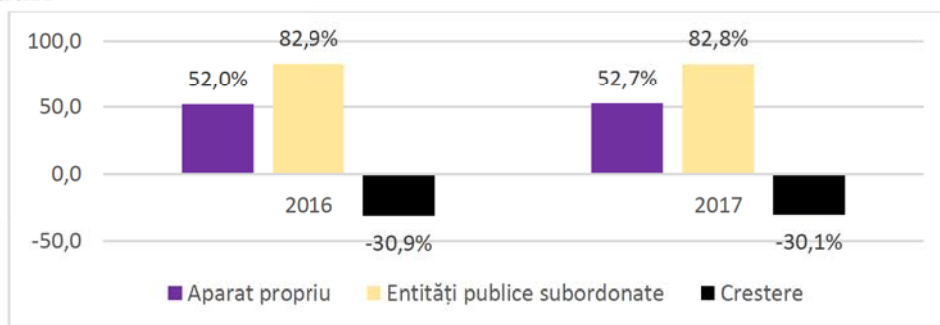

Activități de control

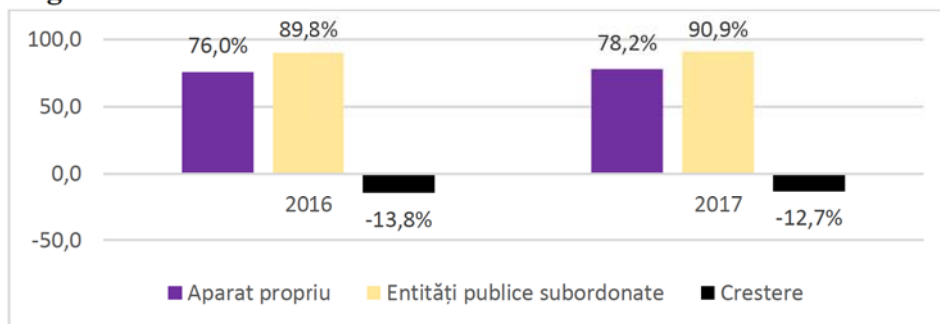
Anul 2017

- gradul de implementare a *Standardului 9* de la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite este superior celui aferent aparatului propriu al ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 30,1%;
- gradul de implementare a *Standardului 10* de la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite este superior celui aferent aparatului propriu al ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 12,7%;
- gradul de implementare a *Standardului 11* de la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite este superior celui aferent aparatului propriu al ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 25,4%.

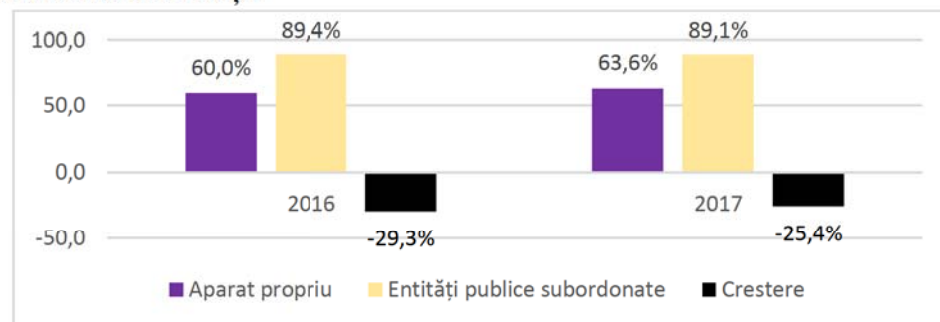
Standardul 9 – Proceduri

Standardul 10 – Supravegherea

Standardul 11 – Continuitatea activității

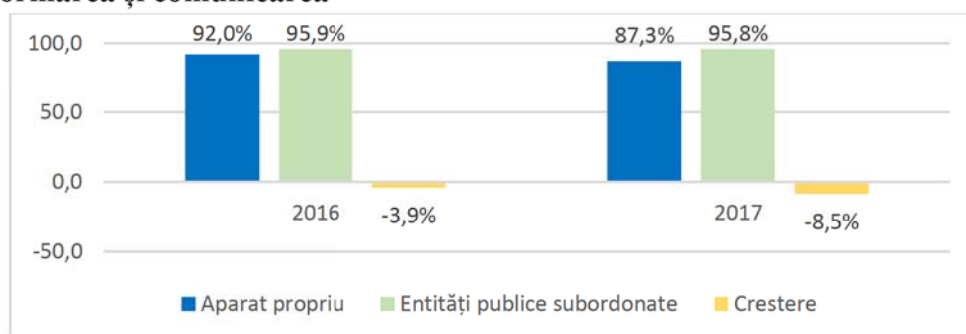

Informarea și comunicarea

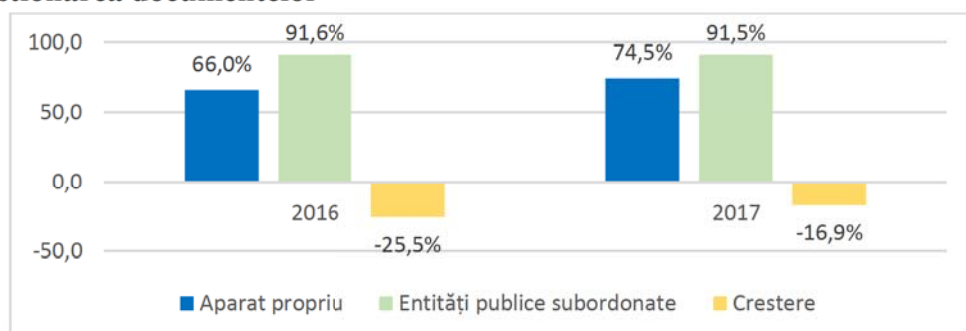
Anul 2017

- gradul de implementare a *Standardului 12* de la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite este superior celui aferent aparatului propriu al ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 8,5%;
- gradul de implementare a *Standardului 13* de la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite este superior celui aferent aparatului propriu al ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 16,9%;
- gradul de implementare a *Standardului 14* de la nivelul ordonatorilor principali de credite - aparat propriu este superior celui aferent entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 0,6%.

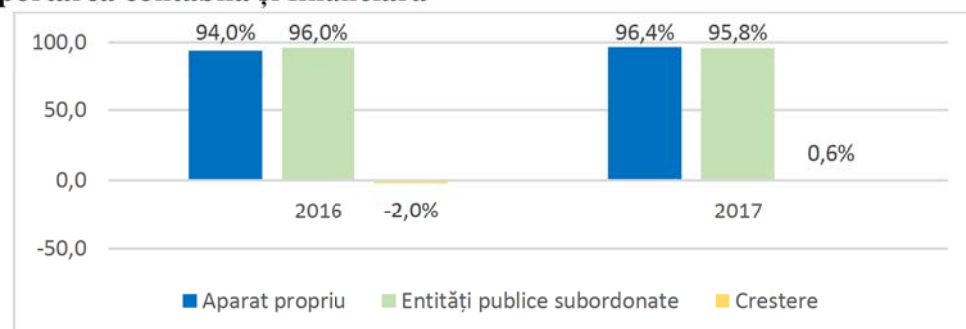
Standardul 12 – Informarea și comunicarea

Standardul 13 – Gestionarea documentelor

Standardul 14 – Raportarea contabilă și financiară

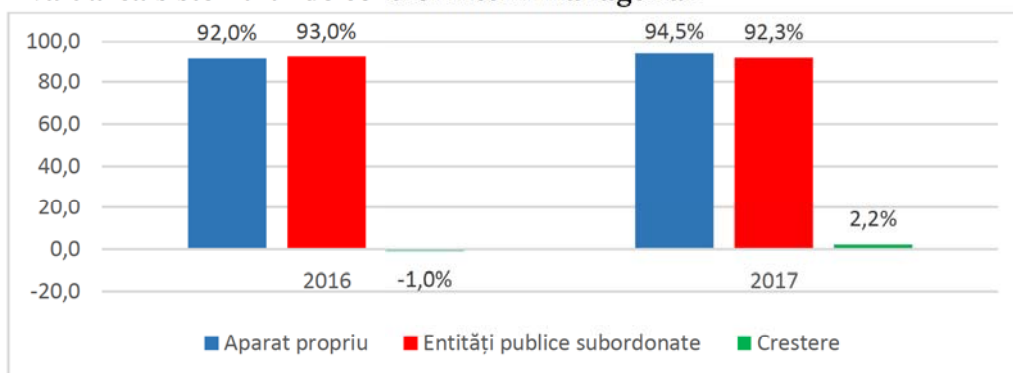

Evaluare și audit

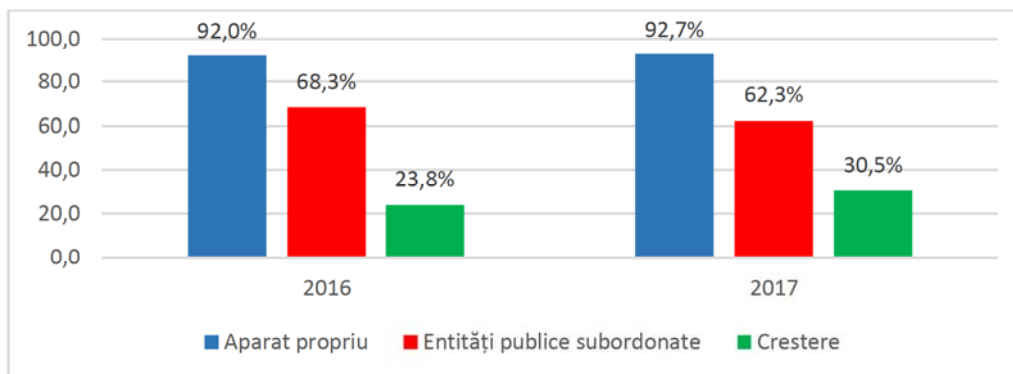
Anul 2017

- gradul de implementare a *Standardului 15* de la nivelul ordonatorilor principali de credite - aparat propriu este superior celui aferent entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 2,2%;
- gradul de implementare a *Standardului 16* de la nivelul ordonatorilor principali de credite - aparat propriu este superior celui aferent entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite, procentul de creștere fiind de 30,5%.

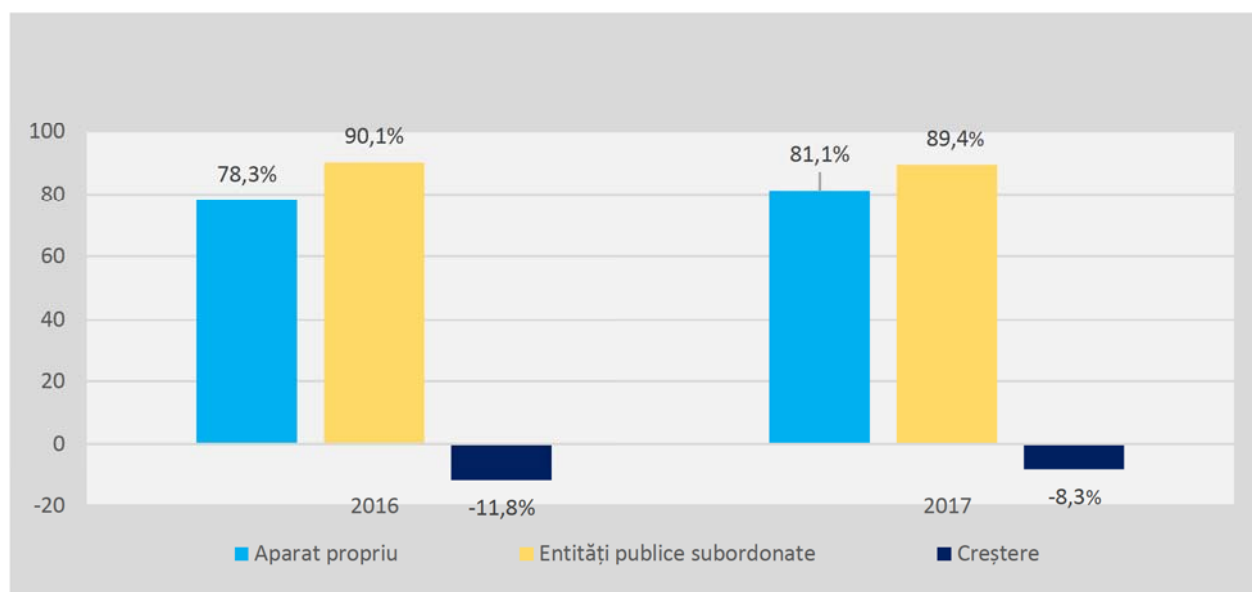
Standardul 15 – Evaluarea sistemului de control intern managerial

Standardul 16 – Auditul intern

Din analiza implementării standardelor de control intern managerial, se constată că gradul mediu de implementare al acestora de la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite **este superior** celui de la nivelul aparatului propriu, procentul de creștere pe anul 2017 fiind de 8,3%, comparativ cu anul 2016 când procentul de creștere a fost de 11,8%.

- Din evaluare rezultă că un rol important, în obținerea acestui rezultat, îl reprezintă modalitatea de stabilire a stadiului implementării standardelor de control intern managerial, modalitate care s-a bazat pe răspunsurile formulate de către conducătorii compartimentelor, în chestionarele de autoevaluare, răspunsuri bazate mai mult sau mai puțin pe documente justificative.
- Procesul de implementare a standardelor de control intern managerial, contribuie la conștientizarea managementului general și al celui de linie, asupra rolului acestora la dezvoltarea sistemului de control intern managerial, în vederea atingerii obiectivelor programate.

În urma analizei gradului de implementare, al fiecărui standard de control intern managerial la nivelul ordonatorilor principali de credite ce include aparatul propriu și entitățile publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite, pentru perioada 2016 – 2017, se desprind următoarele:

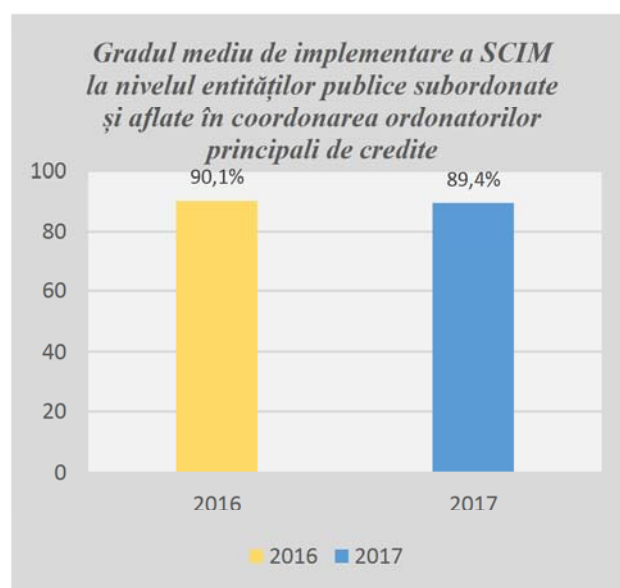
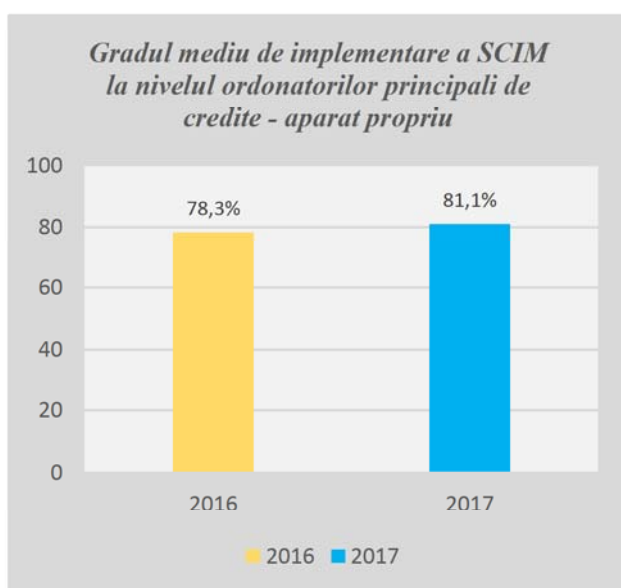
- 1) Standardele de control intern managerial au **grade medii de implementare** diferite, în funcție de categoria ordonatorilor de credite, astfel :

Anul 2016

- 78,3 % la nivelul ordonatorilor principali de credite – aparat propriu;
- 90,1 % la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite.

Anul 2017

- 81,1 % la nivelul ordonatorilor principali de credite – aparat propriu;
 - 89,4 % la nivelul entităților publice subordonate sau aflate în coordonare ordonatorilor principali de credite.
- 2) Gradul mediu de implementare al standardelor de control implementate, la nivelul ordonatorilor principali de credite – aparat propriu a crescut în anul 2017 la 81,1%, față de anul 2016 când gradul de implementare a fost de 78,3%, sistemul de control intern managerial înregistrând o evoluție.
- 3) Gradul mediu de implementare al standardelor de control implementate, la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite a scăzut în anul 2017 la 89,4%, față de anul 2016, când gradul de implementare a fost de 90,1%, sistemul de control intern managerial fiind în ușoară regresie.

2.3. Analiza raportărilor anuale ale conducătorilor entităților publice centrale, asupra sistemului de control intern managerial

În cadrul entităților publice, anual, se realizează autoevaluarea sistemului de control intern managerial, în conformitate cu pct. 1.4 din Anexa 4 - *Instrucțiuni privind întocmirea, aprobarea și prezentarea Raportului asupra sistemului de control intern managerial*, la Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 400/2015, cu modificările și completările ulterioare.

Autoevaluarea anuală a sistemului de control intern managerial în cadrul entităților publice presupune evaluarea modului de implementare a standardelor de control intern, de către fiecare compartiment din structura entităților publice în conformitate cu Anexa 4.1 – *Chestionarul de autoevaluare* și apoi evaluarea generală prin centralizarea informațiilor din chestionarele de autoevaluare elaborate de aceste compartimente conform Anexei 4.2 – *Situația sintetică a rezultatelor autoevaluării* din Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 400/2015, cu modificările și completările ulterioare.

Implementarea standardelor de control intern managerial se analizează pe baza criteriilor generale de evaluare specifice fiecărui standard și acestea pot fi *implementate (I)*, *parțial implementate (PI)* sau *neimplementate (NI)*.

Aprecierea gradului de conformitate a sistemului propriu de control intern managerial cu standardele de control intern managerial, la nivelul entității publice, se realizează în raport cu numărul de standarde implementate, astfel:

- **sistemul este conform (C)**, dacă sunt implementate toate cele 16 standarde;
- **sistemul este parțial conform (PC)**, dacă sunt implementate între 9 și 15 standarde;
- **sistemul este neconform (NC)**, dacă sunt implementate mai puțin de 9 standarde.

Pentru dezvoltarea unor sisteme de control intern managerial performante, capabile să asigure un grad de implementare ridicat, conducătorii entităților publice ordonatori principali de credite sunt direct responsabili, în baza art. 8¹ alin. (2) din Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 400/2015, cu modificările și completările ulterioare, cu privire la obligativitatea elaborării Raportului anual asupra sistemului de control intern managerial, conform Anexei 4.3 la Ordinul Secretarului General al Guvernului nr. 400/2015 și transmiterii acestuia către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, până la data de 20 februarie a anului următor, pentru anul precedent de raportare.

Raportul constituie forma oficială de asumare a responsabilității manageriale, de către conducătorul entității publice, cu privire la stadiul implementării sistemului de control intern managerial și este documentul prin care instituțiile publice, în care se exercită funcția de ordonator principal de credite al bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat sau bugetului oricărui fond special, furnizează informațiile necesare elaborării *Raportului anual* de către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, raport care se prezintă Guvernului până la sfârșitul semestrului I al anului curent, pentru anul precedent de raportare.

De altfel, responsabilitatea managerială este considerată un principiu fundamental pentru dezvoltarea și performanța sectorului public, subliniind necesitatea ca reprezentanții entităților publice să răspundă pentru activitatea lor și să fie considerați responsabili pentru exercitarea autorității ce le-a fost conferită. În aceste condiții, responsabilitatea trebuie înțeleasă ca un instrument care garantează contribuabilului că resursele societății au fost utilizate în mod transparent, în concordanță cu interesele generale și cu prioritățile publice.

Raportul asupra sistemului de control intern managerial în cadrul entității publice are ca scop creșterea nivelului de conștientizare a conducătorilor, de la toate nivelurile, cu privire la responsabilitățile acestora în gestionarea fondurilor publice și buna funcționare a sistemului de control intern managerial, conform standardelor de control intern managerial.

Declarațiile din raportul anual se fundamentează pe datele, informațiile și constatările rezultate din operațiunea de autoevaluare a stării sistemului de control intern managerial, precum și din rapoartele de audit intern și extern.

Pe baza informațiilor transmise de către ordonatorii principali de credite, Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale a elaborat *Centralizarea privind Rapoartele asupra SCIM la data de 31 decembrie 2017*, la nivelul ordonatorilor principali de credite, prezentată în **Anexa nr. 3** la Raport.

Menționăm că, până la data prezentului Raport, **două entități publice centrale**, respectiv Ministerul pentru Consultare Publică și Dialog Civic (minister ulterior desființat) și Consiliul de Monitorizare a Implementării Convenției **nu au depus** Anexa 4.3. *Raport asupra sistemului de control intern managerial la data de 31 decembrie 2017* conform Ordinului Secretarului General al Guvernului nr. 400/2015, cu modificările și completările ulterioare, iar **patru entități publice** fiind **exceptate de la raportare** (conform art.6¹ din Ordinul Secretarului General al Guvernului nr.400/2015 cu modificările și completările ulterioare), respectiv Serviciul Român de Informații, Serviciul de Informații Externe, Serviciul de Protecție și Pază și Serviciul de Telecomunicații Speciale.

Gradul de conformitate a sistemului de control intern managerial cu standardele de control intern managerial, potrivit raportărilor realizate de către ordonatorii principali de credite – aparat propriu, la 31 decembrie 2017, se prezintă astfel:

Tabel nr. 5

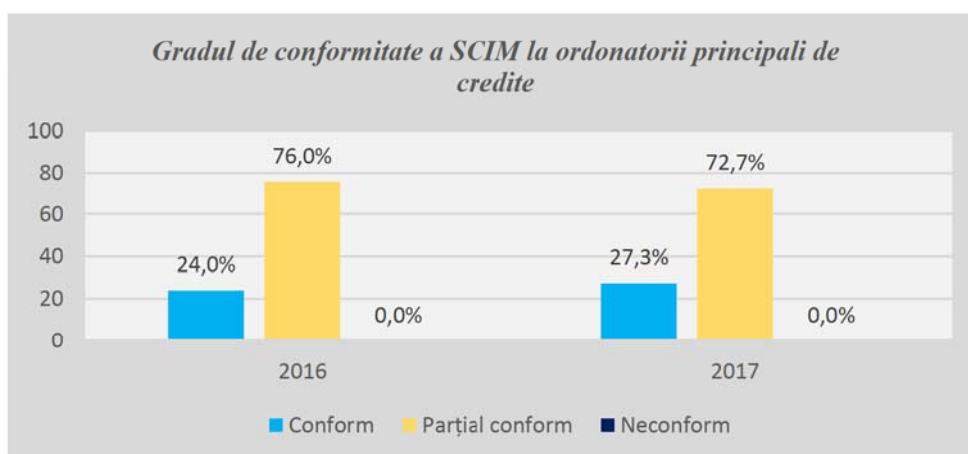
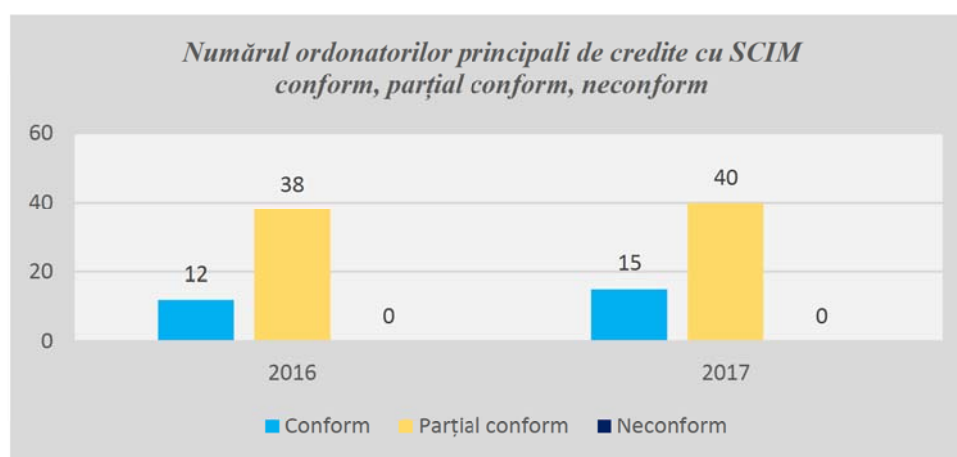
Nr. crt.	Ordonatori principali de credite	2016			2017		
		C *	PC **	NC ***	C	PC	NC
1.	Administrația Prezidențială		X			X	
2.	Senatul României		X		X		
3.	Camera Deputaților		X			X	
4.	Înalta Curte de Casație și Justiție		X			X	
5.	Curtea Constituțională	X			X		
6.	Consiliul Legislativ		X			X	
7.	Curtea de Conturi a României		X			X	
8.	Consiliul Concurenței	X			X		
9.	Avocatul Poporului		X			X	
10.	Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității		X			X	
11.	Consiliul Național al Audiovizualului		X			X	
12.	Secretariatul General al Guvernului		X			X	
13.	Ministerul Afacerilor Externe		X			X	
14.	Ministerul Afacerilor Interne	X			X		
15.	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale		X			X	
16.	Ministerul Apărării Naționale	X			X		
17.	Ministerul Culturii și Identității Naționale		X			X	
18.	Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene		X		X		
19.	Ministerul Economiei, Comerțului și Relațiilor cu Mediul de Afaceri,	-	-	-		X	
20.	Ministerul Educației Naționale		X			X	
21.	Ministerul Finanțelor Publice	X			X		
22.	Ministerul Cercetării și Inovării					X	
23.	Ministerul Justiției		X			X	
24.	Ministerul Mediului		X			X	
25.	Ministerul Apelor și Pădurilor					X	
26.	Ministerul Muncii și Justiției Sociale		X			X	

Nr. crt.	Ordonatori principali de credite	2016			2017		
		C *	PC **	NC ***	C	PC	NC
27.	Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale		X			X	
28.	Ministerul Public		X			X	
29.	Ministerul Sănătății		X			X	
30.	Ministerul Tineretului și Sportului		X			X	
31.	Ministerul Transporturilor		X			X	
32.	Ministerul Energiei		X			X	
33.	Agencia Națională de Integritate	X			X		
34.	Academia Română		X			X	
35.	Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor		X			X	
36.	Secretariatul de Stat pentru recunoașterea meritelor luptătorilor împotriva regimului comunist instaurat în România în perioada 1945-1989		X			X	
37.	Oficiul Național de Prevenire și Combaterea Spălării Banilor	X			X		
38.	Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat	X			X		
39.	Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării		X			X	
40.	Agencia Națională de Presă Agerpres		X		X		
41.	Institutul Cultural Român	X				X	
42.	Societatea Română de Radiodifuziune		X			X	
43.	Societatea Română de Televiziune		X			X	
44.	Consiliul Superior al Magistraturii		X		X		
45.	Autoritatea Electorală Permanentă		X			X	
46.	Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal	X			X		
47.	Consiliul Economic și Social		X			X	
48.	Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților		X			X	
49.	Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor	X			X		
50.	Autoritatea pentru Administrarea Activelor Statului		X			X	

Nr. crt.	Ordonatori principali de credite	2016			2017		
		C *	PC **	NC ***	C	PC	NC
51.	Ministerul pentru Românii de Pretutindeni				X		
52.	Ministerul pentru Relația cu Parlamentul					X	
53.	Academia Oamenilor de Știință din România					X	
54.	Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat					X	
55.	Ministerul Turismului					X	
Număr de ordonatori principali de credite		12	38	0	15	40	0
		50			55		
Gradul de conformitate a sistemului de control intern managerial		24,0%	76,0%	0%	27,3%	72,7%	0%

NOTA

* Conform ** Parțial conform *** Neconform

Analizând informațiile centralizate, raportate de ordonatorii principali de credite prin rapoartele anuale, se constată următoarele:

Conformitatea sistemului de control intern managerial

La nivelul celor 55 de ordonatori principali de credite.

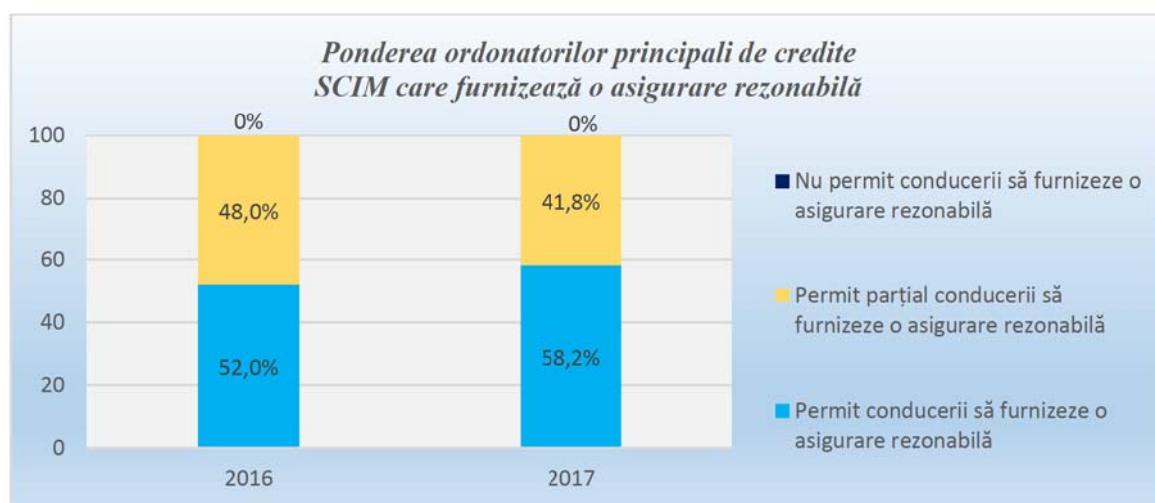
- 27,3% reprezentând 15 entități publice au raportat un sistem de control intern managerial **conform** cu standardele de control intern managerial;
- 72,7% reprezentând 40 de entități publice au raportat un sistem de control intern managerial **parțial conform** cu standardele de control intern.
- majoritatea ordonatorilor principali de credite au un sistem de control intern managerial **parțial conform**, similar anului 2016;

Dezvoltarea sistemului de control intern managerial

- există ordonatori principali de credite care au înregistrat progrese în anul 2017, prin comparație cu anul 2016, trecând de la un sistem de control intern managerial *parțial conform* la un sistem de control intern managerial *conform*, respectiv: Senatul României, Ministerul Dezvoltării Regionale, Administrației Publice și Fondurilor Europene, Agenția Națională de Presă Agerpres, Consiliul Superior al Magistraturii.

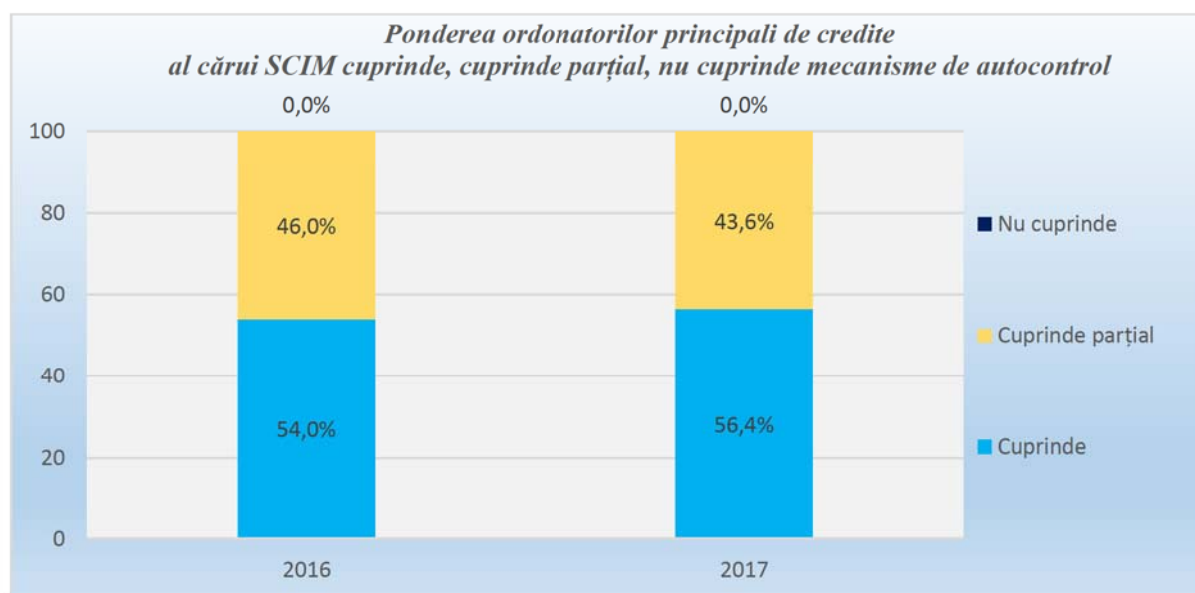
Furnizarea unor asigurări rezonabile că fondurile publice au fost utilizate în condiții de legalitate, regularitate, eficacitate, eficiență și economicitate.

- În anul 2016, 26 de ordonatori principali de credite, reprezentând 52,0 %, au declarat că dispun de un sistem de control intern managerial care *permite* conducerii să furnizeze o asigurare rezonabilă că fondurile publice alocate au fost utilizate în condiții de legalitate, regularitate, eficacitate, eficiență și economicitate iar 24 de ordonatori principali de credite, reprezentând 48,0%, dispun de un sistem care *permite parțial* o astfel de asigurare;
- În anul 2017, 32 de ordonatori principali de credite, reprezentând 58,2 %, au declarat că dispun de un sistem de control intern managerial care *permite* conducerii să furnizeze o asigurare rezonabilă că fondurile publice alocate au fost utilizate în condiții de legalitate, regularitate, eficacitate, eficiență și economicitate iar 23 de ordonatori principali de credite, reprezentând 41,8%, dispun de un sistem care *permite parțial* o astfel de asigurare.

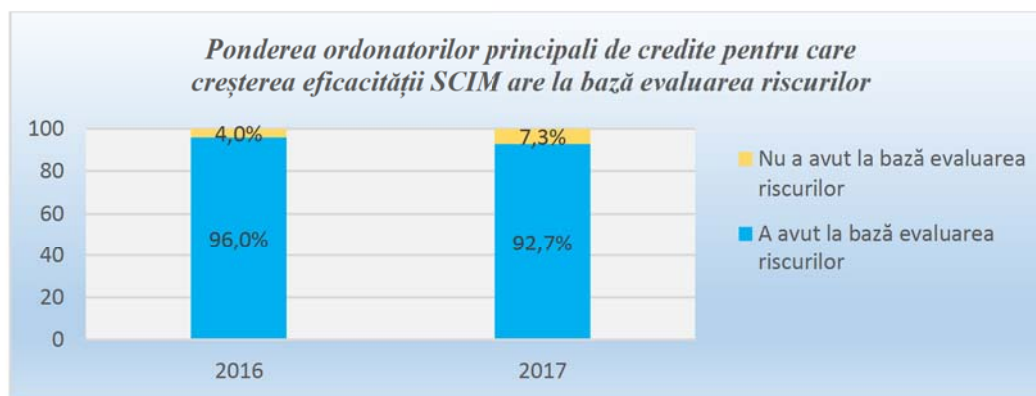
Mecanisme de autocontrol

- În anul 2016, pentru un număr de 27 de ordonatori principali de credite, reprezentând 54,0%, sistemul de control intern managerial cuprinde mecanisme de autocontrol iar pentru un număr de 23 de ordonatori principali de credite, reprezentând 46,0%, sistemul cuprinde parțial astfel de mecanisme;
- În anul 2017, pentru un număr de 31 de ordonatori principali de credite, reprezentând 56,4%, sistemul de control intern managerial cuprinde mecanisme de autocontrol iar pentru un număr de 24 de ordonatori principali de credite, reprezentând 43,6%, sistemul cuprinde parțial astfel de mecanisme;

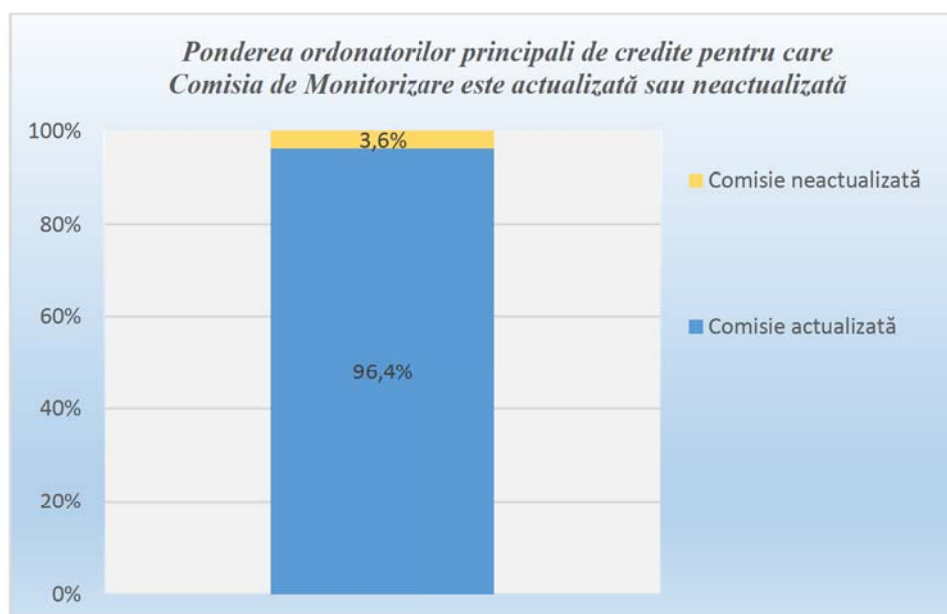
Creșterea eficacității sistemului de control intern managerial

- În anul 2016, punerea în practică a măsurilor privind creșterea eficacității sistemului de control intern managerial a avut la bază evaluarea riscurilor, la un număr de 48 de ordonatori principali de credite, reprezentând 96,0% și nu a avut la bază evaluarea riscurilor, la un număr de 2 ordonatori principali de credite, reprezentând 4,0%;
- În anul 2017, punerea în practică a măsurilor privind creșterea eficacității sistemului de control intern managerial a avut la bază evaluarea riscurilor la un număr de 51 de ordonatori principali de credite, reprezentând 92,7% și nu a avut la bază evaluarea riscurilor, la un număr de 4 ordonatori principali de credite, reprezentând 7,3%, așa cum rezultă din graficul de mai jos:

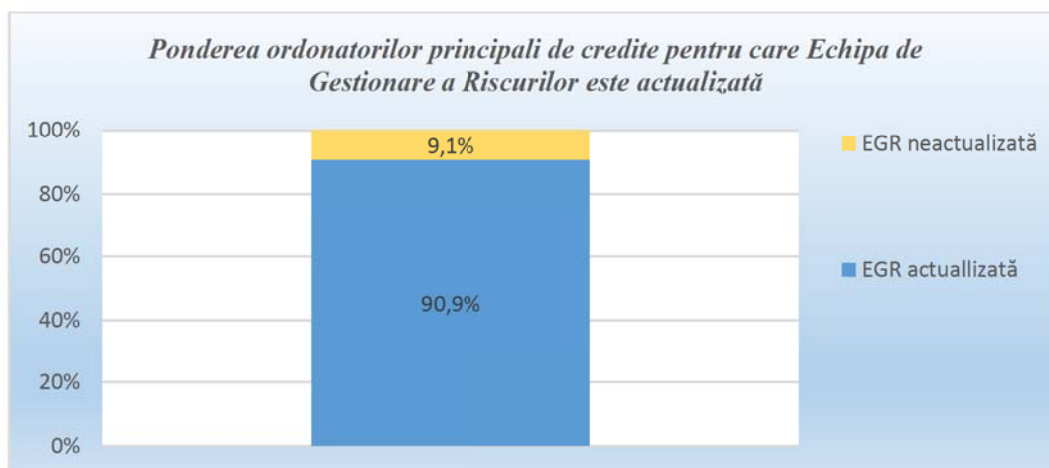
Comisia de monitorizare

- În anul 2017 pentru un număr de 53 de ordonatori principali de credite, reprezentând 96,4%, *Comisia de Monitorizare* a fost actualizată, iar pentru un număr de 2 de ordonatori principali de credite, reprezentând 3,6%, *Comisia de Monitorizare* nu a fost actualizată.

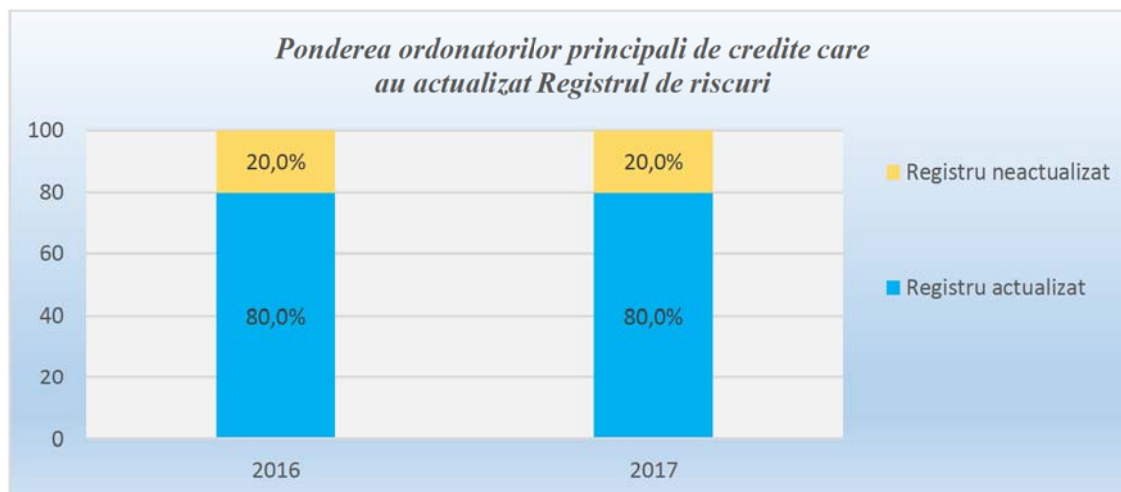
Echipa de gestionare a riscurilor

- În anul 2017 pentru un număr de 50 de ordonatori principali de credite, reprezentând 90,9%, *Echipa de Gestionare a Riscurilor* a fost actualizată, iar pentru un număr de 5 de ordonatori principali de credite, reprezentând 9,1%, *Echipa de Gestionare a Riscurilor* nu a fost actualizată.

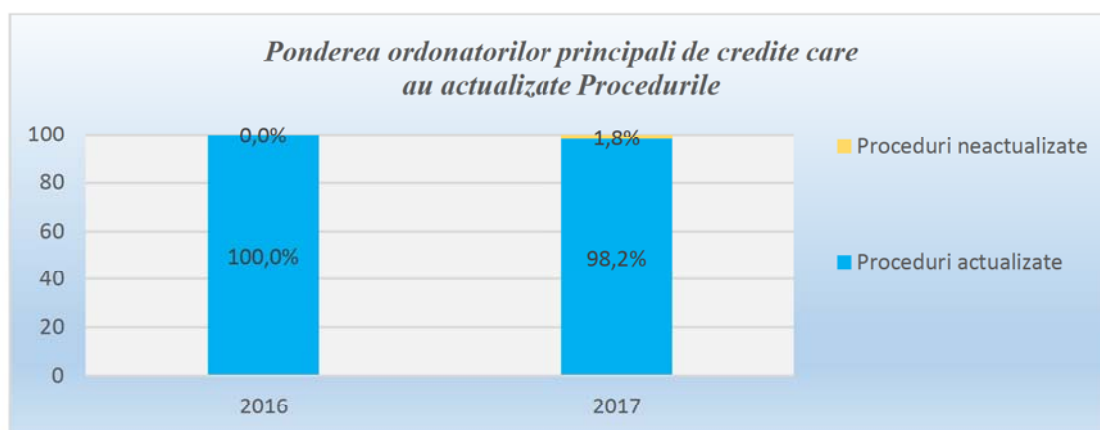
Registrul de riscuri

- În anul 2016, pentru un număr de 40 de ordonatori principali de credite (din totalul de 50 OPC), reprezentând 80,0%, *Registrul de riscuri* a fost actualizat, iar pentru un număr de 10 de ordonatori principali de credite, reprezentând 20,0%, *Registrul de riscuri* nu a fost actualizat;
- În anul 2017, pentru un număr de 44 de ordonatori principali de credite (din totalul de 55 OPC), reprezentând 80,0%, *Registrul de riscuri* a fost actualizat, iar pentru un număr de 11 de ordonatori principali de credite, reprezentând 20,0%, *Registrul de riscuri* nu a fost actualizat, așa cum rezultă din graficul de mai jos.

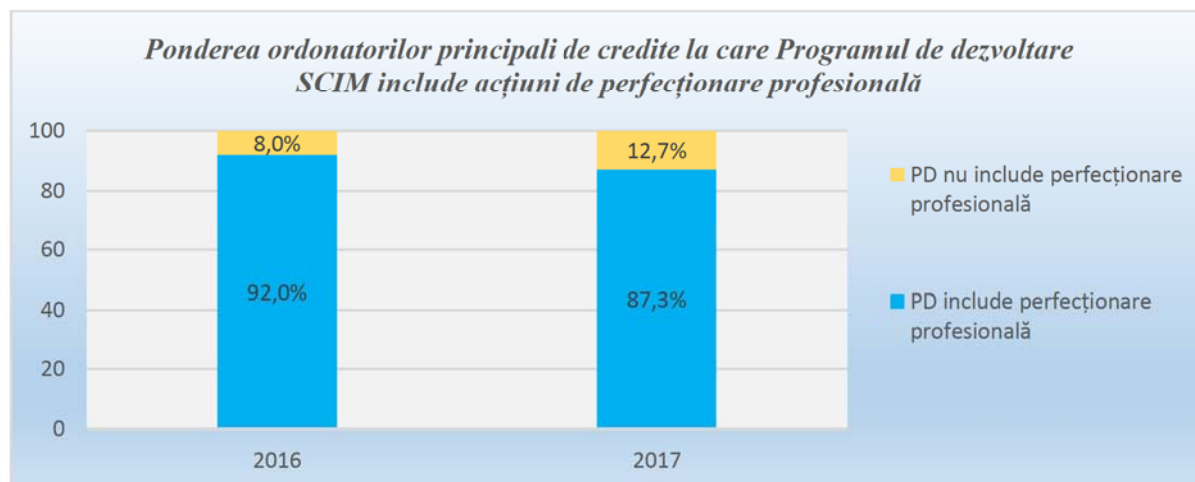
Proceduri

- În anul 2016, 50 de ordonatori principali de credite (din totalul de 50 OPC-uri), reprezentând 100,0%, au actualizat procedurile;
- În anul 2017, un număr de 54 de ordonatori principali de credite (din totalul de 55 OPC-uri), reprezentând 98,2%, au actualizat procedurile, iar 1 ordonator principal de credite, reprezentând 1,8 %, nu a actualizat procedurile, așa cum rezultă din graficul de mai jos.

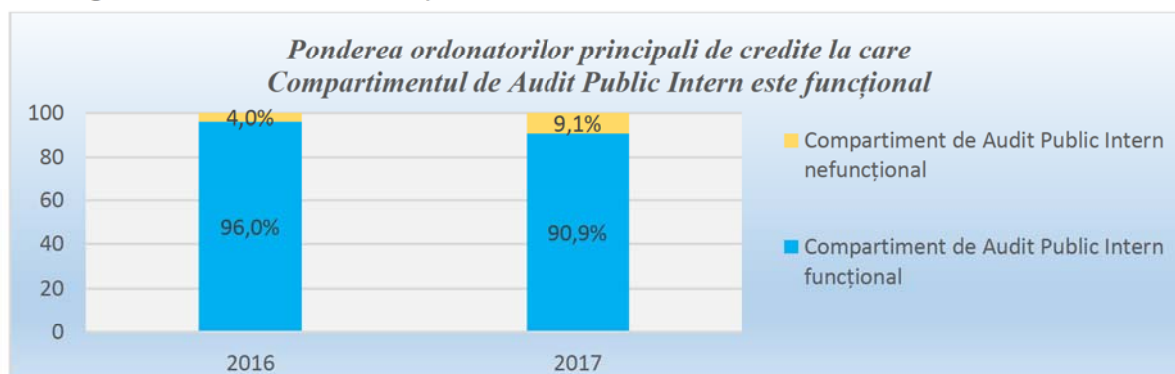
Perfecționarea profesională în domeniul SCIM

- În anul 2016, pentru un număr de 46 de ordonatori principali de credite, reprezentând 92,0%, *Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial* a cuprins acțiuni de perfecționare profesională, iar pentru un număr de 4 de ordonatori principali de credite, reprezentând 8,0%, *Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial* nu a cuprins acțiuni de perfecționare profesională;
- În anul 2017, pentru un număr de 48 de ordonatori principali de credite, reprezentând 87,3%, *Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial* a cuprins acțiuni de perfecționare profesională, iar pentru un număr de 7 de ordonatori principali de credite, reprezentând 12,7%, *Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial* nu a cuprins acțiuni de perfecționare profesională.

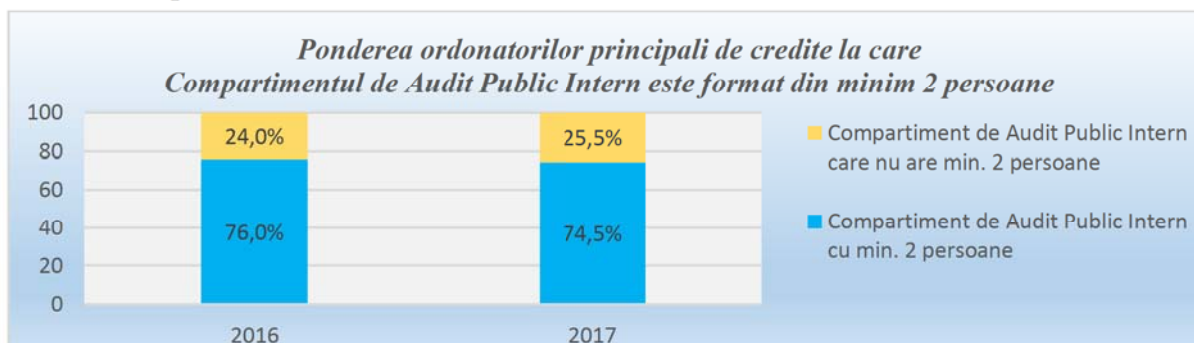
Funcționalitatea Compartimentului de Audit Public Intern

- În anul 2016, toți cei 50 ordonatori principali de credite au avut Compartiment de Audit Public Intern;
- De asemenea, în anul 2017, toți cei 55 ordonatori principali de credite, au avut Compartiment de Audit Public Intern;
- În anul 2016, pentru un număr de 48 ordonatori principali de credite, din totalul celor 50 de OPC-uri, reprezentând **96%**, Compartimentul de Audit Public Intern a fost funcțional, iar pentru un număr de 2 ordonatori principali de credite, reprezentând **4%**, compartimentul nu a fost funcțional;
- În anul 2017, pentru un număr de 50 ordonatori principali de credite, din totalul celor 55 de OPC-uri, reprezentând **90,9%**, Compartimentul de Audit Public Intern a fost funcțional, iar pentru un număr de 5 ordonatori principali de credite, reprezentând **9,1%**, compartimentul nu a fost funcțional.

Componența Compartimentului de Audit Public Intern

- În anul 2016, pentru un număr de 38 ordonatori principali de credite, din totalul celor 50 de OPC-uri, reprezentând **76,0%**, Compartimentul de Audit Public Intern a fost format din minim 2 persoane, corespunzător legislației în vigoare, iar pentru un număr de 12 ordonatori principali de credite, reprezentând **24,0%**, compartimentul nu a fost format din minim 2 persoane;
- În anul 2017, pentru un număr de 41 ordonatori principali de credite, din totalul celor 55 de OPC-uri, reprezentând **74,5%**, Compartimentul de Audit Public Intern a fost format din minim 2 persoane, corespunzător legislației în vigoare, iar pentru un număr de 14 de ordonatori principali de credite, reprezentând **25,5%**, compartimentul nu a fost format din minim 2 persoane.

Entități publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite

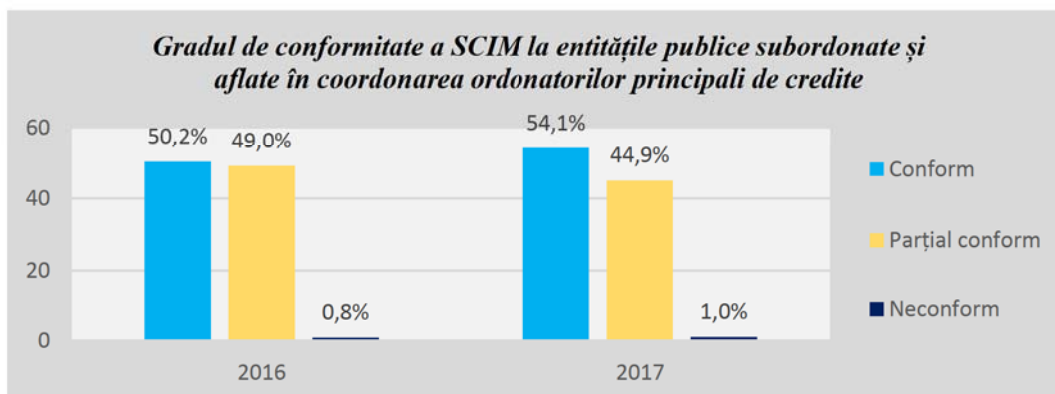
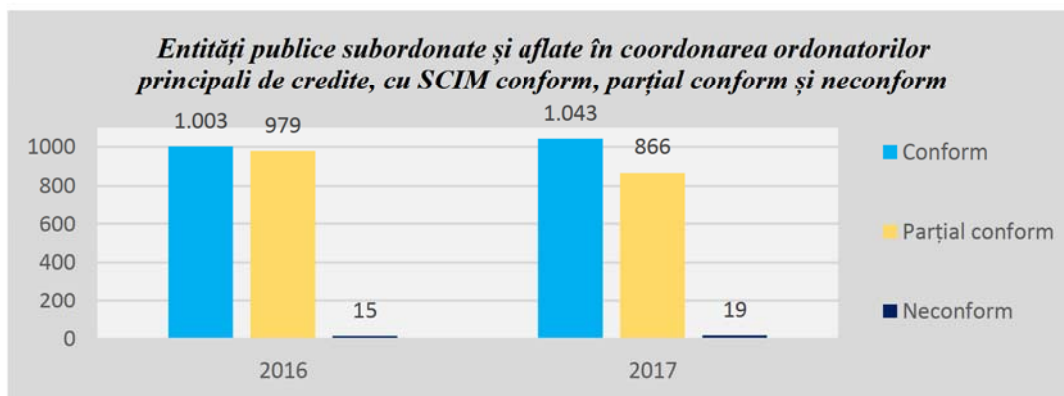
Stadiul conformității sistemului de control intern managerial la nivelul entităților subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite, la nivelul anului 2017, comparativ cu anul 2016, conform raportărilor din *Rapoartele anuale asupra sistemului de control intern managerial la data de 31 decembrie 2017*, se prezintă astfel:

Anul 2016

- **50,2%**, reprezentând 1.003 entități publice au un sistem de control intern managerial **conform** cu standardele;
- **49,0%**, reprezentând 979 entități publice au un sistem de control intern managerial **parțial conform** cu standardele;
- **0,8%**, reprezentând 15 entități publice au un sistem de control intern managerial **neconform** cu standardele.

Anul 2017

- **54,1%** reprezentând 1.043 entități publice au un sistem de control intern managerial **conform** cu standardele;
- **44,9%** reprezentând 866 entități publice au un sistem de control intern managerial **parțial conform** cu standardele;
- **1,0%** reprezentând 19 entități publice au un sistem de control intern managerial **neconform** cu standardele.

CAP.3. ANALIZA ACTIVITĂȚII DE VERIFICARE ȘI ÎNDRUMARE METODOLOGICĂ A STADIULUI IMPLEMENTĂRII ȘI DEZVOLTĂRII SISTEMULUI DE CONTROL INTERN MANAGERIAL LA ENTITĂȚILE PUBLICE

3.1. Activitatea de verificare și îndrumare metodologică a sistemului de control intern managerial, în anul 2017

Activitatea de verificare și îndrumare metodologică, a personalului care exercită atribuții în acest domeniu, are drept scop evaluarea implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial, în cadrul entităților publice, prin:

- a) determinarea entităților publice verificate să își însușească și să respecte normele legale și de buna practică în domeniul sistemului de control intern managerial;
- b) evidențierea și aducerea la cunoștința entității publice verificate a neregulilor, deficiențelor și disfuncționalităților, care au condus la nerespectarea reglementărilor legale în domeniul sistemului de control intern managerial și a consecințelor produse de acestea;
- c) cunoașterea dinamicii și a gradului de repetabilitate a neregulilor, deficiențelor și disfuncționalităților în vederea stabilirii periodicității verificărilor;
- d) propunerea de recomandări adecvate, în vederea corectării neregulilor, deficiențelor și disfuncționalităților, în evaluarea impactului și a eficienței recomandărilor luate anterior;
- e) conștientizarea entității publice verificate asupra riscurilor privind nerespectarea prevederilor legale aplicabile propriei sale activități, dar și a avantajelor posibile, rezultate prin conformitatea cu cadrul de reglementare în domeniu.

Principalele obiective ale activității de verificare și îndrumare metodologică a implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial au fost:

1. *Analiza modului de organizare și funcționare a Comisiei de Monitorizare, care are în vedere următoarele:*

- emiterea deciziei de constituire a *Comisiei de Monitorizare* și actualizarea acesteia;
- analiza componenței *Comisiei de Monitorizare*;
- elaborarea *Programului de dezvoltare a SCIM* și actualizarea acestuia;
- analiza îndeplinirii *Programului de dezvoltare a SCIM*;
- analiza modului de elaborare și actualizare a *etapelor* pentru implementarea și dezvoltarea sistemului de control intern managerial;
- analiza *dosarelor cu minutele ședințelor Comisiei de Monitorizare*, a deciziilor și hotărârilor acesteia și evaluarea funcționării comisiei;

- analiza *Informării privind monitorizarea performanțelor* la nivelul entității publice, pe baza rapoartelor anuale de monitorizare a performanțelor, de la nivelul compartimentelor, elaborată de către secretarul *Comisiei de Monitorizare*;
 - analiza fișelor de post vizând introducerea atribuțiilor specifice rezultate din constituirea și funcționarea *Comisiei de Monitorizare*;
 - evaluarea pregătirii profesionale în domeniul sistemului de control intern managerial a personalului de conducere și de execuție din cadrul entității publice;
 - analiza comparativă pe ani a modului de organizare și funcționare a *Comisiei de Monitorizare* de la înființare până în prezent.
- 2. Analiza modului de organizare și funcționare a Echipei de Gestionare a Riscurilor și de verificare a elaborării Registrului riscurilor de la nivelul entității, care urmărește:**
- emiterea deciziei de constituire a *Echipei de Gestionare a Riscurilor* și actualizarea acesteia;
 - analiza componenței *Echipei de Gestionare a Riscurilor*;
 - desemnarea responsabililor cu riscurile de la nivelul compartimentelor și a atribuțiilor ce le revin;
 - elaborarea registrelor de riscuri de la nivelul compartimentelor și actualizarea anuală a acestora;
 - elaborarea *Registrului de riscuri* de la nivelul entității publice, prin centralizarea riscurilor de la nivelul compartimentelor, de către secretarul *Echipei de Gestionare a Riscurilor* și actualizarea anuală a acestuia;
 - analiza dosarelor cu procesele-verbale ale ședințelor *Echipei de Gestionare a Riscurilor* și a măsurilor de control transmise conducerii compartimentelor și evaluarea funcționării echipei;
 - evaluarea gradului de urmărire a implementării măsurilor de control pe baza Planului de implementare a măsurilor de control, elaborat de secretarul *Echipei de Gestionare a Riscurilor*;
 - analiza *Informării privind desfășurarea procesului de gestionare a riscurilor* la nivelul entității publice, elaborată pe baza rapoartelor anuale, de la nivelul compartimentelor, de către secretarul *Echipei de Gestionare a Riscurilor*;
 - verificarea fișelor de post ale personalului de conducere și execuție vizând introducerea atribuțiilor privind managementul riscurilor;
 - analiza comparativă pe ani a modului de organizare și funcționare a *Echipei de Gestionare a Riscurilor*, de la înființare până în prezent.

3. *Verificarea gradului de realizare a procedurilor formalizate, care are în vedere următoarele*

- analiza *Obiectivelor și activităților* din cadrul entității publice aprobate în ședința Comisiei de Monitorizare;
- analiza *Codificării procedurilor de sistem (PS)*;
- analiza *Codificării procedurilor operaționale (PO)*;
- evaluarea respectării structurii și modalităților de elaborare a procedurilor formalizate aprobate, conform *anexei nr. 2B la OSGG nr. 400/2015 pentru aprobarea Codului controlului intern managerial al entităților publice*, cu modificările și completările ulterioare (prin sondaj);
- analiza procedurilor formalizate aprobate din punctul de vedere al gradului de cuprindere a tuturor componentelor cadrului de reglementare a domeniului procedurat, a detalierei activităților și acțiunilor pe fluxul proceselor și implementarea activităților de control, a responsabilităților și a documentelor în structura acestora (prin sondaj);
- verificarea stadiului realizării procedurilor formalizate, a reviziilor și actualizărilor acestora;
- verificarea existenței în fișele de post a responsabilităților privind întocmirea, avizarea și aprobarea procedurilor formalizate (prin sondaj).

4. *Analiza realității și exactității raportărilor semestriale și anuale privind sistemul de control intern managerial*

- analiza gradului de cuprindere a structurilor, din subordine și a entităților publice aflate în coordonare și subordonare, în documentele elaborate și transmise la SGG;
- verificarea realității și exactității raportărilor semestriale și anuale transmise la SGG;
- verificarea raportărilor semestriale și anuale privind sistemul de control intern managerial pe ultimii 3 ani.

Activitatea de verificare și îndrumare metodologică s-a efectuat prin realizarea de misiuni, conform Planului de activitate, cu scopul de a aplica corect legislația în vigoare de către personalul implicat în implementarea și dezvoltarea controlului intern managerial.

În cursul anului 2017, Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale a realizat un număr de **6 misiuni de verificare** și îndrumare metodologică, respectiv la:

1. Ministerul Consultării Publice și Dialogului Social
2. Ministerul Energiei
3. Academia Oamenilor de Știință din România
4. Ministerul Educației Naționale
5. Ministerul Sănătății
6. Ministerul Muncii și Justiției Sociale

3.2. Analiza activității de monitorizare a implementării recomandărilor, formulate de către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, în baza misiunilor de verificare și îndrumare metodologică pe anul 2016 și 2017

a) Pentru recomandări formulate în 2016, cu termen de implementare 2017

În baza misiunilor de verificare și îndrumare metodologică, realizate de Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale în anul 2016, **5 entități publice** au avut stabilite recomandări cu termen de implementare 2017.

În urma verificării acestora s-a constatat următoarele:

- **3 entități publice**, respectiv Regia Autonomă Monitorul Oficial, Departamentul pentru Luptă Antifraudă, Autoritatea Națională de Management al Calității în Sănătate au **implementat** recomandările stabilite în anul 2016, cu termen de implementare în 2017;
- o entitate publică, respectiv Agenția Națională pentru Resurse Minerale a **implementat parțial** recomandările stabilite în anul 2016, cu termen de implementare în 2017;
- o entitate publică, respectiv Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare **nu a implementat** stabilite în anul 2016, cu termen de implementare în 2017.

b) Pentru recomandări formulate în 2017, cu termen de implementare 2017

- **2 entități publice**, respectiv Ministerul Sănătății, Academia Oamenilor de Știință din România, au **implementat** recomandările stabilite în anul 2017, cu termen de implementare 2017;
- o entitate publică, respectiv Ministerul Muncii și Justiției Sociale, a **implementat** recomandările în anul 2018, recomandări cu termen de implementare 2017;
- **3 entități publice**, respectiv Ministerul Energiei, Ministerul Educației Naționale, Ministerul Consultării Publice și Dialogului Social, au **implementat parțial** recomandările stabilite în anul 2017, cu termen de implementare 2017;

3.3. Activitățile derulate de Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, pentru consolidarea implementării politicii în domeniul sistemului de control intern managerial

În domeniul său de competență, Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale asigură, implementează și urmărește monitorizarea implementării măsurilor specifice domeniului controlului intern managerial, prevăzute în strategii naționale.

Strategia Națională în domeniul Achizițiilor Publice

În conformitate cu HG nr. 901/2015 care aprobă strategia și în baza *Acordului de implementarea pentru asigurarea colaborării interinstituționale în vederea realizării unor măsuri din cadrul Strategiei naționale în domeniul achizițiilor publice*, Secretariatul General al Guvernului, prin Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale a contribuit la îndeplinirea măsurilor stabilite prin strategie, respectiv a avizat *Îndrumarul pentru Autoritățile Contractante privind Conflictele de Interese în Procesele de Achiziții Publice*; *Ghidul privind implementarea standardelor de control intern managerial în achizițiile publice de către autoritățile contractante*, care cuprinde și *Îndrumar privind implementarea standardelor de control intern de către autoritățile contractante mari*, *Îndrumar privind implementarea standardelor de control intern de către autoritățile contractante medii*, *Îndrumar privind implementarea standardelor de control intern de către autoritățile contractante mici*.

Strategia Națională Anticorupție 2016 – 2020

În baza HG nr.583/10.08.2016, care a aprobat *Strategia națională anticorupție pentru perioada 2016-2020*, Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale coordonează implementarea strategiei la nivelul Secretariatului General al Guvernului și asigură secretariatul tehnic și corespondența cu Ministerul Justiției iar în anul 2017 a demarat următoarele activități:

- Elaborarea documentelor specifice, precum: *Declarația de aderare a Secretariatului General al Guvernului*; *Registrul de riscuri de corupție*; *Planul de Integritate*;
- Constituirea la nivelul Secretariatului General al Guvernului a unui grup de lucru privind implementarea *Planului de integritate*;
- Organizarea unor întâlniri ale grupului de lucru de la nivelul instituției, având ca scop urmărirea stadiului îndeplinirii măsurilor prevăzute în *Planul de integritate*.

Strategia pentru dezvoltarea controlului financiar public intern (CFPI)

În vederea elaborării strategiei, Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale a colaborat cu Ministerul Finanțelor Publice pe domeniile de competență pe care le deține fiecare instituție.

Astfel, în luna iulie 2017, Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale a elaborat și aprobat prin Ordin al Secretarului General al Guvernului *Strategia dezvoltării controlului intern managerial pentru perioada 2017-2020*, document care a fost integrat de către

Ministerul Finanțelor Publice în *Strategia Dezvoltării Controlului Financiar Public Intern Actualizată 2017-2020*.

Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice 2014 - 2020

Implementarea măsurilor specifice aferente Obiectivului specific II.5.1. Creșterea gradului de utilizare a sistemului de control intern managerial (standardelor de management) în administrația publică.

Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale **implementează și gestionează programe finanțate din fonduri europene**, în domeniul controlului intern managerial; astfel în anul 2017 au fost implementate următoarele proiecte:

- ✓ *Proiectul „Consolidarea implementării standardelor de control intern managerial la nivel central și local” (SIPOCA 34)* - implementat în parteneriat cu Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice și cofinanțat din Fondul Social European (FSE) prin Programul Operațional Capacitate Administrativă (POCA), Axa Prioritară 2 - Administrație și sistem judiciar accesibile și transparente, Obiectivul Specific 2.2 - Creșterea transparenței, eticii și integrității în cadrul autorităților și instituțiilor publice. Scopul proiectului este de a crește capacitatea administrativă la nivelul autorităților publice centrale și locale prin dinamizarea, dezvoltarea și implementarea sistemului de control intern managerial, inclusiv îmbunătățirea competențelor personalului în desfășurarea activităților specifice controlului intern managerial; bugetul proiectului este de 4.915.803,00 lei; perioada de implementare - 30 luni; contract de finanțare semnat în data de 16.09.2016.
- ✓ *Proiectul „Mecanisme eficiente de control administrativ și de prevenire a corupției” (SIPOCA 432)* - implementat în parteneriat cu Ministerul Justiției, Axa Prioritară 2 - Administrație și sistem judiciar accesibile și transparente, CP5/2017 Sprijinirea unor măsuri din SNA la nivelul autorităților și instituțiilor publice centrale; cerere de proiect a fost depusă în data de 10.10.2017. Bugetul proiectului este de 3.608.816,99 lei; perioada de implementare - 18 luni; contract de finanțare semnat în data de 19.06.2018.

Colaborări cu instituții internaționale în domeniul controlului intern managerial

Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale a participat la a doua întâlnire de lucru, organizată de Ministerul de Finanțe al Țărilor de Jos, prin Academia Națională de Finanțe și Economie, în perioada 5-7 noiembrie 2017, la Haga, întâlnire de lucru care a avut ca temă *Factori de stimulare a consolidării gestiunii și controlului financiar*.

Scopul acestei întâlniri l-a reprezentat schimbul de cunoștințe și experiență privind dezvoltarea managementului financiar și de control, fapt ce poate contribui la consolidarea mediului de gestionare și control financiar al entităților publice respectiv buna guvernare financiară în controlul public intern. Țările participante la eveniment au fost, după cum urmează: Armenia, Bosnia-Herțegovina, Croația, Georgia, Macedonia, Moldova, Muntenegru, România și Ucraina.

CAP. 4. CONCLUZII ȘI PROPUNERI

4.1. Concluzii

4.1.1. Concluzii privind stadiul general al implementării și dezvoltării sistemelor de control intern managerial în cadrul entităților publice centrale

- ✓ Numărul total al entităților publice centrale, ordonatori principali de credite, care au raportat stadiul implementării sistemului de control intern managerial pe anul 2017, este de **55 entități** din totalul celor 61, precizate în Legea bugetului de stat și conform Anexei nr.1.
- ✓ Cele 55 de entități publice centrale - ordonatori principali de credite, care au raportat, au în subordonare și coordonare **2.055 de entități publice**, așa cum reiese din *Situațiile centralizatoare* Cap. I – Informații generale și Anexa nr.1.
- ✓ **Comisia de Monitorizare** a fost constituită în procent de 100% în toate cele 55 de entități publice centrale, ordonatori principali de credite și 2.055 de entități publice aflate în subordonarea și în coordonarea ordonatorilor principali de credite.
- ✓ Un număr de 53 de ordonatori principali de credite, reprezentând 96,4% din totalul celor care au raportat, au actualizat componența *Comisiei de Monitorizare*, mai puțin 2 ordonatori principali de credite, reprezentând 3,6% care nu au actualizat componența comisiei respectiv Curtea de Conturi și Autoritatea Electorală Permanentă.
- ✓ **Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial** a fost elaborat de către 51 ordonatori principali de credite din totalul celor 55 OPC-uri, mai puțin 4 entități, respectiv Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Economiei, Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale și Ministerul Relației cu Parlamentul; la nivelul entităților publice aflate în subordonarea și coordonarea ordonatorilor principali de credite **Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial** a fost elaborat de 2.026 entități publice, ceea ce reprezintă 98,6% din totalul celor 2055 entități publice.
- ✓ **Obiectivele generale** au fost stabilite de către toți cei 55 ordonatori principali de credite și de către 2.038 de entități publice aflate în subordonare și coordonare, reprezentând 99,2%.
- ✓ **Activitățile procedurale** au fost inventariate de către toate cele 55 de entități publice centrale și de către 2.047 de entități publice aflate în subordonare și coordonare, în procent de 99,6%.
- ✓ **Procedurile** au fost elaborate și actualizate de către 54 ordonatori principali de credite (mai puțin Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat) și de către 2.001 de entități publice aflate în subordonare și coordonare, în procent de 97,4%.
- ✓ **Indicatorii de performanță sau de rezultat** asociați obiectivelor specifice au fost stabiliți de către 52 ordonatori principali de credite, în procent de 94,6%, mai puțin de Societatea Română de Televiziune, Ministerul Turismului, Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat și de către **1.935 entități publice** aflate în subordonare și coordonare, în procent de 94,2%.

- ✓ **Riscurile** au fost identificate de către 50 ordonatori principali de credite, în procent de 90,9%, mai puțin Senatul României, Societatea Română de Radiodifuziune, Societatea Română de Televiziune, Ministerul pentru Relația cu Parlamentul, Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenoriat, iar de către entitățile publice aflate în subordonare și coordonare în procent de 96%.
- ✓ Gradul de implementare a standardelor de control intern managerial (conform Tabelului nr.1.), în anul 2017, comparativ cu anul precedent se prezintă astfel:
 - **10 standarde** de control **s-au menținut la același nivel** de implementare comparativ cu 2016;
 - **2 standarde** de control au avut **evoluții pozitive**, de creștere a gradului de implementare;
 - **4 standarde** de control au avut **evoluții negative** din punct de vedere al gradului de implementare.

4.1.2. Concluzii privind implementarea standardelor de control intern managerial la nivelul ordonatorilor principali de credite - aparat propriu.

- ✓ Gradul mediu al standardelor de control intern managerial ”implementate”, a crescut în anul 2017, comparativ cu anul 2016, de la 78%,3 la 81,1% (Tabel nr. 2.1).
- ✓ Gradul mediu al standardelor de control intern managerial ”parțial implementate”, s-a redus în anul 2017 la 15,9% de la 19,6% în anul 2016.
- ✓ Gradul mediu al standardelor de control intern managerial ”neimplementate”, a crescut în anul 2017, comparativ cu anul 2016, de la 2,1% la 3%.
- ✓ Din cei 55 de ordonatori principali de credite, numai 15 OPC-uri au implementat toate cele 16 standarde de control intern managerial, acestea reprezentând 27,3%.
- ✓ La nivelul ordonatorilor principali de credite – aparat propriu, 13 din cele 16 standarde de control intern managerial, au înregistrat o evoluție în implementare (I) iar 3 standarde au înregistrat o regresie, respectiv, S6 – Planificarea, S8 - Managementul riscului și S12 - Informarea și comunicarea (Tabel nr. 3).
- ✓ Există un număr apreciabil de ordonatori principali de credite care au implementate parțial o serie de standarde precum: 16 ordonatori Standardul 2 – Atribuții, funcții, sarcini; 9 ordonatori Standardul 3 – Competența, performanță; 13 ordonatori Standardul 8 – Managementul riscului; 22 ordonatori Standardul 9 – Proceduri; 11 ordonatori Standardul 10 – Supravegherea; 16 ordonatori Standardul 11 – Continuitatea activității; 13 ordonatori Standardul 13 – Gestionarea documentelor (Tabel nr.3).
- ✓ Există un număr apreciabil de ordonatori principali de credite care nu au implementat o serie de standarde precum: 6 ordonatori Standardul 2 – Atribuții, funcții, sarcini; 4 ordonatori Standardul 8 – Managementul riscului; 4 ordonatori Standardul 9 – Proceduri; 4 ordonatori Standardul 11 – Continuitatea activității (Tabel nr.3).

4.1.3. Concluzii privind implementarea standardelor de control intern managerial la nivelul entităților publice aflate în subordonarea și coordonarea ordonatorilor principali de credite

- ✓ La nivelul entităților publice aflate în subordonarea și coordonarea ordonatorilor principali de credite, gradul mediu de implementare a standardelor de control intern managerial are următoarea evoluție:
 - Gradul mediu al standardelor implementate **(I)** a înregistrat o ușoară regresie, de la 90,1% în anul 2016 la 89,4% în anul 2017 (*Anexa nr.2 și Tabel nr. 4.b*);
 - Gradul mediu al standardelor parțial implementate **(PI)** a înregistrat de asemenea o regresie, de la 7,4% în anul 2016 la 7,9% în anul 2017;
 - Gradul mediu al standardelor neimplementate **(NI)** a înregistrat o regresie, de la 2,4% în anul 2016 la 2,7% în anul 2017;

4.1.4. Concluzii privind evoluția gradului de implementare a standardelor de control intern managerial la nivelul ordonatorilor principali de credite – aparat propriu, comparativ cu cel al entităților publice subordonate și aflate în coordonarea acestora

- ✓ La nivelul anului 2017 se constată că există unele creșteri foarte mari, privind gradul de implementare a standardelor de control intern managerial al entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite, comparativ cu cel al aparatului propriu al ordonatorilor principali de credite (*Tabel nr. 4.c*);

Exemple privind gradul de creștere

Pentru Standardul 2 Atribuții, funcții, sarcini ”31,5%”, Standardul 6 Planificarea ”12,5%”, Standardul 8 Managementul riscului ”10,1%”, Standardul 9 Proceduri ”30,1%”, Standardul 11 Continuitatea activității ”25,4%” etc.

- ✓ Diferențele majore dintre cele două grade de implementare indică, încă o dată faptul că gradul de implementare a standardelor la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite trebuie privit și tratat cu mare prudență.
- ✓ Gradul mediu de implementare a standardelor de control intern managerial la nivelul ordonatorilor principali de credite – aparat propriu este de 81,1 %, sub cel al entităților publice subordonate și în coordonarea acestora, care este de 89,4 % (*Anexa nr. 2*).
- ✓ Gradul mediu de implementare al standardelor de control implementate, la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite a scăzut în anul 2017 la 89,4%, față de anul 2016 când a fost de 90,1%, sistemul de control intern managerial fiind în ușoară regresie din acest punct de vedere la nivelul acestora (*Anexa nr. 2*).
- ✓ Cu privire la *Standardul 16* Auditul intern, se constată de asemenea, gradul scăzut de implementare la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite, cu circa 31%, față de gradul de implementare la ordonatorii principali de credite – aparat propriu (*Tabel nr. 4.c*).

4.1.5. Concluzii privind raportările anuale, ale conducătorilor ordonatorilor principali de credite, asupra sistemului de control intern managerial

- ✓ În ceea ce privește conformitatea sistemului de control intern managerial cu standardele de control, la nivelul celor 55 ordonatori principali de credite, doar 27,3% (reprezentând 15 entități publice) au un sistem conform, iar 72,7% (reprezentând 40 de entități publice) au un sistem parțial conform (*Tabel nr. 5*).
- ✓ *Registrul de riscuri* a fost actualizat de 44 de ordonatori principali de credite, reprezentând 80% din totalul celor 55 OPC-uri, iar 20% reprezentând 11 ordonatori principali de credite nu au registrele de riscuri actualizate (*Anexa nr. 3*).
- ✓ Un număr de 7 ordonatori principali de credite reprezentând 12,7%, nu au inclus acțiuni de perfecționare profesională în *Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial* elaborat la nivelul entității (*Anexa nr. 3*).
- ✓ Compartimentul de Audit Public Intern nu a fost funcțional la 5 ordonatori principali de credite, reprezentând 9,1% din numărul celor 55 ordonatori principali de credite care au raportat (*Anexa nr. 3*).
- ✓ 54,1% din totalul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite au un sistem conform cu standardele de control intern managerial (*Anexa nr. 3*).
- ✓ Există neconcordanțe între datele transmise de ordonatorii principali de credite, incluse în Situațiile centralizatoare Cap.II și Rapoartele asupra sistemului de control intern managerial.

4.2. Propuneri pentru dezvoltarea sistemelor de control intern managerial în cadrul entităților publice

4.2.1. Propuneri de îmbunătățire a cadrului general a sistemului de control intern managerial

1. Identificarea cauzelor care au condus la neelaborarea *Programelor de dezvoltare a sistemului de control intern managerial* de către patru ordonatori principali de credite, respectiv Ministerul Afacerilor Externe, Ministerul Economiei, Ministerul Comunicațiilor și Societății Informaționale și Ministerul Relației cu Parlamentul.
2. Implementarea de măsuri, în *Programul de dezvoltare a sistemului de control intern managerial* la nivelul ordonatorilor principali de credite, pentru îmbunătățirea sistemelor de control intern managerial la nivelul entităților publice aflate în coordonarea și subordonarea acestora.
3. Asigurarea suportului tehnic de către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, după caz, pentru elaborarea *Programelor de dezvoltare a sistemului de control intern managerial* de către cei patru ordonatori principali de credite, menționați anterior.
4. Identificarea cauzelor pentru care trei ordonatori principali de credite, respectiv Societatea Română de Televiziune, Ministerul Turismului, Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat nu au un sistem de indicatori de performanță și de monitorizare a acestora.
5. Asigurarea suportului tehnic de către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, de consiliere pentru elaborarea unui sistem de monitorizare a performanțelor de către cei trei ordonatori principali de credite.
6. Identificarea cauzelor pentru care cinci ordonatori principali de credite, respectiv Senatul României, Societatea Română de Radiodifuziune, Societatea Română de Televiziune, Ministerul pentru Relația cu Parlamentul, Ministerul pentru Mediul de Afaceri, Comerț și Antreprenariat, nu au elaborat *Registrul de riscuri* la nivelul entității.
7. Asigurarea suportului tehnic de către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, de consiliere, pentru elaborarea *Registrelor de riscuri* la nivelul entităților celor cinci ordonatori principali de credite.
8. Identificarea cauzelor care au condus la evoluția negativă a gradului de implementare a standardelor de control intern managerial pentru **4 standarde** și stabilirea unui set de propuneri, după caz, de către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale.

4.2.2. Propuneri de îmbunătățire a sistemului de control intern managerial la nivelul aparatului propriu la ordonatorii principali de credite

9. Recuperarea regresiilor de către ordonatorii principali de credite, înregistrate la implementarea a 3 standarde respectiv S6 – Planificarea, S12 - Informarea și comunicarea și în mod special S8 - Managementul riscului, unul din cele mai importante standarde din cadrul sistemului de control intern managerial (*Tabel nr. 3*).
10. Diminuarea numărului ordonatorilor principali de credite care au standarde parțial implementate și ne referim la: 16 ordonatori care au parțial implementat Standardul 2 Atribuții, funcții, sarcini, 9 ordonatori - Standardul 3 Competența, performanță, 13 ordonatori - Standardul 8 Managementul riscului, 22 ordonatori - Standardul 9 Proceduri, 11 ordonatori - Standardul 10 Supravegherea, 16 ordonatori - Standardul 11 – Continuitatea activității și 13 ordonatori - Standardul 13 Gestionarea documentelor (*Tabel nr. 3*).
11. Selectarea cu prioritate a ordonatorilor principal de credite, pentru misiunile de îndrumare metodologică realizare de Secretariatul General al Guvernului prin Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, în vederea diminuării numărului acestora, care au standarde neimplementate respectiv cei 6 ordonatori principali de credite care nu au implementat Standardul 2 Atribuții, funcții, sarcini, 4 ordonatori - Standardul 8 Managementul riscului, 4 ordonatori - Standardul 9 Proceduri, 4 ordonatori - Standardul 11 Continuitatea activității (*Tabel nr. 3*).

4.2.3. Propuneri de îmbunătățire a sistemului de control intern managerial la nivelul entităților publice aflate în coordonarea și subordonarea ordonatorilor principali de credite

12. Inițierea unor acțiuni de asistență, din partea ordonatorilor principali de credite, pentru entitățile aflate în coordonarea și subordonarea acestora, în vederea identificării cauzelor care au condus la regresia implementării standardelor de control intern managerial, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, la nivelul entităților publice aflate în coordonare și subordonare și luarea unor măsuri în această direcție.
13. Identificarea de către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, în cadrul misiunilor de îndrumare metodologică la ordonatorii principali de credite, a cauzelor care au condus la regresia implementării standardelor de control intern managerial, în anul 2017 comparativ cu anul 2016, la nivelul entităților publice aflate în coordonarea și subordonarea ordonatorilor principali de credite.

4.2.4. Propuneri privind îmbunătățirea evoluției gradului de implementarea a sistemelor de control intern managerial la nivelul ordonatorilor principali de credite – aparat propriu, comparativ cu cel al entităților aflate în coordonarea și subordonarea acestora

14. Creșterea gradului de implementare a standardelor de control intern managerial la nivelul aparatelor proprii ale ordonatorilor principali de credite, pentru diminuarea decalajului față de

gradul de implementare de la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea acestora.

15. Asigurarea de către Secretariatul tehnic al Comisiei de Monitorizare din cadrul ordonatorilor principali de credite și chiar de către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, a faptului că raportările transmise de entitățile publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite, sunt corecte și conforme cu standardelor de control intern managerial.
16. Inițierea de misiuni de verificare, din partea Secretariatului tehnic al Comisiei de Monitorizare din cadrul ordonatorilor principali de credite, la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonare, pentru verificarea documentelor justificative privind aprecierea gradului de implementare a standardelor de control intern managerial.
17. Formularea de propuneri sau dispunerea de măsuri, după caz, din partea ordonatorilor principali de credite, către entitățile publice subordonate și aflate în coordonare, pentru creșterea gradului de implementare a standardelor de control intern managerial la nivelul acestora.

4.2.5. Propuneri privind îmbunătățirea raportărilor anuale, ale conducătorilor entităților publice centrale, asupra sistemului de control intern managerial

18. Verificarea de către Secretariatul tehnic al Comisiei de Monitorizare din cadrul ordonatorilor principali de credite, a raportărilor realizate de entitățile publice subordonate și aflate în coordonarea acestora, privind corectitudinea declarării conformității sistemului de control intern managerial cu standardele Codului de control intern managerial.
19. Verificarea de către Secretariatul tehnic al Comisiei de Monitorizare, din cadrul ordonatorilor principali de credite a corelării datelor din *Situația centralizatoare Cap.II* cu cele din *Raportul anual asupra sistemului de control intern managerial*, privind declararea numărului entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite.

4.2.6. Propuneri privind consolidarea sistemului de control intern managerial

20. Îmbunătățirea cadrului normativ în domeniul sistemului de control intern managerial prin revizuirea Ordinului Secretarului General al Guvernului nr. 201/2016 privind Normele metodologice pentru coordonarea, îndrumarea metodologică și supravegherea stadiului implementării și dezvoltării sistemului de control intern managerial la entitățile publice; această revizuire, se impune cu atât mai mult pentru:
 - a) alinierea la noul Ordin al Secretarului General al Guvernului nr. 600/2018 privind Codul controlului intern managerial;
 - b) debirocratizarea procesului de elaborare a documentelor specifice realizării misiunilor de îndrumare metodologică;

- c) abordarea unei noi soluții de etapizare a implementării sistemului de control intern managerial în cadrul entităților publice; etc.
21. Nominalizarea unei echipe, din cadrul Direcției Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, pentru asigurarea de consiliere permanentă, în afara misiunilor de îndrumare metodologică, pentru toată problematica identificată și sesizată de ordonatorii principali de credite și nu numai.
22. Consolidarea implementării sistemului de control intern managerial în administrația publică prin elaborarea, dezvoltarea și utilizarea unui standard ocupațional, care să vizeze explicit ocupația de „Expert control intern managerial”, proiect inițiat la nivelul Secretariatului General al Guvernului cu implicarea Direcției Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale.
23. Realizarea unei baze de date cu datele de contact, ale secretariatelor tehnice ale Comisiilor de Monitorizare din cadrul ordonatorilor principali de credite, pentru asigurarea unui suport tehnic operativ, de consiliere a acestora, pe problematica controlului intern managerial, identificată prin raportările acestora.
24. Elaborarea unui Plan de activitate pe termen mediu, de către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, pentru desfășurarea de misiuni de îndrumare metodologică la nivelul întregului portofoliu de ordonatori principali de credite.
25. În aplicarea noilor prevederi ale Ordinului Secretarului General al Guvernului nr. 600/2018, recomandăm diseminarea și utilizarea de către entitățile publice a celor 3 metodologii elaborate de Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, respectiv:
- ✓ *Metodologia de management a riscurilor*, care vizează întregul proces privind identificarea, evaluarea, gestionarea și tratarea riscurilor inclusiv constituirea unui plan de măsuri de atenuare a riscurilor, revizuirea periodică, monitorizarea și stabilirea responsabilităților; scopul metodologiei este îmbunătățirea procesului de management a riscurilor, prin parcurgerea etapelor de bază.
 - ✓ *Ghidul de elaborare a procedurilor de sistem și operaționale*, care asigură un cadru coerent pentru inițierea, elaborarea, avizarea, aprobarea și revizia procedurilor de sistem și a procedurilor operaționale din cadrul entităților publice de la nivel central și local; ghidul conține 2 machete pentru elaborarea unitară a procedurilor documentate, respectiv una pentru procedurile de sistem și una pentru procedurile operaționale, aplicabile entităților din administrația publică centrală și locală.
 - ✓ *Manualul de implementare a sistemului de control intern managerial*, care urmărește o înțelegere clară și unitară a noțiunilor specifice sistemului de control intern managerial respectiv aplicarea mecanismelor de implementare și dezvoltare a controlului intern managerial în entitățile din administrația publică centrală și locală; manualul este prima publicație din România în domeniul sistemului de control intern managerial.

26. Inițierea unor acțiuni de diseminare a implementării sistemului de control intern managerial la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea ordonatorilor principali de credite respectiv la nivelul autorităților publice locale, pe baza bunelor rezultate obținute în cadrul acțiunii pilot, desfășurată în cadrul proiectului „Consolidarea implementării standardelor de control intern managerial la nivel central și local – cod SIPOCA 34”, proiect implementat de Secretariatul General al Guvernului și aflat încă în derulare.
27. Finalizarea Platformei IT, la nivelul Secretariatului General al Guvernului, în cadrul Direcției Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, platformă care să centralizeze toate informațiile specifice sistemului de control intern managerial, de la ordonatorii principali de credite; platforma IT va aduce îmbunătățiri sistemului de raportare din partea ordonatorilor principali de credite, inclusiv prin debirocratizarea elaborării de documente și eliminarea unor erori de raportare.
28. Comunicarea prezentului raport ordonatorilor principali de credite și luarea la cunoștință de către aceștia a concluziilor și recomandărilor formulate de Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, în vederea îmbunătățirii implementării sistemului de control intern managerial în aparatul propriu dar mai ales la nivelul entităților publice subordonate și aflate în coordonarea acestora.
29. Culegerea de informații, de către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale, de la ordonatorii principali de credite, asupra aplicabilității propunerilor formulate și revizuirea acestora, după caz.
30. Monitorizarea de către Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale a gradului de însușire a propunerilor formulate prin prezentul raport de către ordonatorii principali de credite, prin intermediul misiunilor de îndrumare metodologică realizate de Direcția Control Intern Managerial și Relații Interinstituționale.